

Collection of Prof. Muhammad Iqbal Mujaddidi
Preserved in Punjab University Library.

پروفیسر محمد اقبال مجددی کا مجموعہ
پنجاب یونیورسٹی لائبریری میں محفوظ شدہ

شکر

36214

چونکہ کتاب ہذا بعد تالیف منتشرہ اور اوراق پر بھی ہوئی
معرفی تلف میں تھی جناب ملک محمد مراد بخش صاحب بی اے ڈیڈار
نبردار موضع بوجہ مبارک ضلع ملتان و ریٹائرڈ افسر مال نے نخلوں اعتقاد
حضرت غریب نواز صاحبزادہ مولانا مولوی غلام محمد صاحب سجادہ نشین کو طباعت
کتاب ہذا کی طرف توجہ مبذول کر کے مبلغ ایک سو روپیہ نقد اپنی جیب سے گراں
قدر عطیہ عطا فرمایا اور اعانت میں کوئی دقیقہ فرو گذاشت نہ فرمایا
اور جناب مولانا سردار محمد خان صاحب لغاری محطیٹ چوٹی زین ضلع
ڈیرہ غازی خان نے مبلغ ۴۵ روپیہ نقد بہدرت جلال خان صاحب خادم
حاصل حضرت غریب نواز مرحوم اعانت طبع کی واسطے عطا فرمایا ہے مسکین مولف
ہر دو بزرگواروں کا دل سے شکر یہ کرتے ہوئے صمیم قلب سے دعا کرتا ہے
کہ خداوند عزوجل ہر روز پین القدر پہنچنے کو برسر اقتدار رکھ کر مطالب دینی
و دنیاوی میں سرخیز و فرما کر ہمدردی جاریہ منتظر فرمائے۔

از من دعا و از جملہ جہاں آمین۔ ابن الصدیق عبد الکریم بروج احمد نے

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام
على سيد المرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين وعلى اولياء
الاخيار خصوصاً النقشبند بين الراشد بين المهدي بين ط
اما بعد - می گوید احقر عباد الله محمد عبد الكريم ابن مولانا مولوی
صدیق محمد غفر الله لهما نقشبندی مشرباً حنفی مذہباً ابداز فراغت
علم بوساطت بعض اولیاء مشت خاک سیاه نسو و خود را بدامن درویش
آلودم و خاک روی در ایشان را سعادت یقین کرده هنوز که عمرم بچهل
رسیده هیچ عمل صالح نیند و ختمه این چند سلبک جوهر بعضی از حالات
و کرامت ها و کلام فیض نظام حضرت قطب الاقطاب غوث الشیخ والشیخ
عمده الاولیاء سند الاتقیاء بر بان الشریعی مقتداے طریقت و سیدنا الی ذی
حضرت خواجہ غلام حسن جمع نموده وسیله نجات اخروی پندار و امید که مقبول بارگاه
ایزد تعالی خواهد شد و ما ذلک علی الله بعزیز

نامش محفوظات حسنیہ داشته مثل بر مقدمه و هفت ابواب و یک خاتمه و ما توفیقی
إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ

بدان وفقك الله تعالی للحصول مرضاة که بر حصول تمام استخوان یعنی
ان تعبد ربك كما نك ترا لا فان لم تكن تراه فانه يراك که کن از ابرو کان
سه اسلام است. طالب را باید که بعد حصول علم ضروری جستجوی شیخ کامل کند

باستخارہ جات یا بوساطت اہل صفا آمانت نہایتی شیخ کامل کہ در بعض کتب مصنفین
از طبع زاد خود خبر واوہ ہمہ بے کار اند مردان خدا را اہل صفا دانند چنانچہ فرق الہام
از بلور صرف دانند چوں پیر مبتدع شریعت کامل طریقت سری وقت جنید زمان
فتاویٰ اللہ بقا باللہ دریا بند خدمت آل را کیمیا انگاشتنہ خاک کو بی درایت تراغینت
واند و ہمہ خدمت جانی و مالی حرب مقدور برائے خدا کند و طمع نفسی در نیار و
و خود را بطاہر شریخ شریف از عبادات و نوافل و اوامر و نواہی و عزیمت و در ہمہ
اعمال و امور ضروریہ توسط متصف سازد و در ریاضت قدر طاقت از دست ندہد
و آداب ظاہری و باطنی مرشد خود بکامیاب و لیام و رخصت و غیب لحاظ دارد کہ بغیر
ایں آداب حصول صفائی نامکن است ۔

رستن ازیں پرده کہ بر جان تست بے مد پیر نہ امکان تست
و از مخالفان طریقہ پیرو مرشد خود اجتناب کلی و رزد و از ہر کس ناکس طالب توجہ
نہ شود و ہر نفس انوار و واروات و تجلیات کہ وارد شود از مرشد خود داند و تصور آزا کہ در ابتداء
دافع خطرات و وسوسہ اس با و واسطہ ورود فیوض است در دل محکم دارد اما در نماز ہانہ کند
اگر البتہ محکم شود و نماز یا خطر ندارد و دفع نہ کند کہ این نعمت عظمی است اسم ذات بر
ملکت ہا بسیار در بسیار کند و بموجب ارشاد نفی و اثبات و تہلیل لسانی و
استغفار و درود شریف ہرگز ناغہ نہ کند اوقات در اعمال و عقائد و عبادات با مرشد
خود کند و فرمان ایشان را بدل و جان قبول کردہ تعمیل کند کہ ترک فرمان دلیل حرمان است
در ہر کالے بعد اوائے فاتحہ بار واج پیران کبار استمداد از ارواح ایشان جوید کہ در دفع
مصابب بلیات و حصول تمنا و مرادات دینی و دنیاوی ایں نسخہ نظیر ندارد و خواند

سلسلہ شریف باعث درو فیوضات است بشرط اعتقاد کامل اگر در اعتقاد خلل است
خسران نقد وقت است

مقدمہ حالاً مشائخ عظام رضوان اللہ تعالیٰ علیہم سلسلہ منہجیاً

الی النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

الہی بخدمت شفیع المذنبین مرحمت اللعالمین حضرت محمد

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

سید المرسلین شفیع المذنبین محبوب العالمین انیس ارواح العائین حضرت محمد بن عبد

بن عبد المطلب بن ہاشم بن عبد منات بن قصی بن کلاب بن مرہ بن کعب بن لوی بن

غالب بن فہر بن مالک بن نضر بن کنانہ و والدہ مکرمہ بی بی آمنہ بنت وہب ولادت

باسعادت شش سال بعد رفع حضرت عیسیٰ علی نبینا وعلیہ الصلوٰۃ والسلام و آرزو ہم

ربیع الاولیٰ روز دوشنبہ نبوت در عمر البعین ہجرت در عمر ثلاثہ و خمسین وفات شریف

در عمر ثلاث و ستین علی الرجح احوال روز دوشنبہ فی الشہ ربیع الاولیٰ و آرزو ہم و

قبل غیر ذلک تاریخ رحلتہ صلی اللہ علیہ وسلم قال من قال فی شانہ صلی اللہ علیہ وسلم

مر باعی چہ گویم و سفت تو ای شاہ لورااک

کہ شانت برتر است از منم و اوراک

کلیم اللہ بطور و تو بر عسدرش

چہ نسبت خاک را با عالم پاک

الہی بجزمت خلیفۃ رسول اللہ حضرت ابوبکر الصدیق رضی اللہ
تعالیٰ عنہ

خلیفۃ اکمل و جابین افضل جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حضرت ابوبکر صدیق
رضی اللہ تعالیٰ عنہ اسم شریف عبد بن عثمان بن عامر از بنی تمیم بن مرہ نسب شریف
ایشان درجہ ہفتم بسید الثقلین ملحق ہے شود و والدہ شان سلمیٰ بنت ضمرو ولادت
شان بعد واقع قبل دو سال و چہار ماہ افضل الناس بودند بعد رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم وفات شریف شصت و سہ سال دوم جمادی الاولیٰ یا البت و سوم جمادی
الاخریٰ و قبل غیر ذلک فی سۃ ہجری قبر مبارک متصل بمرقد مقدس نبوی علی
ساکنۃ الف الف مسلوۃ و رحمۃ و برکات۔

الہی بجزمت صاحب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حضرت
سلمان فارسی رضی اللہ تعالیٰ عنہ

کینیت ایشان ابو عبد اللہ و ایشان از سلمان ابن سلام و سلمان خیر میگفتند مولد شریف در
قادس بود صاحب رسول اللہ علیہ وسلم در شان ایشان وارد است۔ سلمان منا
اہل البیت از اصحاب صفہ اند و با وجود شرف صحبت سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم
اندر طریقت از حضرت ابوبکر صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ نمودہ بحضرت امیر المؤمنین حضرت علی
الرضی کرم اللہ تعالیٰ و جنبہ صحبت داشتہ۔ عمر شریف ایشان دو صد و پنج سال
یاسہ صد و پنج سال در سال سی و شش از ہجرت در مدائن وفات یافتند۔

الہی بجزمت حضرت قاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق رضی اللہ عنہ
اسم شریف ایشان قاسم ابن محمد بن ابی بکر الصدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہم۔ یکے از

فقہائے سبعہ مدینہ اند درخانہ عمہ خویش حضرت عائشہ صدیقہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا
 تربیت یافتہ اند و کسب فیوض از خدمت سلمان فارسی نموده اند درطب بطبیہ لبت و
 چہارم جمادی الاولیٰ دراندیکھد و یک ہجری رحلت فرمودند۔

الہی بخدمت حضرت امام جعفر صادق رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 کنیت ایشان ابو عبد اللہ ابو ایوب ^{سمعیل} است و لقب صادق و جعفر نام و ہوا بن محمد بن علی
 بن حسین بن مرتضیٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہم۔ در علوم ظاہر و باطن بے ہمتا آیتہ من آیات
 اللہ بودند۔ ولادت و وفات ایشان در مدینہ منورہ سنین عمر شصت و ہشت سال
 ولادت ہشتادم سال ہجرت و وفات در یک صد و چہم مہینہ شریف در حبت البقیع در
 مقبرہ ابجد و حضرت امام اسم انتساب در طفولیت ہم بابائی کریم است و آن را
 سلسلہ الذہب گویند و ہم اکتساب از حضرت قائم کہ جد ماوری ایشان ہستند۔
 الہی بخدمت حضرت سلطان العارفین حضرت شیخ بایزید بسطامی
 رحمۃ اللہ علیہ

لقب ایشان سلطان العارفین و نام طیفور بن عیسیٰ بن آدم بن مروث است جد
 ایشان گبر بودند بعبادت اسلام مشرف شدند اصل ایشان از بسطام است
 در مجاہدات و ریاضت و کرامات آیتے بودند از حضرت جنید رحمۃ اللہ علیہ منقول است
 کہ بایزید در میان ماچول جبرائیل است در میان ملائکہ کمرایشان ہفتاد و سال
 پانز و ہم شعبان سال دوسد و شصت و یک در بسطام وفات یافتند و قبل در ۳۴
 الہی بخدمت حضرت خواجہ ابوالحسن خرقانی رحمۃ اللہ علیہ
 اسم شریف علی بن جعفر بن سلمان است خرقان موصیے است نزدیک بقرظین کہ شیخ

آنجا سکونت داشت غوث روزگار و قطب وقت بودند۔ انتساب ایشان در طریقت بطریق رودانیت و اولییت بحضرت بائید است از کلمات ایشان است که صوفی برقع و سیاه صوفی نبود صوفی برسوم و عادات صوفی نبود صوفی آن بود که نبود در شب شنبه عاشوره و قبل شنبه در ششمه بجزی رحلت فرمودند

الهی بخدمت حضرت خواجه ابوالقاسم گنگانی سحمة الله علیه نام ایشان علی است، و در حالتی قوی بوده چنانچه همه را رونی بدرگاہ او بود و او از گرگان طوسند و در وقت خود قطب ربانی و عارف سبحانی بوده در ششمه چهارم و صد و پنجاه بجزی رحلت یافتند و نسبت ارادت ایشان بدو طریق است یکی بحضرت خواجه ابوالحسن خرقانی تبریزی تن مذکور و دیگرے شیخ ابوعثمان مغربی و ایشان ابابوعلی کاتب و وے را ابابوعلی رودبای و اورا بسید الطائفه جنید بغدادی قدس سرایم و از آنجا بحضرت امیر المؤمنین علی المرتضیٰ کرم الله وجهه می رسد الہی بخدمت حضرت خواجه ابوعلی فارمدی رحمة الله علیه حضرت خواجه بوعلی فلامدی رحمة الله علیه مبارک ایشان فضیل ابن محمد است فارمد قریه الیت از مضافات طوس حضرت ایشان شیخ الشیوخ خراسان و پیر مرشد حجة الاسلام امام غزالی بودند۔ انتساب ایشان در تصوف بدو طرف است یکی به شیخ بزرگوار ابوالقاسم گورگانی و دوم به شیخ المشائخ ابوالحسن خرقانی قدس سرایم بطریق اولییت قطب الاقطاب عصر بودند و ولادت ایشان در ششمه چهارم و سی و چهار بجزی و وفات ایشان در ششمه پنجمه و یازده تاریخ وفات چهارم ربیع الاولی۔

الہی بحرمۃ حضرت یوسف ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ
 حضرت خواجہ یوسف ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ کنیت ایشان ابو یعقوب و نام پدر بزرگوار
 ایشان ایوب اصل ایشان از ہمدان۔ در کوفہ آذربخجوت بودند و صاحب کرامات
 قدسیہ۔ مردم اصفہان و بغداد و عراق و خراسان و سمرقند و بخارا از لوازم انوار
 ایشان منور بودند سین عمر نو و پنجبال و ولادت ایشان در سنہ ۷۴۰ ہجری و چہار و چہل و نہایت
 در سنہ ۸۳۵ و قیل در سنہ ۸۵۰ و پنجاب پنج مدفن ایشان مرو شہمان است از توابع
 ہرات۔

الہی بحرمۃ حضرت خواجہ جہاں حضرت خواجہ عبد الخالق
 عجد وانی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت خواجہ عبد الخالق عجد وانی رحمۃ اللہ علیہ مولد ایشان عجد وانی کہ تریہ ریت
 بر شش فرنگ از شہر بخارا نام پدر بزرگوار ایشان سید جمیل و بقولے عبد الجلیل است
 نسبت پدر ایشان بچند واسطہ بحضرت امام مالک رضی اللہ تعالیٰ عنہ میرسد۔ پدر
 بزرگوار ایشان صحبت دار حضرت خضر علیہ السلام بودند حضرت خضر ایشان با وجود
 حضرت خواجہ بشارت داده بودند و عبد الخالق نام بہادہ بودند۔ سر سلسلہ
 خواجگان حضرت عبد الخالق عجد وانی رحمۃ اللہ علیہ۔

گفتہ اند حضرت خضر سبوق ایشانند و حضرت خواجہ ابو سعید پیر صحبت و
 خود و در اتباع سنن و اجتناب بدعت بنیادیت مقررم بودند و این حدیثیات
 ہشت کلکہ کہ بنائے طریقہ خواجگان بر آنست از کلمات ایشان است ہوش و
 دم نظر بر قدم سفر و وطن خلوت و راجعین یاد کرد۔ باز گشت از کابداشت۔

یادداشت - دو آردیم بیع الاولی ۴۱۴ھ و قیل ۴۱۵ھ بلاء علی پیوستند -

الهی بجرمة حضرت خواجہ عارف ریوگری رحمۃ اللہ علیہ
حضرت عارف ریوگری رحمۃ اللہ علیہ بکیت سے روزگار و مقبول جناب پروردگار
بودند از کبار خلفائی حضرت خواجہ عبد الخالق عجمانی اند فیض باطن از انجناب
کسب نموده بسند خلافت و ارشاد شسته عالمی منور ساختند مولد و مدفن
ایش زاکر است کہ ہے است بر شش فرسنگ از بخارا و از انجا عجمانی یک شرعی
راہ است -

در ۴۱۴ شش صد و شانزده غره شوال بعلم ملکوت شتافتند مولد و مدفن
ریوگری است -

الهی بجرمة حضرت خواجہ محمود انجیر فتنوی رحمۃ اللہ علیہ
حضرت خواجہ محمود انجیر فتنوی رحمۃ اللہ علیہ مولد ایشان انجیر فتنہ است کہ موضع
ایت در ولایت بخارا از مضافات و امکانی - ایشان از کبار خلفائی حضرت
خواجہ عارف اند بخلافت و ارشاد و تمار و حسب مصلحت وقت طالبان را ذکر تہر
فرمودند و کسب گلاکاری و جہ معاش می ساختند -

تاریخ رحلت ہفت سیم بیع الاولی است - ۴۱۵ھ ہفت صد و پانزودہ
بعض روایت ہفت صد و ہفدہ ۴۱۶ھ و مزار مبارک در و امکانی کہ بر
فرسنگ از بخارا است -

الهی بجرمة حضرت خواجہ عزیزان علی رامینی رحمۃ اللہ علیہ
حضرت خواجہ عزیزان علی رامینی رحمۃ اللہ علیہ - اسم شریف ایشان علی لقب

عزیزان است مولد ایشان را متین است کہ قببہ الہیت بزرگ ولایت
بخارا برو فرسنگ از شہر صنعت بافندی مشغول بودند قطب وقت بودند سبب
حنفی داشتند ہر کہ یک روز در صحبت شریف ابو بوسے بحقیقت رسید و چون
مزدوسے براتے مزدوری پگاہ آمدے وقت شام بخصوسے برگشتے یعنی از خدمت
ایشان جدا شدن خواستے تا پنج رحلت ہشت و ششم ذی قعدہ ۱۵۱۰ و قیل
۱۵۲۱ و قیل ۱۵۲۸ مرقدر خوارزم است۔

الہی بخدمت حضرت خواجہ محمد بابا سماسی رحمۃ اللہ علیہ
حضرت خواجہ محمد بابا سماسی رحمۃ اللہ علیہ از خلفائے نامدار حضرت خواجہ عزیزان علی اند
حضرت خواجہ بھاد الدین را نظر قبول بفرزندہی از ایشان بودہ است و ایشانند کہ
بارہا قبر سبندوان میگذاشتند و میفرمودند کہ ازیں خاک بوئے مری آید زود باشد
کہ قبر سبندوان قبر عارفان شود تا روزے از منزل سید امیر کلال کہ از خلفائے
ایشانند بطرف قبر سبندوان متوجہ شدند و فرمودند کہ آن بوئے زیادہ گشتہ است
ہمانا ان مرد متولد شدہ است چوں نزول فرمودند از ولادت حضرت خواجہ سہ روز
گذشتہ بود جدا ایشان مہالہ برسیدہ ایشان گذاشتت وہ بہ نیاز تمام حضرت خواجہ
را بخدمت خواجہ محمد بابا سماسی بردند حضرت خواجہ فرمودند کہ و فرزند است کہ ما بوئے
او شمیدہ بودیم ما اورا قبول کردہ ایم روزے این فرزندے مقصد امر روزگار خواہد شد
امیر سید کلال را فرمودند کہ در فرزندم بہاؤ الدین تربیت و شفقت را در یغ نذاری و ترا

خجل نکنم اگر تقصیر کنی امیر مومنان که مرد نباشم اگر در وصیت خواجہ نقییر کنسم تا این وقت
 دهم جمادی الاولیٰ ۱۰۵۰ هجرت صد و پنجاه و پنج دن قریہ سماں کہ از منقبات قریہ
 راستین است۔

الہی بخدمت حضرت سید امیر کلال رحمة اللہ تعالیٰ علیہ
 حضرت سید امیر کلال رحمة اللہ علیہ از اجلہ خلف حضرت خواجہ محمد بابا سماںی اندر علم
 شریعت و طریقت و حقیقت و معرفت از اولیام عهد گوئی سبقت برده و بشرف پیاد
 مشرف بودند و کلال بودند مولد ایشان قریہ سوخار است بمقتضی عصر و سنہائی دہر
 بودند و ایشان کسب زراعت میکردند ہنگام بودن شان در شکم اگر آنفا
 یاد ایشان تو مشتبہ بگلہ فرد بزرے در شکم پیدا شدہ آخر چوں قے کردی غلامی یافتی
 روز شنبہ یازدہم جمادی الاخری بجوار رحمت پیوستند در شنبہ مزار مبارک ایشان
 در قریہ سوخار کہ از منقبات راستین است

الہی بخدمت خواجہ خواجگان پیر پیران حضرت سید بھاول الدین

نقشبند بخاری رحمة اللہ تعالیٰ علیہ

اہم مبارک ایشان محمد بن محمد البخاری است بصوت از سید امیر کلال تربیت
 اولیست یافتہ اند و معنی از روحانیت حضرت خواجہ عبدالخالق عجدوانی
 کسب فیوض و برکات نموده اند بہ مراتب و مقامات ولایت مثل خواجہ کم کے
 فائز شدہ باشد

الہی بجرمۃ مولینا حضرت یعقوب چرخی رحمۃ اللہ علیہ
 حضرت مولانا یعقوب چرخی رحمۃ اللہ علیہ اصل ایشاں از موضع چرخ است
 کہ وہی است از توابع غزینہ۔ ایشاں پواسطہ مرید حضرت خواجہ بزرگ
 اندویشاں خواجہ علاؤ الدین سپردناہ پس در خدمت ایشاں کامل شدند
 و سلسلہ نقشبندیہ کن رکین بودند کہ بظاہر وجود با وجود ایشاں این طریقہ
 شریفہ رواج تمام و شیوع عاکیافتہ

تاریخ رحلت پنجم صفر ۱۰۵۰ھ ہشتقد و پنج ایک

مزار مبارک در بلغنون کہ یکے از مواضع حصارشادمان است

الہی بجرمت حضرت خواجہ عبید اللہ احرار رحمۃ اللہ علیہ
 لقب ایشاں ناہرین احرار است (احرار جمع حراست) بمعنی آزاد چونکہ
 اسم مبارک ایشاں عبید اللہ لفظ تصنیف است جہتہ تدارک آل خواجہ را
 احرار لقب کردند ولادت با سعادت حضرت ایشاں در ماہ رمضان المبارک
 ۱۰۵۰ھ ہشتقد و شش ہجری در قریہ یاغستان کہ از توابع تاشکند است
 و بعد اوی الاصل اندو بعض از خوازم نشاں میدہند قطب وقت و
 مجد و مائتہ ناسعہ بودند فاروقی نسب و حنفی مذہب و نقشبندی مشرب
 بودند گویند کہ حضرت ایشاں را مال و ذراعت بے نہایت بود حتی کہ
 میخماستہ اسپان از طلا و نقرہ بودند اما درون تعلق یکسر موسے باموال خود

نداشتہ نسبت نقشبندیہ از خدمت مولانا یعقوب چرخمی رحمۃ اللہ علیہ حاصل نمود
انداز مشائخ دیگر ہم فیضہا یافتہ میفرمودند کہ مراربتے ترویج شریعت و توبین بدعت
ماور ساختہ اند تا تاریخ وفات شب شبہ نسبت و نهم بیع الاولیٰ ۹۱۸ ہجری
و ہشتاد و ہشت مزار مبارک در سمرقند است از اعظم کرامات ایشان
این است کہ در ایام نفاس از ما در خود شیرینہ نوشیدند۔

اللہی بخدمت حضرت مولانا محمد زاہد رحمۃ اللہ علیہ
یکتائے زمانہ در ترک تجرید و یگانہ عصر و خلوت و تفرید بودند حضرت خواجہ احرار
مولانا از بیعت خود سرفراز فرمودہ و تکمیل رسانیدہ خود خلافت و اجازت
عطا فرمودہ مخلص فرمودند۔ حضرت ایشان از اقربانی حضرت مولانا یعقوب
چرخمی اند۔

وفات شریف بغرہ بیع الاولیٰ ۹۳۶ ہجری صدوسی و شش مزار مبارک
در موضع وحش کہ متصل حصار شادمان است

اللہی بخدمت حضرت خواجہ دین و لیش محمد رحمۃ اللہ علیہ
حضرت ایشان خواہر زادہ حضرت محمد زاہد ولی بودند۔ ایشان نسبت و
خلافت از حال خود از مولانا محمد زاہد رحمۃ اللہ علیہ دارند۔ حضرت ایشان پانزودہ
سال بہ زبرد و ریاضت بے خور و خواب در ویران ما گذرانیدند۔ روزے
بسخت گرسنگی ناچار شدہ رو بسوئے آسمان کردند حضرت خضر علیہ السلام

تشریف آورده فرمودند که اگر ترابری و تناسل مطلق است بخدمت خواجہ محمد زاید
حاضر شو بطابق فرمان روانه شدند و تکمیل رسیدند۔ وفات شریف نور و عم
محرم الحرام ۹۶۰ھ نہ صد و ہفتاد و ہجری۔

مزار شریف در استقرار از مضافات شہر سبز و رام النہر است

الہی بخدمت حضرت مولینا خواجہ گی امکانی رحمۃ اللہ علیہ
از فرزندان ارجمند و خلفائے حق پند خواجہ درویش محمد اندر بیت ظاہری و
باطنی از والد ماجد خود یافتند و در قصبہ اکنگ کہ از مضافات سمرقند است
سکونت می داشتند۔ ولادت با سعادت در ۹۱۸ھ نہ صد و ہشتاد و ہجری۔

حضرت ایشال از عنایت اہل طریقہ شریفہ را بغایت التزام میفرمودند
از مخترعات و بدعات مثل ذکر جہر و غیرہ اجتناب کلی میداشتند قدم
بر قدم خواجہ نقشبند رحمۃ اللہ علیہ میزدند۔ سنین عمر قریب بہ نو سال
وفات شریف در ۱۰۰۹ھ یک ہزار و نہ۔ بہت و دو م شعبان۔ مزار مبارک
در قریہ اکنگ کہ از مضافات بخارا است۔

الہی بخدمت حضرت خواجہ باقی باللہ رحمۃ اللہ علیہ
اسم شریف ایشال محمد باقی و لقب رضی الدین و معروف بحضرت خواجہ باقی
بالداند۔ سمرقندی الاصل و کابلی المولداوند۔ ولادت با سعادت در ۹۶۰ھ
نہ صد و ہفتاد و یک از جانب والدہ حضرت شیخ عمر یاغستانی کہ جد مادری

خواجہ احرار اندمیرسند۔ تلمذ علوم ظاہری مہولینا صادق حلوانی دارند و کمالات
باطنی بہ تربیت معنوی خواجہ احرار نمودہ و نسبت اویسی بخواجه بہاؤ الدین نقشبند
رحمہم بشارت بیعت ظاہری از مولانا خواجگی امکانی نمودہ تا سہ ماہ افاضہ
صیبت و برکات کردہ اند و روٹی رسیدہ مرجع طالبان خدا شدند۔ عمر شریف
چہل سال بہت پر خیم جمادی الاخری روز شنبہ ۱۲۱۰ھ بخوار رحمت حق
پیوستند۔ مزار مبارک بیرون شہر دہلی بجانب احمدی دروازہ

الذی مجرمہ امام ربانی مجدد الف ثانی حضرت شیخ احمد فاروقی

سارھندی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت خواجہ شیخ احمد مجدد الف ثانی رحمۃ اللہ علیہ پیر بزرگوار ایشال ^{الاحد}
بود نسب ایشال بہ نسبت و پشت واسطہ پیر المومنین سیدنا عمر الفاروق
رضی اللہ عنہ میرسد۔ ولادت با سعادت آل جناب شب جمعدہ بوقت نصف
شب چہارم شوال المکرم ۹۶۰ھ نہ صد و ہفتاد و یک۔

در فرغ مذہب حنفی داشتند و در اعتقادات تہجد بودند تحصیل بعض
علوم اروالد ماجد و دیگر علمائے کردہ۔ پس بسا لکھنؤ رفتہ بعض کتب معقولہ
از مولانا کمال کشمیری و کتب حدیث از شیخ یعقوب کشمیری سند کردہ و نیز
اجازت بعضی تفاسیر و احادیث وغیرہ از قاضی بہلول بخشانی یافتند۔

واجازت اکثر سلاسل صوفیہ بروالد ماجد خود دارند و کتب صوفیہ بروالد خود سند
 کرده چوں بدست بوسی حضرت خواجہ شرف شدند از حضرت خواجہ نسبت
 نقل بنید استغاضہ فرموده۔ بان مرتبہ رسیدند کہ حضرت خواجہ فرمودند کہ شیخ احمد
 آفتابیت کہ مثل ما ہزاراں سارہ ہا در سایہ او گم اند مثل ایشان درین وقت
 زیر فلک نیست۔ خوارق و کرامات ایشان از حد احصاء برون است۔
 عمر شریف شصت و سی سال وفات شریف بست و ہشتم و بست و نهم صفر
 نیز آمدہ ۱۰۳۴ ہجری بیکزاروسی و چہار۔ مزار شریف در سر بند شریف است
 الہی بجرۃ عروۃ الوثقی حضرت خواجہ محمد معصوم صنا

رحمۃ اللہ علیہ

اسم شریف محمد معصوم کنیت ابو الخیرات لقب مجدد الدین و معروف بہ حضرت
 عروۃ الوثقی اند فرزند ثالث حضرت مجدد الف ثانی اند ولادت با سعادت
 بروز دوشنبہ و ہم شوال المکرم ۱۰۰۰ ہجری بیکزار و ہفت حضرت ایشان عمر
 ساگی تکلم بکلام توحید و جودی می شدند و در یک ماہ حفظ قرآن مجید نمودند
 و در عمر شانزده ساگی تحصیل جمیع علوم فرمودند و در یازده ساگی طریقہ ذکر
 مراقبہ از والد بزرگوار خود اخذ نموده اند۔ حضرت مجددی فرمودند کہ حال محمد معصوم
 در تحصیل نسبتہائی مثل صاحب شرح و پایہ است کہ جدش ہر قدر کہ تالیف میکرد
 او یاد میگرفت و طریقہ مجددیہ را مروج حضرت ایشانند از ہمہ کرامات بر یک کرامت

کفایت کرده می آید که حضرت ایشان در طفولیت گاو شیر مادر در رمضان
 مبارک نه نوشیده اند چنانچه در روایت لاله با در نشان اختلاف واقع شد
 حضرت مجدد فرمودند که دریافت کنید که امروز محمد معصوم شیر نوشیده اند یا نه بریافت
 معلوم شد که نه نوشیده اند حضرت مجدد فرموده اند که امروز رمضان است و فاطمه
 نهم ربیع الاول ۱۰۴۳ هجری کبیر است و مفا و مزار شریف در سرسند است فقط
 السلام علیکم گفته جان بحق سپرده اند

الهی مجردة حضرت خواجه شیخ سیف الدین رحمة الله علیه
 فرزند پنجم و خلیفه قیوم زمان عروه الوثقی حضرت خواجه محمد معصوم رحمة الله علیه اند
 ولادت با سعادت در ۱۰۵۵ هجری کبیر پنجاب و پنج در بلده سرسند واقع شد
 نسبت باطن از الدیاجد خود تحصیل کرده اند در عنوان شباب کامل و کل
 بودند و در تزویج شرعی محمدیه و اشاعت طریقه مجددیه بنایت از تمام
 می فرمودند و در امور معروف و نهی منکر کوشش بلغنی نمودند

در عمر یازده سالگی که والدیاجد ایشان از البشارت بقنای قلبی و ولایت
 صغری دادند و پیش از ایام بلوغ بقنای نفس و ولایت کبری مبشر فرمودند
 سنین عمر چهل هفت - وفات شریف در شب بستم جادی الثانی در
 ۱۰۹۵ هجری و مزار شریف در سرسند است

الهی مجردة حضرت حافظ محمد محسن صا رحمة الله علیه

حضرت ایشال یکے از اولیائے کرام و از خلفائے حضرت عروۃ الوثقیہ
اند و از فیوض باطن ایشال ہزار ہا مستفید شدہ اند۔

در ۱۹۱۲ء وفات یافتند۔ مزار پر انوار و رشید است۔

الہی بخدمت حضرت سید نور محمد بن ابیونی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشال خلیفہ حضرت سیف الدین رحمۃ اللہ علیہ بخدمت حضرت

حافظ محمد حسن رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ خلیفہ حضرت خواجہ محمد معصوم رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ

سالہا تحصیل فیوض نمودہ بحالات ارجمند و واروات بلند رسیدند و صاحب

استغراق قوی بودند کہ تا پانزودہ سال بجز وقت نماز بہ ہوش نمی آمدند

و بغایت اتباع شریعت پیدا شدند۔ یک بار در بیت الخلا پائے راست

نہادند تا سہ روز قبض در قبض باطن شد بعد از استغفار بسیار تفتح گردید

از کثرت مراقبہ پشت مبارک حضرت ایشال خم شدہ بود و میفرمودند کہ از

سی سال تعلق طبیعت بذوق کیفیت طعام مانده است۔ وفات

شریف یازدہم ذی قعدہ ۱۱۳۵ھ

مزار مبارک در دہلی بجوار سلطان الاولیاء محبوب الہی در باغ نواب مکرم

خان رحمۃ اللہ علیہ

الہی بخدمت حضرت خواجہ شمس الدین حبیب اللہ حضرت منزل

جان جانان مظہر شہید رحمۃ اللہ علیہ

اسم مبارک جان جانان ملقب بہ شمس الدین حبیب اللہ متخلص بہ منظر خلف
 مرزا جان اندر رحمۃ اللہ علیہ۔ علوی نسب عالی حسب بودند ولادت باسناد
 بروز جمعہ وقت صبح یازدہم رمضان المبارک ۱۱۹۵ھ یکہزار و یکصد یازدہ یا
 سینزدہ ہجری حضرت ایشاں مصافحہ بیعت ایں طریقہ شریفہ در شہرہ ساگی
 از حضرت سید نور محمد بدآونی رحمۃ اللہ علیہ نمودند و باخر بیعت حضرت شیخ الشیوخ
 محمد عابد سانی رحمۃ اللہ علیہ حاضر شدہ نسبت احمدیہ از اول تا آخر تمام رسانیدند
 روزے حضرت پیرزا صاحب فرمودند کہ معلومات و بشارت شما ہمہ صحیح
 است اگر بگوئید پیر پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم مجل کنانم۔ وفات شریف لشب
 چہار شنبہ ہفتم محرم ۱۱۹۵ھ۔ شربت شہادت نوشیدند تاریخ انتقال
 ازیں رباغی ظاہرست

سرباغی

صلی اللہ علیہ الاکبر

ہست حدیثی از پیغمبر

سال وفات مرزا منظر

عاشق حمید آیات شہید

مزار شریف در شہر شاہ جہان آبا و قریب حسی قبر در خانقاہ خود

الہی مجردت مجد دمانہ الثالث والعشرونائب خیر البشر خلیفہ

خدا مروج شریعت مصطفیٰ حضرت مولا ناعبد اللہ المعروف

لبشاه غلام علی صنادہلوی رحمۃ اللہ علیہ

بعد از تولد والد ماجدش بام علی و والدہ شریفہ اش بام عبد العاود وعم بزرگوار

آنحضرت کہ مرو بزرگ بودند و در یک ماہ قرآن مجید را حفظ کرده بودند بحکم رسول
 خدا صلی اللہ علیہ وسلم عبداللہ نام نہادند چون حضرت ایشاؓ بہ من تمیز رسیدند
 پیاس ارب خود را غلام علی مشہور ساختند و نام والد شریف ایشاؓ سید
 عبداللطیف بود۔ و نسب ایشاؓ بحضرت اسد اللہ الغالب علی ابن ابی
 طالب رضی اللہ تعالیٰ عنہ میرسد۔ و والد شریف ایشاؓ در سلسلہ قادریہ
 اعظمیہ مرید شاہ ناصر الدین قادری بودند۔ ولادت آنجناب در ۱۱۵۸ھ بمصر
 در موضع و طالہ از دیار پنجاب نکلہ آید و در شہرہ ساکنی در ۱۱۷۸ھ بمصر
 حضرت میرزا صاحب آریدہ شرف بیعت حاصل کردہ مستفیض فیوض باطنی
 شدند تا پانزہ سال التزام صحبت شریف داشتند جمیع طریقہ نقشبندیہ
 مجربہ را مقامات طے کردہ از خلفائے اعظم شدند و حال فیض اشمال
 آنجناب اظہر من الشمس است کہ حد با بلکہ ہزار پاکس از دیار دور فائز میشدند و
 بمرتبہ کمال رسیدند از ملفوظات شریفیہ است کہ در طریقہ مجددیہ چہار دریائے فیض
 جمع اند دریائے نقشبندیہ و قادریہ و چشتیہ و سہروردیہ و از ملہمات آنجناب
 است کہ روزے گفتم یا حضرت شیخ عبدالقادر جیلانیؒ شیعاً اللہ ندا آمد بگو
 یا ارحم الراحمین شیعاً اللہ۔ وفات شریف روز شنبہ بستیہ دوم صفر بعد
 اشراق ۱۲۴۹ھ مزار مبارک در شہر دہلی اندرون خانقاہ شریف بہ پہلونی
 پیر و مرشد خود آرمیدہ اند۔

الہی بجز مت غوث آوان قطب نہمان حضرت شاہ ابوسعید

احمدی رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشاں نرزد حضرت صفی القدر بن حضرت غزیر القدر بن حضرت

محمد عیسیٰ بن حضرت سلطان الاولیاء شیخ سیف الدین رحمۃ اللہ علیہ

ولادت شریف مصلح آباد عرف رام پور تباریخ دوم ذی القعدہ ۱۱۹۴ھ بمکھڑ

دیکھ و نمودوش بوقوع آمد۔ ما فواد تباری و حاجی و محدث بودند اول از شیخ درگاہی

علیہ الرحمۃ کہ خلیفہ حضرت شاہ جمال الدصاحب و ایشاں خلیفہ حضرت شاہ

قطب الدین و ایشاں خلیفہ حضرت خواجہ محمد زبیر ملبوم بودند کسب نسبت

خاندان قادیہ نمودہ بخلافت خاصہ سمر افراز گشتند۔ بعدہ بحضرت

شاہ علی رحمۃ اللہ علیہ پیوستند و ایشاں بجائے خود نشا بنیدند و خلیفہ

اعظم فرمودند و مرواں مشرق و مغرب رو با ایشاں آوردند بعد وہ سال

از وفات پیریز گوار خود در ۱۲۴۹ھ عازم حرمین شریفین زاوہما اللہ شرفا و

تعلیمات شد۔ ند با سہرا ال فتوحات و فیوضات جو سع بوطن فرمودند در شہر

حرم امرئ شدیدہ را مبتلا گشتہ بہ نسبت و دوم رمضان المبارک در بلدہ

لونک داخل شدند و انجام مرض ایشاں روز بروز ترقی کرد حتی کہ لب

بہشت روز وفات شریف بین الظہر العصر روز شنبہ عید الفطر ۱۲۵۰ھ بمکھڑ

و دو صد و پنجاہ ازین دار پناہ در حلت فرمودند بعد غسل و جنازہ حضرت شاہ

عبد الغنی صاحب فرزند اوسط آنجناب وجود مبارک را در صندوق نہادہ بعد چہل
روز بدہلی آوردہ بہ پہلوئے حضرت شاہ صاحب و من کردند

الہی بخدمت غوث اوان محبوب رحمان حافظ قرآن و سیلتنا
الی اللہ المجید حضرت شاہ احمد سعید احمدی رحمۃ اللہ
علیہ ام مبارک احمد سعید و لقب سراج الاولیاء و کنیت شمال ابوالمکارم است
فرزند اکبر حضرت شاہ ابو سعید رحمۃ اللہ علیہ اند خلیفہ و پسر خواندہ شاہ صاحب
..... علیہ الرحمۃ اند۔ ولادت باسعادت ایشال در غزہ بیع الآخر ۱۲۱۴ھ
در رام پور و بیعت از حضرت قبلہ شاہ صاحب در عمر وہ ساگی کردند و آغاز کتب
سلوک نمودند و اکثر کتب تصوف و حدیث شریف بعضی بقراءت و بعضی
بہمعامت در خدمت حضرت قبلہ شاہ صاحب استفادہ نمودند عمر شریف
بہ نسبت سال رسیدہ بود کہ از تحصیل علوم معقول و منقول فارغ شدہ دستار فضیلت
بستند و بعد از انتقال والد ماجد خویش برسدند ایشال حضرت قبلہ شاہ صاحب نشیند
و در سال ۱۲۴۳ھ آخر ماہ محرم از دہلی شریف مع اہل و عیال ہجرت فرمودہ و زند
منورہ استقامت فرمودند۔ و در ال بلدہ طیبہ طریقہ شریفہ راشیوخ و رواج بخشیدند
و ہزار ہا کسان از خدمت ایشال جام معرفت نوشیدند چوں عمر شریف بہ شصت
رسید بعارضہ حمی شدید و اسہال منفرط بیمار شدہ بین الطہر و العصر روز شنبہ و سوم ماہ
ربیع الاول ۱۲۴۴ھ شربت وصال لایزال نوشیدند و بموجب وصیت مزار در

قبہ مبارک حضرت سیدنا عثمان رضی اللہ عنہ بجانب قبلہ در حین البقیع مدفون
شدند و مدت جلوس برسندار شاد و لبثت و مرثت سال بودہ۔

الہی بجزمت حاجی الحرمین الشریفین مقبول مراب المشرقین و المغربین
وسیلتنا الی اللہ الصمد حضرت حاجی دوست محمد صاحب قندی

ثم دامانی رحمة اللہ علیہ

حضرت ایشال از قوم افغان یوسف زئی اند مولد شریف ایشال از
توابع قندہار است نشوونما در بلاد عراق یافته در فنون علم ظاہر سرآمد آفاق بودند
ہم از زمان خوردی آثار فیض و کرامت بر جہتہ استقامت عالمگیری داشتند
و شہرت خرق عادات و قوت عزائم عبادات ایشال از عہد صبی پیشرو باد
صبا بود و قبل از سلوک سلاسل صوفیہ بقوت جذبہ تویہ شہرند حقائق ملکوتیہ
القبضہ تسخیر آورده با مستحقان زاورنگ بکتالی آفاق با کلہل خلیل
قبولیت خاص و عام سرافراختہ ایام بودند و بعد از حضور صحبت شیخ فرودید
خدمت حافظ شاہ احمد سعید مجددی رحمۃ اللہ علیہ حکم قوت استعداد خویش و
حسن تاثیر ارشاد شیخ افاضت کشش در اندک مدتی در جمیع سلاسل مشہورہ
منشورہ خلافت عظمی یافتہ بہدایت عامہ شافتند و در سرعت تاثیر تسہیل
تسلیک متفق علیہ و روزی یک بودند و در کثرت ارشاد ضرب المثل بلاد گشتند
و حضرت شاہ احمد سعید بوقت ہجرت حضرت حاجی صاحب راجا نشین

مطلق ساخته ہر زمین منقولہ و غیر منقولہ و خانقاہ شریف و کربخا ز وغیرہ و مریدان
ہندو خراسان وغیرہ را بجائی صاحب سپردند۔ سپری نامہ بدست مبارک خود تحریر
فرمودہ حوالہ حضرت حاجی صاحب فرمودند مزار مبارک در خانقاہ شریف موسی
زنی کہ قریب دامن کوه سیغری کہ از توابع ضلع ڈیرہ اسماعیل خان واقع است تاریخ ولادت
باسعادت در ۱۲۱۴ و وفات شرب و شنبہ بہت و دوم ماہ شوال
۱۲۸۳ھ

الہی بخدمت حضرت حاجی الحرمین الشریفین قیوم زمان
قطب الاقطاب سید و مرشدی مقبول بارگاہ سبحان حضرت خواجہ
محمد عثمان صاحب رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشاں ابن ملا موسی جان ابن ملا احمد ابن ملا عبدالمسلم ابن ملا عبدالحکیم
ابن ملا شمس الدین اچکزئی قندھاری ولادت شریف در ۱۲۲۲ھ در موضع لونی علاقہ
تحصیل کلاچی از توابع ضلع ڈیرہ اسماعیل خان متعلق سرحد پنجاب است از خانقاہ شریف
موسی زنی بفاصلہ وہ میل وزیر دامن کوه سیغری کوه سلیمان ہم گویند عزم تعلیم و صرف
و نحو از اساتذہ متفرق کردند و چند کتب فقہ در ڈیرہ اسماعیل خان و کتب اصول در
چوڑپہواں خواندند و حضرت قبایہ مرشدی حاجی دوست محمد صاحب در چوڑپہواں
رواق افروز بودند و چوڑپہواں از خانقاہ شریف موسی زنی بفاصلہ شش میل است
بجانب جنوب مولوی معز الدین صاحب سکندہ کوی بجارہ علاقہ اترانہ کہ از خلفائی

حضرت حاجی صاحب بود و خویش حضرت ایشاں بود بواسطت مولوی مذکور
 بیعت بدست حاجی صاحب فرمودند و حدیث از مرشد خود خواندند۔ بعد از
 بیعت مستفیض فیوض باطنی شدند تا بیچند سال چہار ماہ سیزدہم یوم التشرام
 صحبت شریف دانستہ جمیع مقامات طریقہ نقشبندیہ مجددیہ طے کردند با وجودیکہ
 جناب حضرت حاجی صاحب ہزار ناخلفاء خود میداشتہ بودند وقت وفات
 خویش ایشاں را مخصوص قائم مقام خود کردہ و خلیفہ و نائب مناب مطلق بجائے خود
 نشانیدند و حالات فیوضات باطنی ایشاں مشہور جہانست کہ ہزار ہا مردمان از
 خراسان و دامان و دیگر بلاد ہائے پنجاب ہند و سندھ فیضیاب شدند۔ بہت
 روزہ سال و دہ ماہ بر سزا داشتہ اجرائے طریقہ عالیہ نقشبندیہ مجددیہ فرمودہ
 وقت اشراق یوم شنبہ بہت و دوم ماہ شعبان ۱۳۱۲ھ وفات یافتند
 مزار مبارک در خانقاہ شریف موسی زئی بہ پہلو پیر و مرشد خود واقع است
 الہی بجزمت زائر المکانین المتبرکین واقف اسرار الہیہ کا
 رمعین نامناہیہ قدوۃ الواصلین حضرت خولجہ حاجی محمد
 سدراج الدین رحمۃ اللہ علیہ

حضرت ایشاں فرزند حضرت خواجہ محمد عثمان رحمۃ اللہ علیہ اندوالات باسعادت
 حضرت ایشاں وقت اشراق روز دوشنبہ پانزدہم ماہ محرم الحرام ۱۲۹۶ھ
 تحصیل علوم ظاہری قرآن شریف از لاشاہ محمد صاحب اخوند چوہوانی نثر

و نظم فارسی و صرف و نحو و منطق و عقائد و مطول و علم قرأت و علم فقہ شریف تمام
 از جناب مولانا مولوی محمود شیرازی صاحب تحصیل کروند و دیگر کتب باقی جمع
 از جناب مولانا مولوی حسین علی صاحب کون و ان بچراں ضلع میانوالی تحصیل
 کروند گرفتند جمیع کتب تصوف از قبلہ والد ماجد خود کا حصہ چنانچہ باید
 و شاید بالتحقیق بہرہ یاب شدند بعد از تحصیل علوم تمامی برائے دستار بندی فضیلت
 فضیلت بر سر مبارک حضرت ایشاں بستند و آواز مبارک کہا و از چہا بہت
 شروع شد۔ زائل بعد از عرصہ قلیل روز و دو شنبہ بعد سلوآہ الفجر منہ تمام ماہ ربیع الاول
 ۱۳۱۲ھ حضرت محمد عثمان صاحب م در عین حیات خویش حضرت ایشاں
 خلعت امر بخلق نمودن فرمودند پس حضرت ایشاں بعد از فراغ ختم حضرات کبار
 مراقبہ فرمودند و در ویشاں و زائرین و دیگر مریدان توجہ دادند و بسیار تاثیرات
 ظاہر گشتند و وقت جلوس بر سردار شاہ وقت اشراق یوم شنبہ بہت و دوم
 ماہ شعبان ۱۳۱۲ھ

و انتقال پر لال بیابن بہت و شش ماہ ربیع الاول بروز جمعہ ۱۳۳۳ھ از عالم
 فانی رحلت فرمودند مزار شریف در سوسی زئی شریف بہ پیلوسے والد ماجد خود
 واقع است۔

الہی بخدمت قدوۃ المحققین فخر المدققین الثانی فی اللہ والباقی
 باللہ فرد الاقرب قطب الاقطاب ^{واقف} رمونر المشابہات القرائنی

حضرت تیرا حاجی صاحب ۶۷ قسم قرآن شریف کردہ بعد دعا اور خواستہ بعد از اتمام دعا حضرت تیرا شہنا مولوی محمد عثمان صاحب ۶۷ بدست خود دستار
 ۴۰ ہائی متعلقین خود و خانقاہ شریف حاضر گشتند تاریخ ۱۲ جمادی الاول ۱۳۱۳ھ بروز شنبہ بوقت صبح برزائے شریف

قائم مقام قیوم ربانی شیخی و امامی و مرشدی و سیدنا الی
ذوالماتن حضرت خولجہ حاجی غلام حسن ادام اللہ شمس
عرفانہ و فیضانہ علی رؤسنا و علی رؤس سائر المریدین
والمعتقدین آمین ۶۶۶

حضرت ایشان ابن ملک تسل ابن ملک احمد ابن ملک یار محمد ذات سواگ ساکن
موضع ڈگر سواگ تعلق مولد حضرت ایشان در لیہ شہر و نشوونما در گره سواگ کہ بر کنارہ
مشرقی دریائے مہران کہ معروف بین العوام بہ سندھ است قریہ بدوری نصف
فرسخ از قصبہ کور است در حالت صغر سایہ پدر و مادر بزرگواران دور شدہ و یتیم
شدہ گو سالہ ہائی مردمان می چرانیدند بعدہ اشتیاق تعلم رسیدہ کتب از علمائی
زمان خواندہ تحصیل سیالکوٹی فراغت نمودہ در موسی زئی شریف رسیدہ نزد
قطب زمان قیوم دوران حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب مرحوم شرف بیعت کردہ
بہ تحصیل علوم باطنی تا نہ سال اتا مت فرمودہ شرف اجازت یافتہ واپس در وطن
خود رسیدہ مردمان را و غطاء و نصح و براتباع شریعت شریف ترغیب مینمودند
و در خدمت اکمل الاولیاء قطب الاولیاء و قطب وقت حضرت خواجہ محمد سراج الدین
صاحب مرحوم آمد و رفت فرمودند و خدمت ہائی شائستہ کردند و اشاعت
طریقہ نقشبندیہ چنانچہ پیا و شاید فرمودند و انتقال از دار فنا بدار بقا نیز وہ جمادی الاول
شب یکشنبہ بعد از نماز عشاء در سنہ یک ہزار صد و پنجاہ و ہشت مزار شریف

در موضع مثل ڈگر سواگ مقدار کفیر نسخ از کر و در بجانب مشرق مال بجنوب

باب اول در موقوفات شریف حضرت ایشاؓ

ملفوظ :- روزے ارشاد فرمودند کہ روزے پر مکان نیکو حضرت قطب الاقطاب

خواجہ محمد سراج الدین صاحب خواب یدم کہ حضرت ایشاؓ جنازہ مولانا مولوی

تاضی قمر الدین می خوانند از خواب بیدار شدہ اطلاع بحضرت ایشاؓ داده در اں

روز حضرت ایشاؓ تشریف برودہ جنازہ تاضی موصوف خوانند و اظہار خوشنودی

بر فقیر فرمودند

ملفوظ :- خادم را بہ تعلیم صاحبزادگان تاکید می نمودند می فرمودند فی العبوس

برکة

ملفوظ :- می فرمودند کہ حق درویشی چنانچہ می باید در حضرت خواجہ محمد سراج الدین سنا

یافتہ شد لکن لعلو بودند

ملفوظ :- روزے صاحبزادگان طال عمر ہم از احقر رسیدند سنت نماز ظهر چنان

باید خوانند گفتم کہ دو شفعہ اولین تمام باید کہ یعنی التحيات و در و شریف و دعا خوانند

پس تر بخاستہ از سر نو شفعہ ثانیہ مکمل خوانند یعنی از سبحانک اللهم شروع نماید و با تمام

رساند حضرت ایشاؓ را معلوم شد از صاحبزادگان پرسیدہ کہ اتنا و شما چه جواب داد

عزمن بپور نمودند - فرمودند سنے سنے بلکہ مانست فراموشن باید خوانند یعنی در شفعہ اول

التعمیات خوانده بر خیزد و از بسم و الحمد شروع باید کرد و اتقاد را خیر نکند و عمل بد
نماید و فتوای حضرت ایشاں مرزج است بحسب لآل بر ماہر نمیست۔

ملفوظ روزے ارشاد شد مقصود از قطع منازل سلوک و اتباع مشایخ تحصیل
تمام احسان است پس کتاب مشکوٰۃ شریف را از تسمیح خانہ طلب فرمودہ نشاں ازین

حدیث شریف و او ند:۔ عن عمر ابن الخطاب رضی اللہ عنہ قال بینہما نحن

عند رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ذات یوم اذ طلع علینا رجل شدید بیاض

القیاب شدید سواد الشعر لا یرى علیہ اثر السفر و لا یعرفہ منا احد حتی

جلس الی النبی صلی اللہ علیہ وسلم فاسند رکبتيہ الی رکبتيہ و وضع کفییہ

علی فخدیہ و قال یا محمد اخبرنی عن الاسلام قال الاسلام ان تشهد

ان لا اله الا الله ان محمد رسول الله و تقیم الصلوٰۃ و توتی الزکوٰۃ و تصوم

بمرضان و تحج البیت ان استطعت الیہ سبیلاً قال صدقت فعجبنا لہ

بیئلہ و یصدقہ قال فلخبرنی عن الایمان قال ان تؤمن باللہ و ملکئلہ

و کتبہ و رسالہ و الیوم الآخر و تؤمن بالقدر خیرہ و شرہ قال صدقت

قال فاخبرنی عن الاحسان قال ان تعبد الله کانک تراہ فان لم

تکن تراہ فانہ یراک

ملفوظ روزے ارشاد شدہ خود بخود ال در الدار ببری آید

نہ بزور و نہ بزاری نہ بزنی آید

ملفوظ روزے ارشاد کہ در دریا خال خوابے دیدم چندے از فرشتگان و آدمیان

چادرے سبز بریں فقیر خفتہ انداختند و بعد از ایام در خوابے دیگر چادرے نہایت سفید بر
فقیر لیفے از آدمیان و فرشتگان انداختند لکن تعبیر از حاضران مجلس ہچکس نہ کند
بعد از روزے دیگر اجازت تعبیر فرمودند۔ مسکین گوید تعبیر خواب اول این است کہ
میصبت خواهد رسید کہ بظاہر شدید باشد گر انجامش بخیر خواهد شد چنانچہ حالات نظر
بندی مفصل نوشتہ خواهند شد و تعبیر خواب ثانی این است کہ من بعد ہمہ عمر با من در
دنیا باشند و بیح میصبت از بیح وجہ رو نخواهد داد

ملفوظ۔ روزے ارشاد شد۔ کہ سال از فیوضات شیخ مکمل محرومی مانند یکے

زوجہ دوم خویشاں و اقربا۔ سوم مرد ماں قرب و جوار الا ماشاء اللہ ہم

ملفوظ۔ روزے ارشاد شد کہ مبتدی را خطرات در ولایت صغری بسیار میشوند

رابطہ محکم باید کرد و دفع خطرات ہما ممکن باید نمود و تصور بزمہ خود باید داشت کہ مرشد
کامل مانند آیت است عیوب طالب بواسطہ انعکاس در شیخی نمایند و مبتدی
اسبب تصور نظر باطن از راہ می رود۔

اما بعد از ولایت صغری بیح نقصان نہ کنند چند خطرات زیادہ می شوند

باعث ترقی مدارج بشرطیکہ خلل در اعتقاد از مرشد نباید

ملفوظ۔ روزے ارشاد شد مالک را قبض و بسط می شود اگر قبض بسبب صدور

گناہ صغیرہ یا کبیرہ یا عدم اتباع شریعت شود استغفار باید نمود استغفر اللہ ربی سبحانہ باید خواند

چوں تسبیح تمام شود استغفر اللہ ربی من کل ذنب الوب الیہ تمام گوید ہمہ نیال در شمار روز
پنجمین باید خواند رفع قبض خواهد شد۔ اگر قبض ازین وجه که مذکور شد نباشد غم نیست
که موجب ترقی درجات است۔

ملفوظ۔ روزے در موسیٰ زئی شریف حاضر خدمت بودم ارشاد فرمودند جناب
مولوی حسین علی صاحب در خدمت قیوم زبان حضرت خواجہ محمد عثمان رحمۃ اللہ علیہ عرض نمود
کہ مزار ماہ شریف باچ گمطین کردہ و نشان و علم بر درخت چرالصب رسودہ شد
در جوابش ارشاد فرمودند کہ ای زمین شورہ دار است بسبب کثرت ثوریت نشان
مزار شریف ماگم می شود لہذا پختہ مٹین کردہ شدند تا نشان باقی ماند۔

اما لصب علم بدین سبب است کہ قوم وزیر ما کہ ملک را غارت می کنند بہ مزار
کہ علم باشد ہمہ قریرہ را غارت نہ کنند از یک بدعت ہمہ قریرہ موسیٰ زئی شریف از شر غارت
وزوال قوم وزیراں محفوظ می ماند۔

ملفوظ۔ روزے در حجرہ شریف خود کہ متصل جانب جنوبی مسجد شریف موسیٰ زئی
شریف است و بنام حضرت صاحب نظارہ متعین است حلقہ فرمودہ بودند شخصے حاضر
خدمت نشا اشارہ فرمودند کہ کفشش خود گوید فرمود کہ من در پیش اسپ قیوم زبان
حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب رحمۃ اللہ علیہ در بعضے اسفار وصال میر تقی و بناب حضرت
مولانا مولوی محمود شیرازی صاحب نیز بر اسپ بچہ ہمراہ حضرت ایشان بود اتفاقاً نظر مبارک
حضرت ایشان بر کفشم عبور نمود فرمودند این کفش از کجا خریدہ پراورد پای کردی

من لبیب ادب ساکت بودم جناب مولانا شیرازی صاحب عرض نمود کہ از دیرہ طبرستان
 خریدہ می پوشند کہ پائے را لبیب نرمی چرم نقصان نہ رساند حضرت ایشان ارشاد
 فرمودند نئے ملازمان سرکار انگلشیہ می پوشند و مشابہت با ایشان می شود این
 مسکین کفش ہماں جا انداختہ پارہ بہ دو ال رنم بعد تمام قصہ باین عامی متوجہ شدہ
 ارشاد فرمودند کہ چنداں تقوی می فرمودند کہ مشابہت ملازمان قوم نصاری را حسد ام
 پیدا شدہ و منع فرمودندے۔

ملفوظ روزے ارشاد شد کہ مبتدی را در ابتدائی سلوک سیر فانی بسیار و می ہد
 از حصول آل فرح نباید کرد و از عدم حصول نملیں نباید شد۔
 ملفوظ:۔ روزے ارشاد شد کہ در طریقہ نقشبندیہ وقوف قلبی شرط است اما
 بسبب سستی متوسلاں تعداد اسم ذات بر قلب دو آزدہ ہزار و ہر لطائف ستہ
 دیگر و دو ہزار از مشائخ کہ ام مقرر کردہ شد

ملفوظ:۔ روزے ارشاد فرمودند کہ از تصور صوت شیخ خود ہر وقت و ہر لحظہ غافل
 نباید شد اما در نماز نباید کرد اگر بے اختیار شود آل از منغنیات است حتی کہ
 این قدر تصور کمال خواهد کرد کہ بہر جا نظری تصور شیخ نظر آید۔

ملفوظ:۔ روزے ارشاد فرمودند کہ وقت مراقبہ ناغہ نباید کرد بعد نماز صبح و بعد

از نماز عصر و وقت ثلث شب آخر کہ سحر است و دائم الوضوء بودن واجب است
 ملفوظ :- ارشاد فرمودند کہ در حلقہ شیخ خود شیخ خیال در دل نماند بلکه از
 ذکر نیز خاموش بایشد و منتظر فیض نشیند و چوں در خدمت شیخ آیند
 منتظر فیض بایشد اگر چه شیخ خفته باشد یا در خطاب کسی یا تکلم یا شغل او
 را فیشش خواهد رسید۔

ملفوظ :- روزے ارشاد شد شیخ کس بے نصیب در خانقہ فقیر
 نخواهد رسید هر که خواهد رسید نصیبش از فیض در تقدیر نوشته است
 ملفوظ :- روزے خلیفہ سید محسن شاہ صاحب عرض نمود کہ در کتاب
 تصدق تصالح بعض ایام را برای بعض حاجات مقرر نموده چه طور اند فرمودند
 کہ در کتاب مذکور بسیار مسأله خصوصاً مسائل ایام بے سند اند و در کتب
 شریف شریف چیز بے نیت

ملفوظ :- سید راجن شاہ صاحب ... ساکن نواں کوٹ رابوٹ
 بیعت فرمودند کہ رابطہ و متمم است کسی و ذاتی اللہ تعالیٰ شمار رابطہ ذاتی
 عنایت فرماید۔

ملفوظ :- سید راجن شاہ مذکور یکبار پایاودہ سفر نموده حاضر خدمت حضرت
 ایشاں گشته حضرت ایشاں فرمودند عادت حضرت قیوم زمان حضرت
 حاجی دوست محمد صاحب قناری رضہ ہمیشہ پایاودہ سفر از قندہار نموده در

وہی شریف حاضر خدمت مرشد خود می شدند

ملفوظ: فرمودند کہ قیوم زماں حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب ارشاد فرمودند کہ
کہہ برس کہ سہ بار برائے طلب خداوند عزوجل در خانقاہ شریف موسی زنی
خواہد رسید۔ خالی نخواہد رفت فقیر نیز ہمیں طور گوید۔

ملفوظ: روزے حاضر خدمت بودم کہ تقریباً نقل می فرمودند کہ سلطان
وقت کہ وزیرش پیش او ایستاده بود اتفاقاً دریں اثنا آن وزیر التفتایے
بجانب جامہ خود کرد بند آنرا بدست خود راست می ساخت دریں حال نظر
سلطان بر او وزیر افتاد و دید کہ بغیر او متوجہ راست بزبان عتاب گفت کہ این
را ہضم نمی توانم کرد کہ تو وزیر من باشی و در حضور من بہ بند جامہ التفتات نمائی پس
حضرت ایشان ارشاد فرمودند کہ چندیک آداب اہل دنیا بکار برند و حضور اہل اللہ
برتر از ان است

ملفوظ: روزے بسید محسن شاہ صاحب ارشاد فرمودند ہر طالب کہ مخالفت
مرشد خود کند خواہ در احوال دنیاوی یا دینی پس آن مردود الطریقیت است
ملفوظ: روزے فرمودند کہ سید چراغ شاہ صاحب نائب تحصیلدار لیبہ حاضر
شدہ عرض نمود کہ دعا فرمایند کہ خداوند عزوجل اولاد زینہ عطا فرمایند لیکن فقیر بسیار
بار رو نموده کہ من دہنم لیکن سید مذکور چادر در گلو خود انداختہ بشد و
عرض نمود کہ ضرور از زبان خود ارشاد فرمایند حاضرین اورا منع نمودند کہ بہ تجبر

و عا نخواہد شد سید مذکور بارباری گفت ارشاد فرمایند کہ ترا فرزند خواہد شد۔ گفتم
کہ برو کہ خداوند عزوجل فرزند نصیب خواہد نمود چنانچہ در مدت یکماہ حمل ظاہر
شدہ اولادش زینہ زائیدہ شد و اللہ لید۔

باز فرمودندین آل فرزند را ہمراہ آورده عرض نموده کہ این فرزند می نالدومی گوید
کہ برادر من باشد ضرور ارشاد فرمایند کہ برادر او براید از اسٹیشن شیرشاہ تا مظفر گڑھ
ہیں می گفت باز ارشاد شد کہ برو برو فرزند دیگر تولد خواہد شد و ہمچنان شد
س گفنتہ او گفنتہ اللہ بود گرچہ از حلقوم عبد اللہ بود

ملفوظ :- روزے حاضر خدمت شدہ عرض نمودم کہ اراضی صوبہ پنجاب
عشری اندیا خراجی اند فرمودند عشری اند چنانچہ فیوم زمان حضرت خولجہ
محمد عثمان صاحب نیز عشری و اوند و معمول مشائخ ناہمان است۔

ملفوظ :- روزے بہرانی سید رکن عالم شاہ صاحب حاضر خدمت شدہ
بید موسوت مخاطب شدہ این ابیات ہندی فرمودند :-

بھلے کوں پرچاون آیاں بھیناں تے بہر جاتیان
نام اللہ دامن وے بھلا تیں کہاں لیکان لایان
ناماں ساوا پاک مڈ تیب ڈی سنگت اریان
بھلے وی کیا ذات توں چھدیں بک مٹی لب پھانیاں
بھلے کنوں چھلے پیگ ارس تے طعام پھانیاں

بُھلے کول جیڑا سید سڈیسی دوزخ او نڈیاں چائیاں
بُھلے کول جیڑا ارا تہیں سڈیسی بہشت چ پنگہاں پائیاں

ملفوظ :- بسیار اوقات ایں بیت را فرمودند

لطف علی مسکیناں کول رب ڈیندے رزق ہوائی

ملفوظ :- بسیار اوقات ایں ابیات ہندی بزبان دُرُشَن می فرمودند کہ

تصنیف مولوی عبید اللہ دہلوی

آجکل طور زمانیدی جیسوں لہجے ٹکڑا

اونکوں چاہتے لولی کنجری بنگ تمانوں حقڑا

نال ہے دریائے شریعت بھرنہ پتیس بکڑا

ایں جہان توں خالی ویسی گھمن ویسی ٹھٹھڑا

ملفوظ :- بسیار اوقات در کفرسی خود فرمودہ ہووند

رسید از دست محبوبے بدستم

کہ از بوتے دلاویز تو مستم

ولیکن مدتے با گل نشستم

وگر نہ من ہماں خاکم کہ ہستم

گلے خوشبوئے در حاکم روزے

بدو گفتم کہ مشکلی یا عبیدی

بگفت من گلے ناچیز بودم

جمال ہنشین در من اثر کردی

ملفوظ :- روزے بعد اجزا و گمان طال عمر ہم فرمودند کہ نماز با کنتوپ کہ رسم

است از کلاہ پشمینہ بغیر بندیدن دستار برال نماز ناجائز است۔

ملفوظ :- روزے مولوی رمضان مینکرہ والہ عرض فرمود کہ یکے از خالی حقیر افضی
بتی شد و بیت حضور والا بود ارشاد فرمودند کہ مریدیت ہر کہ نزد فقیر داخل
طریقہ خواہد شد از فتنہ ارتداد در امان الہی باشد انشاء اللہ تعالیٰ۔

ملفوظ :- روزے ایں بیت ارشاد فرمودند :-

نظر ہنہاں کی کیا سونا کرے ٹٹ ٹوتیاں ڈاٹاں ریدیاں کیا سید کیا جٹ

ملفوظ :- روزے ایں ابیات می خوانند :-

واہ سخن تیدی رمز عجائب رماں نال کو سید سے ہو
اپنیاں آپ ڈکھا کر جاہیں بے تقصیر کو مہیندے ہو
عاشق باجھ وصال ہمیشہ تسانت کیوں ناز کریدے ہو

ملفوظ :- روزے فرمودند کہ مروی است کہ اگر کمال درویش بوقت موت خود

ناقص را تمام مقام خود نسبت ناقص کمال می شود و ہمہ فیوضات و نسبت
بدو عائدی شود لیکن نزد فقیر اگرچہ نسبت بدو عائدی شود لیکن مانند آن شخص
کہ کسب سلوک از کمال کردہ و مکمل شدہ باشد ہرگز نمی شود

ملفوظ :- روزے مولوی سید حافظ احمد شاہ صاحب محمدی شریف دارالین ^{طب}

شدہ فرمودند کہ مجدد ماتہ ثالث عشر ناتب خیر الشیر مروج شریعت معطفہ چہ نسبت

شاہ غلام علی صاحب چوں بر مزار پر الوار پر و مرشد خود حضرت خواجہ مرزا منظر جان

جانان شہید رحمۃ اللہ علیہ مراقب می شدند نسبت حضرت شاہ صاحب

غالبی شد۔

ملفوظ :- روزے ارشاد فرمودند کہ مبتدی را ذکر و مراقبہ بسیار باید کرد و
فرائض و سنن ادا بلا تاغہ باید کرد اما نوافل و تلاوت و غیرہ مناسب نیست۔
مسکین غفرلہ گوید کہ مبتدی مانند بیمار است بیمار را دوا باید کرد و خوراک کم باید
داد۔ و گرنہ لہلا بت معده و جگر متبدل گشتہ را ہی اہل خوابد شد

ملفوظ :- روزے ایں ابیات ارشادی فرمودند

عمر ضایع و نجس بیٹھوں دو کھا دشمن داکھا بیٹھوں

نہ زرد رہیا نہ گھر رہیا نہ ما پیو کوئی پسر رہیا

سو کھی جنڈری کول ڈکھ لای بیٹھوں

ملفوظ :- روزے سخت تاکید ارشاد فرمودند کہ کس کہ بوقت نماز خواندن

بوقت قیام نظر بسجدہ گاہ خود کند و بوقت رکوع نظر بر قدم خود کند و بوقت

سجود نظر بر بینی خود کند و بوقت قعدہ در سینہ نظر کند چنانچہ فقہاء کرام

فرمودہ ہرگز بیچ خطرہ شیطانی در نماز نخواہد شد

ملفوظ :- روزے ارشاد شد کہ فقیر در اوائل حال با فلاس گذاشتہ نہ رسال

بیچ کس را سوال معاش نہ کردم و دو سال چادر نبود و یک ال عامہ یافتہ نشد

ملفوظ :- روزے فرمودند کہ فقیر ^{بوقت} سال نماز از جماعت قصا نہ کرد

ملفوظ :- روزے ارشاد فرمودند اگر انوار و غیرہ از وجود بیرون باشند

سیرافاتی است اگر در وجود سالک نظر ہو رہے ہیں سیرافاتی است
ملفوظ :- روزے می فرمودند درابتداء کہ فقیر سکونت پذیر برگرہ سواگ
 بود و خط بجناب مولانا مولوی حسین علی صاحب نوشتم کہ از حالات لطافت غیر
 فقیر کاہی فرمائید بحواب فرمودند کہ لطافت شما مانند بحر زخا است۔
 سبحان اللہ خود غیبی دانند و غیبی فی حضرت رسالتک را منکر
ملفوظ :- می فرمودند کہ مردمان زائرین نماز تہجد نمی خوانند و ایش زابیدار بید
 کرد۔ چرا کہ حضرت قیوم زمان حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب رضہ نفس نفیس
 خود بوقت سحر سہ حجرامی گردیدند وی دیدند کہ کدام کس خفتہ است و بزجر
 بیدار می فرمودند

ملفوظ :- می فرمودند برائے حصول سلوک مدتے باید حضرت قیوم زمان حضرت
 خواجہ محمد عثمان خدمت پرور شد خود می فرمودند۔ جواب خطوط می نوشتند
 و بانماز پنجگانہ امامت می فرمودند و از مردمان کبگل گرفتہ دیوار حجرہ و مکانات خود
 تیار می کردند۔ صبح و شام نان و لحاف و چارپائی نگر شریف زائرین تقسیم منفرمودند
 اگر حضرت قلب الاقطاب خواجہ حاجی دوست محمد قندھاری رنہ بیار می بودند۔
 بوقت صبح از موسی زئی شریف بسوی ڈیرہ اسمعیل خان رفتہ حقیقت بیار
 حضرت حاجی صاحب بطیب دل دادہ دو خریدنمودہ باز بوقت شام حاضرند
 می شدند حالانکہ مسافت زیادہ از پنجاہ کروہ می شود ایں ہمہ صدق اخلاص

بود۔

ملفوظ: بی فرمودند کہ قیوم زمان حضرت خواجہ محمد عثمان رضی فرمودند کہ چہ کنم کہ در سمت من این است کہ در سال ۲ توالہ گوشت و ۲ توالہ روغن زرد نصیب من شد۔

ملفوظ: بی فرمودند کہ مخلوق کہ بہر جانی روند و حاجات اس مپسیر شود بسبب آنکہ

خداوند عزوجل خودی فرمایہ انا عند ظن عبدي بی

ملفوظ: بی فرمودند کہ در روزہ استعمال تیل و سرہ بنایند کہ و

ملفوظ: بی کہ اگر وقت باشد سنت کہ قبل از فرض نماز فجر بودند اگر قضا شوند

بعد از نماز فجر باید خواند و دوسہ بار خود عمل فرمودند

ملفوظ: بی فرمودند کہ بچہ روز در سون شریف حضرت غریب نواز خواجہ محمد سراج الدین

خفتہ بودند من عرض کردم کہ تیلہ در مخلوقات اخلاف علم کلی و جزئی سرور کائنات

است اعتقاد چہ باید داشت فرمودند کہ من ایش زاہہ سحت کلام زجر می کنم

کہ مخلوق تمام و خصوصاً خدام حضرات کرام رضوان اللہ علیہم را گمراہ می کنند و اعتقاد

فقیر این است کہ ہر چہ در شان آنحضرت لائق بود خدا اورا داد و با دادہ

اور ایمان داریم دشمنان نیز لعنید کنید۔

ملفوظ: بی فرمودند کہ حضرت خواجہ محمد عثمان رضی در زمان خود خاتم اولیاء

بود و بزرگیت و درویشی را بر خود کما حقہ ختم کرد۔

ملفوظ :- حضرت قبلہ محمد عثمان صاحب مخلص مخلوق رومی فرمودند کہ کنوں برین عثمان زندہ موجود است فرد عثمان از دست خواهد رفت پس بدست خواهد آمد و حضرت ایشان فرمودند کہ من شمارا در حق خود ہم چنین میگویم یعنی وقت است یسبح علی و شفقت بکنید۔

ملفوظ :- فرمودند کہ فقیر بنگلہ دریا خال والہ برا حضرت خواجہ محمد سراج ^{الدین} صاحب تیاری کنائیدم کہ از خانہ ام خط بیماری فرزندم آمد و بعدہ خط بہ فوتیگی اور رسید تا مکمل شدن بنگلہ شریف فقیر واپس بسوی خانہ نشد چون بنگلہ تیار شد حضرت صاحب غریب نواز بسیار خوش شدہ فرمودند کہ تو مرا خوش کردی خدا ترا خوش کند و بہ مثل این بنگلہ خدا ترا در بہشت بنگلہ

ملفوظ :- فرمودند در حالت بیماری کہ من بطریق سنت نبوی علان حکما رمی کنم حالانکہ ایش از امر من من هیچ خبرے نیست و من من لیند اند ملفوظ :- کہ علماء را بہین را صاحب عشق و محوری گویند حالانکہ صاحب کمال بود و کلام اور المنی بنید

ملفوظ :- روزے فرمودند کہ حضرت سلطان باہ صاحب می فرمودند بہ بیت بندی سے

نقلیں پڑھنا کم زمانہ - روزہ صرفہ روٹی

حج تے ادبے دیندے جیڑھے کمدے تروٹی

ملفوظ:۔ روزے فرمودند کہ مرا با تہ بزرگ بسیار رابطہ و اخلاص است
حضرت سلطان باہو صاحب م و حضرت غوث بہاوالحق صاحب ملتانى و
حضرت مخدوم لعل عیسیٰ صاحب کروڑی۔

ملفوظ:۔ بعض اوقات درد عظم و بیماری ایں ابیات ہندی می خوانند

طبیبان کو میدا ہتھ ناں و کھ تو نڈے وار و طبیبان توں کیا جانیں نہ ملیا یار گلیاں سنج ڈسین دھچھوڑا یار و امیکوں رات کالی تساں جانوتسا ڈیاں جاہ تے جاہیں تساں جانوتسا ڈیاں جاہ جگیاں و فادار اوفس واری کر سیوٹا	مید احوال دلبر کوں سناؤ اندرو می مرض کوں میدا یار جانے دھچھوڑا یار تیر جگروں پارہیوں جینویں بلبل رووے و چہ باغ خالی چلے دین مسافر سنج سمجھیاں چلے دین مسافر راہ فقیہان حسن مسکین روندے کوں رہیو
--	---

ملفوظ:۔ در بسیار اوقات ایں ابیات می فرمودند

دین تے دنیا ڈوہیں سکیاں بھیناں تیکوں عقل نہیں سمجھیندا
ڈو بھیناں داوچہ لکے نکاح وے تیکوں شرح نہیں فرمیندا
بھاہ تے پانی وچہ لکے تھاندے بیاتھاں انیسیں کیندا
ڈوہیں جہان چہٹ گئے اوہے فقیر جہناں دعویٰ سڈیا میندا

ملفوظ :- در مختلف اوقات ازیں ابیات ہندی مختلف اشعار می خوانند

کیا کچھ بولے درد سید	افضل و اعلیٰ شان نبی و
خادم دروے ملک معظّم	و چہ نبیاں مرسل اعظّم
ہر یک بردار شاہ عربیدا	حوال پریاں جن تے آدم

افضل و اعلیٰ شان نبیدا

ماوح مدحت کرن عجیبی

ورد وظیفہ بحر بریدا

ارض و سما تے پر صحن کلاماں

خوشبو دردین دریدا

جے تیں نام تسادانہ نیئا

بستہ اخلاق خبدر کلیدا

رتب تاد منظر نوری

برگزیدہ توں برگزیدہ

بہیم لائی لیل نہائے

رات ڈہاں تہی سرگردیدہ

سرگرداں تھی ڈیون پیرے

شوق تیدے وچہ نور وحیدا

چار کتاباں نعت نبی دی

انت حبیبی و انت طیبی

لکھو ملو اماں لکھو سلا ماں

شان لببت و ایچی العظاماں

کون و مکان رب پیدا کیتا

لوح و قلم کون ثبت نہ کیتا

اول ماخلق اللہ لوساھی

اول آخر توں کرنی پوری

چن تے سچو متائی تارے

نور تیدے توں لہسن چمکائے

نور آسمان بہن شائق تیرے

ملک فلک کول پودن گمیرے

درو منداں دے پیغام پوچھیدی
 کار تے کم ہے نت اوہنیدا
 راز خدا دے دا ماہر ہو یوں
 دین تقسیم توں چن شرمیدا
 وچہ دریا وال دے عیش کریندیا
 گل چرح پا کر طوق زری دا
 مثل بادام اُس میسونیا
 اسم تید اٹھیا مغز اوہنیدا
 ملک موکل نت سنواراں
 جنت پہونتا دوست جریدا
 ذات تیدی اگے رب کول بھانی
 ایہوں مودہ ذات ریدا
 رنگارنگ اُس گل پھل چانی
 سنے نیکیاں د اکھیاں یڈ
 سوہنی صورت تے خلق مکرم
 لدہس درجہ سفیدی دا
 جاہ انکار اندی باغ بہاراں

باوصیا دمی شائق رہندی
 خشک لبیاں کول تری ٹیندی
 چوڑاں طبعاں ظاہر ہو یوں
 دشمن ربدے دا قاہر ہو یوں
 بعض مچھیاں رب پیدا کیتاں
 نام تیدے کول ورور کھیندیاں
 درخت جہان رب پیدا کیتا
 پرچہ نیل رب اُس چرح کیتا
 جنت ووزخ خدمتگاراں
 روزخ ہو یاد شنناں کاراں
 آدم باوچہ چکر پانی
 رحمت عالم ہیں سدھی ہربانی
 وچہ روحاں رب بوٹی لائی
 نام تید رب اس تے لکھائی
 شیت نبی ہے بیٹا آدم
 روح تیدے توں اشرف اکرم
 نار خلیل تے تھی گلزاراں

<p> بُرُوداً امراً تہیانار کی وا نعدہ اسی وا ایچو آیا اسی اشد زماں او نہیدا صدق یقین سیتی قدم و ہرائے بن محمدی خوب چمیدا منگے دعائیں امی اللہ اکبر بروہ تھیکر نلک پری وا پیدا کیتے حق تعالیٰ ہوویں شانی امرت رلیدا نور اکھیاں دے مال دیرے ہر یک صاحب قدر مجیدا امیر عمر دمی عدل و عدالت شجاعت علیوں کوہ رزیدا وچہ جنگاں دے مال کھارے جنت خلدول شراب چشیدہ سردار شہید ال وچہ عرب دے حب اماں فرس شیندہ </p>	<p> برکت نور تیدے انوار ان موسیٰ کلیم تہی واعظ آیا جو احمد مرسل بالا پایا سچے یہودی بجھے مل آتے سب فرمان او ہنیدا منائے عیسیٰ علیہ السلام پیغمبر ہووان امرت احمد اقدر سب پیغمبر اعلیٰ و اعلیٰ کارن تو دلبر دے شالہ چائے یار پیائے تیرے خاصے محمد خلیفے تیرے یار پہلی وی صدق و ستارا عثمان وی حیا دیانت چاچے نبیدے بہت پیائے حاتم شہادت پی کے سدائے حسن حسین پیائے رب دے دشمن انھاندے پرہ غنڈ دے </p>
---	--

واصف تیر روز شباناں	باہونا ناص عتسل نمانان
دھوان گر و غنبار ولیندا	واصل مضموم یار یگانان
کیا کجہ بولے در رسیدہ	افضل و اعلی شان بنیدا

ملفوظ:۔ روزے ایل ابیات می فرمودند

پیر سکھائی اچھاریت	بہ و چہ حجرے یارچ مسیت
پھیلا پراتہ کپڑا پائے	بجا پروتھ ٹکڑا کھٹ

غیر دوسے درتے مول نہ جا

ملفوظ:۔ می فرمودند اگر کسی زن خود را بہ قصد طلاق می گوید، چھوڑی چھوڑی یعنی رہا کر وہم پس ایں طلاق بائن کنائی است و صریح نیت چنانچہ فتویٰ دیوبند مؤید ایں است

نقل ترجمہ فتویٰ دیوبند

چونکہ فتویٰ در اردو بود بہ فارسی ترجمہ کردہ شد

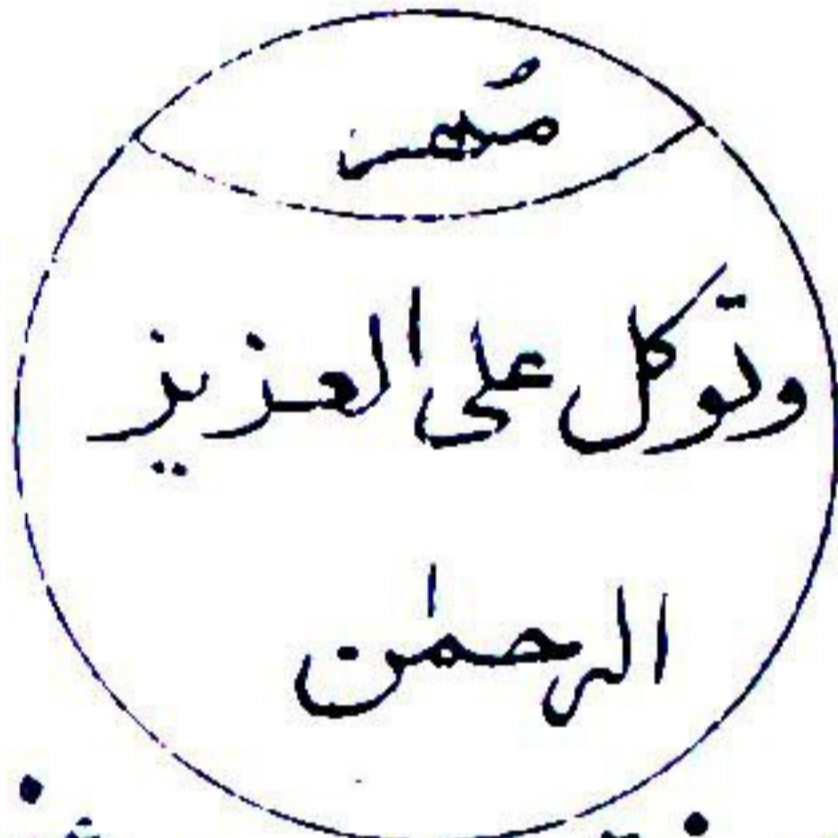
اگر کسی زن خود را بہ نیت طلاق یا در حالت غصہ یا نہا کہہ ایں الفاظ بگوید چھوڑی چھوڑی۔ پس یک طلاق بائنہ واقع شود زیرا کہ ایں لفظ ترجمہ سہرحتک یا فارتک است و ایں دو الف ظا از قسم سوم کنایات است کہ در اں بحالت غصہ یا نہا کہہ طلاق بلا نیت طلاق واقع می شود اگر حالت غصہ و نہا کہہ طلاق نباشد پستہ موقوف بر نیت است

و در کنایات طلاق بائنہ واقع میشود۔ یک طلاق بائنہ بعد بائنہ دیگر واقع
نمیشود کافی الدر المختار

لا یلحق البائن البائن اذا ما کن جعله اخبارا عن الاول کانت بائن^{۱۳۳۶}
وهکن فی الشامی جلد ثانی صفحہ ۲۷ فقط واللہ اعلم

کتبه عزیز الرحمن عفی عنہ

مفتی مدرسہ دیوبند ۹ ربیع الثانی ۱۳۳۶ھ

الجواب صواب

محمد الفی عفا اللہ عنہ

الجواب صحیح

شبیر احمد عفا اللہ عنہ الجواب صحیح فقیر اصغر حسین عفی عنہ

الجواب صحیح محمد رسول خان عفی عنہ

ملفوظ: از مولوی محمد ابراہیم صاحب واسواس تانا میفرمودند وقتی در حضور

حضرت قبلہ حاضر بودم کہ مولیت محمد امیر صاحب تذکرہ حضرت امام ربانی و خطره
شخصی بر مزار آنحضرت بیان کردہ حضرت قبلہ فرمودند چنین نیت بلکہ حضرت

مزار صاحب نلال بر مزار حضرت امام ربانی صاحب موصوف آمده بعد از رجوع

لاہور و در روش خطره آمده کہ روپیہ خرچ کرایہ کردہ ام فی الفور وید کہ روپیہ

در پیش او فتادہ و کسے گوید کہ ازیں جابرو و مبلغ خود بگیر شرمندہ شد پس

فرمودند کہ فقیر بعض اوقات ایس جنس حال می باشد مگر از عوام الناس شرم
می دارم کہ کتب نیز اجازت نمی دهند

ملفوظ:- بسیار اوقات از ایس ابیات ہندی مختلف ابیات فرمودند

کلمہ نبی وا عجب دوا ہے ہر تال مرض وا عجب شفا ہے
بھائی پوڑھو تم کلمہ نبیدا۔ کلمہ نبی سونہڑیں احمد جیدا۔ ذکر کرو تم نام نبیدا

کلمہ نبی وا عجب دوا ہے

جنید اوصاف آپ خدا ہے

دوزخ اندر مول نہ سڑھی

جو کوئی کلمہ نبی دا پڑھسی

ایہا تال کلید عجب جزا ہے

بن حسابوں جنت و سڑھی

لڑھکیاں کول چا کلمہ تاکے

کلمہ نبی وا عجب سنگاے

ایہا تال کلید می عجب جزا ہے

جیں وت پڑھیا ننگ و نیدا پارے

لڑھکیاں کول چا پار پو چسی

کلمہ نبی وا توڑ چسڑھی

ایہا تال کلید می عجب شفا ہے

حضرت اسکول دامن لسی

بر و قیامت روسی دھوسی

جو کوئی کلمے دامن کر تھسی

منکر کلید می ایہا سزا ہے

تے دوزخ و چہ و نچ کھڑوسی

دلپس کلمے کول کرو چا جاری

کلیدے نال تال چار کھ یاری

اسد اضا من آپ خدا ہے

جیں وت پڑھیا ہکے واری

جھوک فنا دی کہیں نہیں راہنڑاں

کلمہ نبی وا عمر و اگا نڑاں

اورک و نجاں جھوک فنا ہے

دلوں پڑھ توں شیخ نما نڑاں

ملفوظ :- بسیار اوقات کیا بیتا ہندی فرمودند :-

پڑھو پڑھو تسبیح تھیون کسی تے دم داریں ولیاں ا
خوف و امنکہ یک نہ سیڑی تے گمانج کرین پوہیاں ا
ڈیون کیتے گل گھوٹوں پووی گمن کیتے جھٹ پٹیاں وا

ملفوظ :- در موسم گرما ایں ابیات ہندی را بسیار فرمودند :-
ہارے سادان دہائے آسوں کیتے تھوڑا کھائے

طیب کون پوچھن کیوں جائے

ملفوظ :- فرمودند کہ نہ سال بیچ کس را سوال نہ کریم و دو سال

چا در نیاتم و یک سال عمامہ پور و مہنت سال با جماعت قصداً ترفنت
و چہل سال خدمت پیرا کریم۔

ملفوظ :- فرمودند شعر ہندی :-

آل بنی دکی کافی ناہی شاہ جی تم کیوں کا لے ہو

بیچ درود سلام آتی تے کوڑ جبدی حوالے ہو

ملفوظ :- فرمودند کہ نواب صاحب بہاول پور وارہ بوساطت شخصے از

حضرت خواجہ سلیمان صاحب تونز والا طلب ایازتہ عن صاحب کردند جواب

از شما و شد :-

دریغ آگھواداں ڈھنگے کول نہ کالا کر توں بے کول نہ

اول آخہ مرنا ہئی موبہ کیوں کالا کرنا ہئی

ملفوظ :- می فرمودند بیت ہندی

دھوئیں پوئیں رب دلا ہو دھیاں ملے ہاکیاں کھچواں نوں

چوئیں پوئیں رب ملے ہا تاں ملے ہاڈاں خصیاں نوں

منیں نہیں رب مل داہو دھیاں ملے ہا بھیداں بکریاں نوں

ہنیں مل وار ب مگر مل وے دیں اچھیاں نوں ہا

ملفوظ :- می فرمودند اقتداء بامام ریش تراشیدہ یا کم از قبضہ . . .

گرفتہ ناچ از است۔

ملفوظ :- می فرمودند کہ مذکورہ فوق العقده حلال است اگر رگ بریدہ

شدہ است چنانچہ مفتی بہ نزد امام صاحب است

ملفوظ :- روزے مولوی خدابخش صاحب حاضر خدمت شدہ عرض نمود

قبل خواندن اسماء الہی و اسماء البنی در دلائل الخیرات داخل وظیفہ اندیانیہ۔

بجواب ارشاد فرمودند اگر کسے خواند داخل ثواب است اگر نہ خواند در وظیفہ خلل

نیت باز عرض نمود کہ در اکثر جا در دلائل نوشتہ است کہ اسے بار بار یا کم زیاد

خواند چگونہ است فرمودہ در روایت مایکبار است۔

ملفوظ :- روزے بسید مولوی محمد بخش شاہ صاحب سوکڑی مخاطب شدہ

ارشاد فرمودند کہ قریب بستی گرہ سواگ بستی در ہو ہران است درال درویش

قاضی شیخ عثمان بود و خلیفہ و خادم او تھاں میاں حبیب اللہ صاحب بود کہ
 از قوم سواگ بود کہ ہمیشہ ہمراہ قاضی صاحب مذکور می بود و قاضی صاحب
 را باید زاهد محمد شاہ صاحب سکندہ بستی خیر شاہ دوستی اتم بود۔ اتفاقاً روزے
 شاہ صاحب مذکور بیمار شد قاضی صاحب برائے عیادت رفتہ در مراقبہ معلوم
 نمودند کہ شاہ صاحب قریب المرگ است در میان مردم اہل مجلس اظہار فرمودند
 کہ اگر بچکس حیات خود را بشاہ صاحب می دیدم مخلوق خدا را بسیار فائدہ
 خواہد رسید ہمہ مردمان سکوت اختیار کردند پس قاضی صاحب مذکور فرمود کہ من
 عمر خود را بہ شاہ صاحب دادہ ام واپس تشریف آوردہ نزد بستی گرہ سواگ چاہ
 بسکو موجود است برآں آمدہ بلکہ مبارک سواگ و سمات مائی حواما در ملک مذکور
 ارشاد فرمودند کہ من عمر خود را بشاہ صاحب دادہ ام و بوقت نیشب خواہم مرد
 و وصیت فرمودند کہ مرا غسل و کفن تو خواہی داد و بعد غسل و کفن جنازہ بندہ بر
 حد و چاہ بہنت برائے جنازہ حضرت قبایر شد من از نیلی خواہند آمد چنانچہ
 حسب وصیت جنازہ را در انجمن بردند و آل قبلہ سفید ریش براسپ بزرنگ
 تالاب کہ نزد بستی در ہوٹراں است ظاہر شد بستی وادی و جنازہ تشریف آوردہ
 اسپ را بستہ امامت فرمودند بعد از نماز فوری براسپ سوار شدہ از انجمن
 ظاہر شدہ بودند در انجمن گم شد بعدہ قاضی صاحب می فرمودند کہ میاں
 حبیب اللہ روزے ہمراہ قاضی صاحب بود قاضی صاحب گرسندہ بودند

التفاق بعضے از مریدان بجزن نان نخود و مسکه و لسی آوردہ معذرت کردہ داد
 قاضی صاحب قدرے نان مع مسکہ خوردہ و لسی نوشتہ دید و باقی نان
 حوالہ خلیفہ فرمودہ ارشاد فرمودند کہ محفوظ بدار کہ بوقت دیگر گرنگی بکار خواهد آمد
 چنانچہ بعد از سال قاضی صاحب کہ سنہ بودند اتفاقاً از آنجا گذر کردند و خلیفہ
 صاحب فرمودند کہ نان پائیمہ بسیار چنانچہ خلیفہ مذکور باقی نان در وظائف محفوظ
 می داشتند حاضر نمود فرمودند کہ تو ایما نذارستی و لائق امانت هستی۔ قدرے از
 رین مبارک بانگشت آوردہ بد مال او از زانے فرمودند۔ حضرت غریب نواز
 ارشاد فرمودند کہ بسیار حبیب اللہ زندہ دل است اگر صاحب بعیرت
 رود جواب خواهد داد و فرمودند کہ مزار بسیار حبیب اللہ صاحب در حویلی قاضی
 صاحبان بطرف پناه است و قدرے خاک بر قبر است و مزار ساختن
 را پسندنی کند۔

باب دوم در بیان مکاشفات

مکاشفہ۔۔۔ روزے برایشین کوٹا توڑی رشید احمد صاحب مرحوم سکند
 دائرہ دین پناہ را برائے بیعت حاضر خدمت نموده ام مولوی مذکور انکار از بیعت
 نمود بعد از دیر بہ مسکین متوجہ شدہ فرمودند کہ بیعت خواهد شد لیکن سالک خواهد
 شد ہماں طور صادق شد

مکاشفہ۔۔۔ شیخ فضل دین سکند نور پور ٹوانہ مع برادران داخل دائرہ اسلام شد

عرض نمود کہ اہل عیال بندہ مسلمان نمیشوند فرمودند اہل و عیال تو بعد چند ایام^۴
داخل و آ رہ اسلام گشتہ صادق مسلمان شدند

مکاشفہ :- شخصی از مدت آرزو مند نعلین شریف بوسی بود مگر تادمت
شرف زیارت حاصل نشد بعد دو سال چون شرف زیارت حاصل شد حضرت
ایشان بر ناقہ سوار بودند در آن وقت دست بوسی کرد بہ شتر بان فرمودند شتر
را بند کن کہ این شخص را از مدت شوق نعلین بوسی است با خوشی شرف بوسہ مانوہ
پس روان شدند۔

مکاشفہ :- منشی خیر محمد سکنہ بنگلانی تحصیل نواب شریف می گفت روز سے
بوقت قبلولہ حاضر خدمت شدہ عرض نمودم کہ والدہم برای نکاح دوم ارادہ مصمم کردہ
کار بانجام رسانیدہ لیکن من در دل دارم کہ کارند کور موقوف بر اجازت آنحضرت
پس ارشاد فرمودند کہ بعد یک سال اجازت است پس قبل از تمام شدن سال ایلیہ
ام فوت شد و حاجت شد اجازت بود کار خیر کردہ شد

مکاشفہ :- سید محمد کن شاہ صاحب کہ از فاضل خدام حضرت قبلہ بود می فر
ماہ ذی قعدہ ۱۳۵۲ھ وقت ظہر بعد تناول فرمودن چائے۔ فرمودند از گاڑی چند
آدوی می آیند لیکن جلال خاں ظاہر نسبت و ہمیش ظاہر نسبت و آنظاہر سید
و ہمال طور بود

مکاشفہ :- مولوی محمد حیات صاحب سکنہ سکھانوالہ در خدمت حاضر بود

۴ داخل و آ رہ اسلام خیر محمد سکنہ بنگلانی خیر محمد سکنہ بنگلانی

چندے از مردمان اہل دنیا در حضور رسیدند حضرت قبلہ مدظلہ ایشاں را با کرام
 ملاقی گشتہ طعام مرکلف خورائیدہ مولوی مذکور را خطرہ شد مایاں کہ خدام
 مخصوص اہم چنداں نوازش نمی یابیم اما اہل دنیا را چنداں نوازش نمی فرمائید پس
 حضرت ایشاں قدس سرہ بمولوی مذکور عن طلب شدہ فرمودند کہ این تکلف
 ترغیب است شاید کہ احدے نیک شود یعنی ایشاں مولفۃ العلوب در طریقہ
 اند۔

مکاشفہ :- یک شب مولوی محمد حیات مذکور بعد از عشاء در مسجد نشسته و
 حسب عادت خود برائے خدمت حاضر شد و در ولس خطرہ آمد کہ شاید حضرت
 ایشاں مدظلہ ناراضن خواہند شد حضرت ایشاں مولوی مذکور را نزد تسبیح
 خانہ خود کہ در آنجا آرام فرمودہ بودند طلبیدند و فرمودند کہ مولوی حسب
 بروید کہ فقیر را حاجت خدمت نیت

مکاشفہ :- چوں شیخ عبدالحق سکنہ جنگ الہ ہما را زوجہ بعد از اسلام در شہر
 لیدبارتہ اور رسیدہ ہمراہ ہندوان شہر مذکور سوتی ملتان رفت و حضرت ایشاں
 تیرتا اسٹیشن ملتان چھاؤنی تشریف برودہ واپس در خانقاہ شریف آمدہ می
 فرمودند کہ شیخ مذکور ہمراہ زوجہ خود جلد تر واپس در خانقاہ شریف رسیدہ
 مشرف باسلام خواہد شد بعد از ہفتہ ہجرت الہ ظہور انجا میدہ
مکاشفہ :- پدر حافظ عبدالرشید سکنہ چوٹی زیرین بعارضہ بیماری سخت

بتلا بود چنانچه حکم حکم موت کرده بودند و کفن و غیره نیز تیار بود حافظ مذکور
استاد از حضرت ایشاں نموده درال وقت فی شدید لاتی شده درال وقت
بافا و انجامید آرام شد چوں حافظ مذکور حاضر خدمت حضرت ایشاں شد
فرمودند پدر را مردن دادسته بودی -

مکاشفہ : شخصی سکنه و جن روزے از مولوی جمال الدین صاحب حلقہ استعا
توجه نمود چوں مولوی مذکور متوجه شد درال وقت ہمہ لطافش ساکن شد
آخر بزاری تمام حاضر حضرت ایشاں گشته چوں قدم بوسی نمود حضرت ایشاں
لفظ سخت فرمودند که مرا قریب ندانستی بعد یوم فرمودند نقصان بوجه نقصان
رالطہ رسید و فقیر نقصان ز سایده

مکاشفہ : میاں احمد علی صاحب خوب سکنه ملتان می فرمود که چوں حضرت
ایشاں از دعوات جہنگ و الپس بروز چہار شنبہ رسیدن چہا و فی ملتان
تشریف افروز شدند اکثر خدام برائے زیارت حاضر گشتیم شخصی عرض نمود کہ جناب
فیض انتساب خلیفہ مولوی جان محمد صاحب سخت بیمار است ارشاد فرمودند کہ
مولوی صاحب موصوف العبد بسیار بار است و در علاج خود بسیار ترقی
فرموده تا شب بموانتظار باید کرد کہ رحلت خواهد نمود شب جمہو اکثر خدام حضرت
ایشاں در آنجا حاضر شدیم لیکن مولانا مذکور موصوف رو بہ سمت بود و اپس ایدیم
بوقت سحر معلوم شد کہ طائر قدسی از نفس غنصری مولانا مذکور پرواز نموده بجنبت الفریس

رسیده است اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رٰجِعُونَ

مکاشفہ :- میاں احمد علی صاحب سکنہ ملتان می گفت حضرت ایشاں می

فرمودند مولانا مولوی جان محمد صاحب راہمیں خیال است کہ در حجرہ کہ در اں بیمار

بود (نزد جانب جنوبی مسجد خد کہ ملتان) دفن شوم لیکن محال است کہ قوم خد کہ

اجازت نخواہند داد و ہمچنان بود

مکاشفہ :- مولوی محمد چراغ سکنہ واسو ضلع جھنگ می فرمودند کہ روزے حضرت

ایشاں در تسبیح خانہ خود چائے نوش می فرمودند در دم رسید کہ کاشکے من نیز

چائے نوشید می حضرت ایشاں بہ بندہ متوجہ شدہ فرمودند کہ گرمی بسیار است

گرمی بسیار است۔

مکاشفہ :- مولوی رشید احمد صاحب مرحوم سکنہ دائرہ دین پناہ بخدمت حاضر

شدہ بہ بخار شدید و در و کمر مبتلا شدہ بعدہ بذات الجنب مبتلا شد حضرت

ایشاں فرمودند کہ چوں بخار رفع خواہد شد ترا بر اسٹیشن کر وڈر چھپا پایہ خواہم

رسانید بعد نماز عشا بجاجی غلام حسین حکیم سکنہ رال ضلع ملتان فرمودند کہ از مولوی

صاحب وصیت نامہ لویا نند وصیت نامہ تا نیمہ شب مکمل شدہ علی الصباح بوقت

اسفار باہوش سالم راہی عقبی شدہ جام مکمل سن علیہا فان نوشیدند چنانچہ

بعد تجویز کفین بر چھپا پایہ اسٹیشن نو کورہ رسانیدہ در خانقاہ تہل دفن کردند۔

مکاشفہ :- مولوی محمد رمضان صاحب نوبہ ولد حاجی گل محمد صاحب خوجہ مرحوم

سکہ منیکیرہ ضلع میانوالی چوں حضرت ایشاں در موضع عنایت شامرو
 و عنوا فرمودند در اثنا کے پندرہ اصحاب فرمودند کہ شخصے از مریدان من بسوتی
 شہر لید اسٹیشن میرفت باز نے بیگانہ ارادہ بخش کہ وہ چوں ہر دو بیہ
 شدند شخص مذکور تادرت در ذال شخص مذکور در مجلس و عطا حاضر است
 بعد ازاں ہماں شخص نزد بعض اجاب ذکر شرمندگی خود اظہار نمود۔

مکاشفہ :- روزے حضرت ایشاں برائے خواستگاری ملک
 گانماں کہ از خویشاں حضرت ایشاں بود شریفی برودت قریشی
 بہاوالدین صاحب سکنہ بقی گانگی تہرکاب حضرت ایشاں بود در دل
 اضطراب نمودہ کہ شاید در آنجا بسبب مخالفت مولوی غلام حید صاحب
 جدال و شورش عظیم خواهد شد و در شب الطمینان خواهد رسید حضرت ایشاں
 در ارتداداتی منتقد بہ قریشی صاحب متوجہ شدہ فرمودند کہ ہمراہ فقیر مرو
 کہ در انجمن شورش و جدال خواهد شد و مطمئن شوایی شد قریشی مذکور شرمندہ
 شد و در شب بیسجہ اثر از شورش نمودہ و شب باطمینان گذشت۔

مکاشفہ :- مولوی شہید محمد صاحب سکنہ شہادت آبادی فرمودند کہ چوں
 بندہ بعد از بیعت واپس بخانہ رفتہ بوقت فراغت از شغل اوراد و مراقبہ
 مطالعہ کتاب تنوہی شریفی کروم آتانیاً چوں حاضر خدمت گشتم فرمودند

مطالعہ کتاب مذکورہ چرامسکنی شغل اوقات بہ وظیفہ و مراقبہ باید کرد۔

مکاشفہ :- حضرت مولوی گل حسن صاحب می فرمودند کہ چون حضرت
ایشان از شہر بنگلہ راوہ کوچ فرمودند مردمان نور پور ٹوانہ برائے دعوت حضرت
ایشان رسیدند بچوایہ فرمودند کہ مردمان نور پور شیر و خوں ریزانہ میترسم
پس شیخ عبد الرحیم صاحب را فرمودند چون مردمان امراری کہند بروکم باشا
پنہاچہ درال ایام از دست نور زمان شاہ خون شد۔

مکاشفہ :- روزے حضرت ایشان بدریا خان مقیم بودند برائے وضو تیار
شدند پیدائش شاہ صاحب از پس پشت حضرت ایشان ایستادہ خطوط
یدی حضرت ایشان را با خطوط یدی خود مقابله میکرد چون فارغ شد با ایشان
مخاطب شدہ ارشاد فرمودند چہ حاصل شد شاہ صاحب می گفت سحت
شرمندہ شدم۔

مکاشفہ :- مولوی بشیر احمد صاحب سکندہ و ہوامی گفت در ۱۳۲۳ھ
عزم ترک تحصیل علم کردہ اگرچہ اساتذہ دیارال مانع آمدند جانہ خدمت بدین
غرض شدم کہ اظہار عزم مذکورہ کردہ بفراوان والا نشان کار بند خواہم شد چون
بوقت زیادت دست بوسی کردم و قبل از اظہار بانی الشہیر فرمودند مولوی بشیر احمد
افتتاح مدرسہ ہامی شروع و اسباق شروع اند جلدی واپس رفتہ لقیہ کتب شتم

کن و بخانه مروشاید که مولد بطهور انجامند حالانکه مقتوی الفیضیه بحکیم را اظهار

نه نموده بودم چنانچه در پس رفته بکلمان بقیه کتب با تمام رسانیدم و الحمد لله

که کاشفان بدو روز حضرت ایشال و مخلص نصیحت از میر الفاطمی فرمودند

که در بیان تفسیر فرمودند که شخصی بر سر آتش فیر دریا داشت است

و غار صبح خوانده است و در اول وارو که فیر و اندوا اظهار کنیانه چنانچه در شخص

نشسته است چنانچه فیر شد که بدین اراده آمده ام

کارها

که کاشفان بدو روز شاه صاحب مفرمودند که در ۱۳۰۰ ماه ذی القعدة چهل

بر سر بیدار نشدند شرف تهنی میگردیم بکصد و ایت همان موجود بودند و تعداد

مراقبه نشینان پنج و پهل بود چهل از مراقبه برخاسته ماند خدمت شدیم بعد

چهار نوبتی فرمودند که در مراقبه دیدم که یک کس بی ایمان است بسیار دعا کردم تا

مال مستجاب شد تمام درویشان پریشان شدند و بیان شدند که در خواب

بروز آن بودند پس دید از حضرت ایشال نه پرسیدند بعد پانزده ایام فرمودند که الحمد

در حق ان شخص در حالت این فیر مستجاب شد و ایاندار شد حلال خان و مطلمند

خان استفسار نمودند که اظهار کرده شود فرمودند شیرینان امری که در خواب

کرد در بخش روز شدید از عزمه شش سال بود و حضرت ایشال تمام آن

داوند که همراه اخوندزاده عبدالمعز بود

که کاشفان بدو روز شاه صاحب فرمودند که در ۱۳۰۰ ماه ذی القعدة و غلطی

فرمودند و مسائل نماز و روزہ و زکوٰۃ بیان فرمودند بے فرمودند کہ یک شخص
بسمت جنوب نشسته است ارادہ کردہ کہ دو رکعت نماز بخواند و زود بہ دوستان
خود مشورہ کردہ است و نمودنشہ نہ غیر ظاہر کند

میان میر کہ در آنجا عرض نمود کہ معاف فرمائید سہ بار حضرت ایشال برائے
اظہار فرمودند و میان میر طلب معافی میسر کرد و آخر الامر در گذر فرمودند۔

مکاشفہ :- حضرت ایشال در ماہ رجب ۱۳۳۴ در شاہ پور سرگودھا و غلط فرمودند
در اثنائے و غلط ارشاد فرمودند کہ یک شخص دریں مجلس حاضر است کہ کنول
زنا کردہ و بغیر غسل در عین نشسته است چوں حیا از خداوند عزوجل نمی آید
پروہ پوشیدہ ام و گرنہ نام نمیشد ظاہر کردی۔ چنانچہ شخص مقرر شد کہ بازیکہ
ناجائز تعلق داشته بودم در راہ تنہا یافتہ شد زنا کردہ و بغیر غسل دریں حب
نشسته بودم۔

مکاشفہ :- چوں حضرت ایشال در ضلع جمعنگ در بستی باغ در ماہ شعبان
۱۳۵۴ برائے نماز دستہ صفوف ر بارشاد نبوی علیہ الصلوٰۃ و التسلیم
سورہ صفوفکم او کما قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم می فرمودند
و کس را دیدہ فرمودند کہ ای ہر دو بے وضواند چونکہ خواندن نماز بے وضو کفر است
لہذا اظہار کردم چنانچہ ہر دو مقرر شدند بے وضو فرمودند

مکاشفہ :- از مولوی مرید احمد صاحب مہبل شریف والہ میفرمودند کہ یک روز بو

عصر حضرت قبلہ وضو فرمودند پاتے مبارک را شستہ داخل موزہ می نمودند
 این فقیر حاضر بود من مخاطب شدہ فرمودند یک جفت موزہ دیگر خواهد آمد بعد از
 شام دو شخص از کلچی آمدند اولاً جفت موزہ پیش کش نمودند فهمیدم کہ حضرت ایش
 ازیں جفت موزہ خبرے داوہ بودند

مکاشفہ :- از مولوی محمد ابراہیم صاحب اسواتسانہ والہ می فرمودند کہ بچار فدوی
 در خوشاب برائے زیارت قبلہ حاضر شد در مجلس کچہری خطرہ شیطانی در دل
 این عاجز آمد فی الفور فرمودند کہ کدام است کہ این چنین خیالات می آرد من
 خواہم کہ دیدار شوند و شما کج روید بندہ نام و پشیمان شد

مکاشفہ :- وقتے در شہر حنفیگ بوقت سحر در دعوتے حاضر حضور قبلہ بودیم در
 خطہ آمد کہ اللہ تبارک و تعالیٰ بہ کسے رپریمانی (صالح مشارکت خوردن و ہد
 فی الفور حضور قبلہ حکم فرمودند کہ مولوی ابراہیم بیابا شامل باش۔ الحمد للہ گفتم
مکاشفہ :- از مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب کوٹہ جام والہ۔ می فرمودند کہ چوں
 مکہ شریف می خواندم از استاد می صاحب رخصت طلبیدہ حاضر خدمت با
 برکت حضرت قبلہ نظر شد مہم پیار ایام در خدمت ماندم چوں رخصت واپسی
 طلب کردم از من حال اسباق وغیرہ پرسیدہ و عاف فرمودند و اجازت رخصت عطا
 فرمودہ مبلغ ۳۰ روپیہ نیز عنایت فرمودند احقر عرض نمود کہ حضرت غریب نواز قلی
 و روحی فسادہ طلبا بہ سبق واساتذہ گوناگون حاصل می آیند ایمان مرا خیال

فرموده باشند بچواب ارشاد فرمودند کہ شیخا مرغ کلنگ در کوہستان برفیہ
 وادہ بدیگر جانی روند و دیدہ دل برہمال ہمیندی باشند و گرنہ برفیہ ناخراب
 می شوند۔ بندہ بسیار خوشنود شد پس بندہ شرف اجازت یافتہ روانہ شد
 باز سال پون واپس بخدمت شریف جان فرشد معاملتے کہ در میان اساتذہ
 و ہم سبقان درین اثنا گذشتہ بود اشارتہ یک بیک اظہار فرمودند۔

مکاشفہ :- از شخص صاحب مذکور می فرمودند کہ در ۱۳۵۴ھ مطابق ۱۹۳۶ء بم

اپریل تحصیل پیر خانہ تیار می کردم چون شہتیرا مرمان برداشتہ برنارہ
 تپاوند۔ آنوقت جا بہال شہتیرا زمنارہ افتاد برگردن شخصے کہ کسی بسطان ولد
 سمورا قوم گھون افتاد و گردش بسیار قطع شدہ امید حیات نبود مسکن بیت
 معلوم شدہ کہ چون این واقعہ در صحن بندہ شدہ شاید مقدمہ نقل اجرا شدہ موجب
 گوناگون مصائب شود در آن وقت بندہ بسوسے آسمان نظر کردہ بعد حضرت

ایشان بکرم لبتا بیمار را در ہسپتال داخل کردہ شد چون دویم روز برات
 تبس حال بیمار مذکور فرستیم بالکلیمہ خیریت بود مردمان حیران شدہ چنانہ
 چہ ایام نگذشتہ کہ فقیر مذکور بمش سندھی رسیدہ گفت کہ حضرت غیر عنوازا
 مظاہ شمار می طلبند ضرور ہمراہ بروی از آنجا روانہ شدہ بوقت نماز ظہر

قد بسوس خدمت بابرکت شدم حضرت ایشال وضوئی فرمودند از من
 ہمہ حالہ باخانہ وغیرہ پرسیدند عرض نمودم کہ بالکلیمہ خیریت لیکن بر مسکن واقعہ

دیگر شد کہ برگردن شخص شہید از منارہ اُفت و قریب الہرگ شدہ بود و الحال
 رو بہ بخت است حضرت ایشاؓ از شاہ فرمودند کہ خنسا اور علیؓ شانہ
 مرادیں جا بکشون ساختہ کہ لو درال وقت روسے خود یا سمان کردہ بودی
 دانستم کہ شہدایابی شخص بزرگ و توجہات علیہ حضرت ایشاؓ بود و الحمد للہ
 مکان شہدہ بر مولوی امجد بخش صاحب منشی لشکر مسافر فرمودند کہ اگر شریف
 امامت حضرت ایشاؓ بد ظلمہ میگردم و در نماز صبح حکم تلاوت سورہ طہ اور از بود
 الف تاروزے در نماز فجر و کورت بند شدیم و نماز تمام کردہ بود کہ شہید
 حضرت تیلکہ زقیو منہم فرمودند کہ سئلہ است کہ بند شدہ از وقت تا پیر
 بے وضوئی کسے از مقتدیان می باشد لحظہ سکوت فرمودہ و از شاہ اور فرمودند کہ
 در نماز صبح یک نفر از مقتدیان جنب بود مولوی صاحب مذکور فرمایند
 حال نبودہ معلوم شد کہ شخصہ اقرار کرد کہ بید و شب اسلام شدہ بود و این
 یاد بود نماز صبح با جنب خواندم بعد یکپاس روز معلوم شد و غسل
 نمودہ نماز نما کردم

مکان شہدہ بر حافظ غلام محمد صبیحہ بخشہ والا بن فرمودند بندہ سخت تاملی
 بود و بدرویشان قائل نبود یکبار حضرت فریب نواز بد ظلمہ پیرا شدند و
 بحکم حضرت ایشاؓ در خانقاہ شریف رسیدہ یک بوال تہمت بر

تیار کروم فرمان شد قدریک بوتلی دیگر نیز تیار کن نسخہ ادویہ ملک خدا بخش رضا
 بوچہ ملتانى را داده شد کہ ادویہ از ملتان گرفته ارسال فرمایند در اثنا انتظار
 رسیدن ادویہ بودیم کہ یک روز حضرت ایشاں رو مشرق کرده فرمودند
 کہ ترکیب تیار کردن ادویہ فہمانیہ فوراً بسوئے خانہ خود شریف بر بند عرض
 نمودم کہ ادویہ تیار کردہ خواہم رفت۔ فرمودند کہ اکنون برو کہ رفتن شما نہایت
 ضروری امرت پناہ چہ حرب فرمان والا فرم فرزندم سخت بیمار بود بعد
 رسیدم فوت شد انا لله وانا الیہ راجعون

باب سوم در بیان کرامات

کرامت :- شیخ صالح محمد سکندری گفت کہ بابت موسیٰ ہامز
 خدمت شریف در دریا خان گشتم چنانچہ تپ روز بروز زیادہ می شد۔ روز
 حضرت ایشاں طبع پرسی فرمودہ عرض حال من و عن کروم۔ فرمودند کہ چرا
 تپ را مانہ کنی۔ عرض کروم کہ تپ را مانہ کند فرمودند تو را کن۔ عرض نمودم را
 کروم بعد ازال روز صبح اثرے از بخار نماند۔

کرامت :- مولوی عبدالمد سکندری عنایت شاہ میفرمودند کہ مرا اسہال جگری
 جاری شد علاج بسیار کروم فائدہ نمی شد حتی کہ ورم بردست و پا و در

دیگر اعتناء رئیسہ ظاہر شد امید حیات منقطع کر شخصے کہ تیار بخانقاہ شریف بود
 بوقت مغرب پیغام دادم کہ بدیں مضمون عرض خدمت حضرت ایشاں رسائی
 کہ اگر ساعات چند از حیات مستعار باقی مانده است و عافریا نیند کہ صحت
 و شفایابی حاصل شود اگر اجل رسیدہ است بر خاتمہ با ایمان توجہ فرمودہ باشند
 در ہماں شب در خواب از زیارت مشرف شدم کہ حضرت ایشاں بر کر پوہ
 ایستادہ بودند۔ فرمودند مولوی صاحب خیر است دل تنگ نہ شوید چون از
 خواب بیدار شدم تخفیف از انہماں بود تا بوقت مغرب بالکلینہ میخ اثر از آثار
 بسیاری باقی مانده۔

کرامت :- محمد اعظم خان صاحب بپوچ ملتان سکنا سوکر بسبب مقدمہ
 قتل گرفتار بود باوجود محنت پوچس و اہل بسر کہ منداران استدعا
 بحضرت ایشاں نمودہ بعد از دو سال بلا تصور بری شد۔

کرامت :- فضل زین نجیبانی مسو بہ دار بپوچ ایوی ڈیرہ غازیخان بسبب
 مستہم اسیرت مال سرکاری گنہار شدہ بعد ثبوت بجا امان بسبب عابضت
 ایشاں بری گشتہ بر اہل عمدہ تکمیل ماند۔

کرامت :- شیخ غلام حسین ولد شیخ فضل زین سکنا نور پور محل از قبول آرزو
 اسلام سخت متنفر بود۔ روزی خانہ بود والدش حضرت ایشاں عرض نمود
 فرزندم مسلمان نیشود و در این خانہ است خدمت ایشاں غلام حسین را طلبید۔

چند قدم ہر شش رفتند چوں تسبیح خانہ رسید پس غلام یسین شرف
بسلام شد و جمہور اسکھال بدست خود قطع نمود

کرامت: چوں حضرت ایشال برائے منظر طوی شریعت بر دعوت
میان ناضع ڈیرہ اسماعیل خاں تشریف افروز ہوئے چوں درو عظم مردمان
شریعت را الصدق دل منظور کردند بعد و عطا استدعا نمودند کہ بر دامن
فضلها خشک میشود دعا فرمایند کہ بارش باران شود۔ التجب و تضرع
بسیار کہ دند حضرت ایشال تسلی داده فرمودند باران خوب خواهد شد
از روز دوشنبہ تا روز دوشنبہ دیگر بارش نہایت شد

کرامت: سید محسن شاہ صاحب ساکن راڑہ ششم کہ از افاضل خدام
حضرت قبلہ مابو و میگوید کہ روزی بر اسپ سوار شدہ خط حضرت ایشال
کہ نزد بندہ بودی خواندم چوں ایں الف ظمی خواندم کہ فقیر را ہمراہ ہر
وقت دعا گو تصور فرمایند۔ خلیجان بر دل رسیدہ کہ اولیاء اللہ چگونه ہمراہ میباشند
درال وقت از اسپ افتادہ زیر اسپ آدم کچا آتش بر زانو دوم پابر شکم
سوم بر دین چہارم بر پیشانی و میدیدم کہ حضرت ایشال اسپ را بقدر
یک فٹ از من برداشتہ اند و بندہ را پیش از فیتے نہ رسید۔

کرامت: چوں حضرت ایشال براڑہ ششم دوم بار تشریف بردند۔ مخدوم
زاوہ ذاب سید ہر شاہ صاحب تمندار بعد از فراغ امن نماز ظہر بر خاستہ

عرض نمود که دعا فرمائید که بارش نشود۔ فرمودند کہ بارش خواهد شد چنانچه
بعد لحظه بارش شدید شد۔

باز شاہ صاحب مذکور بوقت عصر کہ باران ختم شدہ بود عرض نمود کہ
اگرچہ باران عمدہ باریدہ شد لیکن ماہ بچستان سیراب نیستیم۔ فرمودند کہ
باز خواهد شد بعد ازال چندال باران باریدہ کہ شاہ صاحب مذکور عرض
نمود کہ ایں چنین باران در عمر خود در راہ ندیدم۔

کرامت :- از مولوی محمد چراغ صاحب کہ دو کس در ریاسندھ برشنا

چند شتادری نی کہ دن کہ الف تافاشنا یک کس بزین درخت
تصادم نمودہ ترقیدہ شد تبکیلیت تمام برشنا ہمراہی امان گیر گشتہ

لیکن بیرون آمدن مشکل دانستہ استوار و بحضرت ایشال نمودند پس

ہماں وقت حضرت ایشال بقوت تمام بہر دو دست جنبش دادند کہ بہر دو

ہماں وقت برکنارہ رسیدند چون آل دو کس حاضر گشتہ ماجرا

عرض نمودند بایشال متوجہ شدہ فرمودند کہ فقیر ازین جا برگزینید۔

کرامت :- روزے سید چراغ شاہ نائب تحصیلدار لیرا انسرش وعدہ

دادہ کہ شمارا عہدہ نائب تحصیلداری خواہم داد من ابدا گشتہ پیرا کہ

تفصیلاً عمر زاد المیعاد شد۔ پس سیر مذکور ہماں وقت براسپ سوار

شدہ حاضر گردید بسیار مضطرب بود۔ احوالش پرسیدند عرض نمود کہ

افسوسم ناراضی گشته عہدہ مذکورہ موعودہ میں نہ رہا۔ فرمودند کہ بزراچ گفتہ
اعت برود کہ ترا عہدہ مذکورہ معین است چنانچہ بوقت واپسی افسوس گفتہ کہ
ترا بزراچ گفتہ بودم ترا نائب تحصیلدار کردم

کرامت :- حاجی غلام حسن سکندر ان نفع ملتان بعد سفارش تانہی علی محمد
صاحب قریشی کہ از خلفائے حضرت ایشان است حاضر شد۔ مع دخترش
کہ مرض اختناق الرحم مبتلا بود کہ سالہا علاج حکما بر یونان وانگلستانہ نمودہ
بجائی صحت مرض زیادہ می شد تا ہفتہ با بیہوشی ماند دعا طلب نمودہ
فرمودند کہ بعدہ دورہ مرض نخواہد شد چنانچہ الحال بصحت تامہ شرف زیادہ
مشرف می شود۔

کرامت :- حضرت ایشان در ڈیرہ غازی خان از مردمان آنصوب
مدعو شدہ تشریف شریف ارزانی فرمودہ و عنطی فرمودند ناگاہ ابرو باد سخت
نمودار شدہ ہمہ مردمان از خوف باد و باران برخاستند حضرت ایشان
مردمان را خطاب فرمودہ کہ ایل باد و باران از جانب بین و یسار شہر ڈیرہ
خواہد گذشت و شماراوش میانہ کہ برائے حاضرین نصب بود نقصان نخواہد
رسانید و ہمچنان شدہ۔

کرامت :- شخصی میگفت بر خلوات بندہ دشمنان دعوی کہ متعلق بجاد
در کپہری کردند حضرت ایشان عرض کردم فرمودند کہ فیصلہ موافق شما خواہد

شد دشمنان دلیل خوانندش چون بسیار فیصلہ قریب تر شد انتظار آمد
 شد بوقت شب در تفکرات بودم کہ ناگاہ خواب برد دیدم کہ حضرت ایشاں
 در دست مثل موم در فیصلہ داشتندی فرمودند کہ بخوان کہ فیصلہ موافق شما
 است یا نہ۔ خاطر جمہدار۔ علی الصباح فیصلہ موافق غرض بندہ شد خوشنود
 شدم و دشمنانم زبون و خوار گشت۔

کرامت :- رانفل ولی محمد حوالدار از پوسٹ و ہوا وزیدہ شد ہر چند تلاش
 کردہ شد یافتہ نہ شد مجبوراً برای استدعا از حضرت ایشاں تیار شد
 حبیب اللہ صوبیدار مانع شد کہ بندوق گمشدہ اولیاء از کجا ظاہر خواہد کرد
 آخر الامر بحالقاہ شریف حاضر شدہ استدعا کرد بسیار گریہ و زاری کرد
 حضرت ایشاں فرمودہ تا مال مسروقہ بندوق مذکورہ یافتہ نخواہد شد کپتان نخواہد
 رسید چون کپتان بروز پنجسم رسید لکن رانفلہای نمود

تنگہ ہوسٹمی والہ رنشان والہ ساکن گروہ وقت مغرب بر گنگ
 غسل میکرد شانہ اش در آب اُفتابانے لاشیش در آب دست برد
 در دستش رانفلہ اندان رانفل کپتان را داد و کپتان مذکور ولی محمد مذکور الصد
 را مبارک باد گفت کہ بندوق شما یافتہ شد

کرامت :- چون حضرت ایشاں در کلبہ شریف تشریف بردند مجلس
 عامہ شیخ عبدالرحمن سکنہ نور پور ٹوانہ گفت ہنگامہ فرزندم کہ در خانقاہ شریف

است مراد ہندو گرنہ خفیۃً از حضور خواہم بود۔ حضرت ایٹال تبسم فرمودہ فرمودند کہ خانہ فقیرنخواہی یافت و ہر دہاں نیز متوجہ شدہ فرمودند کہ خانہ فقیرنخواہی یافت پس شیخ مذکور واپس بحجہ رسیدہ صداع شدید مبتلا شد ہر چند علاج کرد فائدہ نشد۔ بعد ۳ روز حالت چنان بود کہ بوقت نشستن میبید و بوقت برخاستن ناپہنای شد۔ بعد از پنج روز بالکلہ ناپہنا شد۔

کرامت۔ مولوی شیر محمد صاحب شجاع آبادی میگفت کہ مسمی احمد بخش کہ از اقربا ہندہ است بعلت نامردی بیمار بود و کار خیر نیز کردہ بود علاج بسیار کردیچ فائدہ نہ شد بس یا تنگ آمدہ یک شرب در خواب دید کہ درویش سفید ریش در پشتش پائے راست می زد و گفت ای شخص را خیر است و ای خواب نزد مولوی شیر محمد بیان کرد و علیہ درویش نیز بیان کرد مولوی صاحب فرمودند کہ ای علیہ حضرت غریب نواز است چنانچہ احمد بخش مذکور بہمراہی مولوی صاحب در خانقاہ شریف رسیدہ در خدمت حضرت ایٹال استدعا نمودند کہ ای از اطباء یا یوساں علاج است و بازار خود قدرت جماع ندارد بعد ۳ ساعت حضرت ایٹال فرمودند کہ ای شخص را بالکلہ خیر است و یک بوتل شربت دینار نبوت شانہ چون در خانہ خود رسید شفایافت و حاجت شربت نوشیدن نہ شد۔

کرامت :- مولوی بشیر احمد صاحب سکنہ دیوہامی فرمودند کہ بابو محمد حسین صاحب و شیخ محمد یوسف صاحبان ساکنان پسرور ضلع سیالکوٹ از ملازمت خود معزول گشتہ ہر چند کوشش ملازمت منودہ اندیچ وجہ معاش پیر نہ شد بدین سبب تنگ شدہ بودند لیکن سوریہ بندہ حاضر خدمت حضرت ایشاں شدہ بعد بیعت شدن عرض وجہ معاش کردند حضرت ایشاں دعا فرمودند بوقت واپسی در پسرور بلازرت متعین شدند و وجہ معاش باطمینان شد
کرامت :- قاضی عطا محمد صاحب قریشی سکنہ قادر پور ران ضلع ملتان چوں حضرت غریب نواز بدعوت ضلع شاہ پور اشرفیہ بروند بروز جمعہ بعد سماع و غلط حضرت ایشاں در حسم غمغیر جوان نوسن رسیدہ استغاثہ منودہ کہ سائیکل مسکین ازیں جای چکس و زودیدہ برو دعا فرمایند حضرت ایشاں دعا فرمودند بعدہ آن شخص باصرار عرض نمود کہ سائیکل و زودیدہ خود حضور جستجو فرمایند حضرت ایشاں می فرمودند یافتہ خواهد شد۔ فی الجملہ حضرت ایشاں فرمودند بر شاعر عام برو کہ یافتہ خواهد شد شخص مذکور اندک مسافت بر شاعر عام رفت دید کہ شخصے ہماں سائیکل می آرد از پرسید نش معلوم شد کہ زود سائیکل رامی برو و شخصے مذکور آواز داد کہ زود سائیکل را با کردہ کہ بچیت و آن نوجوان سائیکل آوردہ حاضر خدمت شدہ شکریہ بجا آورد۔

کرامت :- از قاضی صاحب مذکور السعد روزے زتے پیوہ باقیم خورد

سالہ حاضر خدمت شدہ اس زلزلہ عظیم منبوعہ کہ شہرہم وفات یافت این یتیم و
یک راس جنت زرگاوان ترکہ بگذاشت و راس جنت زرگاوان را و زود
برو بسیار نماید و عرض نمود کہ دعا فرمائید کہ این مسکینہ را ہماں زرگاوان
یافتہ شوند حضرت ایشان فرمودند ہر آدم کہ برائے شخص زرگاوان رود این
آیت (وَ اذْکُرْ بَکَّاتٍ اِذَا نَسِیْتَ) درو ساختہ رو بمشرق رود چنانچہ جستجو
کنندہ مطابق فرمان حضرت ایشان باوردند کورہ بعد دو یوم ہماں زرگاوان
رایافت۔

کرامت :- مولوی محمد رمضان صاحب منیکہ والد فرمودہ روزے حضرت

غریب نواز مدظلہم شہر منیکہ تشریف افروزی فرمودہ مردمان سنیان عرس
خدمت نمودہ کہ تھانیدار کہ دریں جا متعلق است مذہب شیعہ دار نہایت
متعصب و بد مزاج است و شکوہ ما نمودند حضرت ایشان سہ بار زبان
فرمودند۔ گیا، گیا، گیا و بدست نیز اشارہ فرمودند سوم روز بجایش دیگر
تھانیدار رسیدی الحمد للہ

کرامت :- مولوی عبداللہ صاحب می فرمودند کہ مسکین بہ ہر اسی حضرت

قبلہ روحی فداہ بہ نغرا اولپنڈی پور بوقت کشاکش فساد مسلم و ہند بوقت پسی
نزد حضرت غریب نواز مدظلہ ٹکٹ بود و نزد حقیر ٹکٹ تادوسہ اسٹیشن بود
چوں بدو خیل رسیدیم درو لم خیال رسید کہ شاید ٹکٹ پرس رسیدہ فضیح

خواہد کہ و چنانچہ ہمیں خیال بر خاستم و ٹکٹ پرس نیز رسیدہ حضرت
ایشال بہ بندہ فرمودند کہ بیشیں تعمیل فرمان والا ششم و ہٹی
مذکور از حضرت غریب از زمین و شمالم کہ مردمان بودند پرسید و از مسکن پریش
نمود و الحمد للہ

کرامت :- از حافظ علام محمد صاحب حکیم خجندہ شبہ والہ کہ روزے
فرزندم گوشت خوردہ یک مہینہ گلو گرفت ہر چند علاج کردہ کار گذشت
زوجہ ام گریاں شدہ استغاثہ از حضرت ایشال نمودہ کہ در دنیا بفریادم پس
در ال وقت مہینہ فرورفت .

کرامت :- مولانا مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب میفرمودند کہ احقر بعد الیہ
واولاد بجز ربع تنگ نمودہ بود ہر چند علاج کردیم آرام نیاہتم حاضر وقت
شدہ عرض نمودم فرمودند کہ خاک ترسنگ غیر بخورنے الفور بخورم آرام شد
ال خانہ و اولاد را نیز خورائیدہ آرام شد

کرامت :- روزے مولوی شہ محمد صاحب شجاع آبادی عرض نمودہ
کہ برگردم مرہن خمت از بر سرست تسدیرم نہاد تا کہ دم کردہ دہشتہ چنانچہ
معمولات حضرات کرام رہناست فرمودند مولوی صاحب بعد ہر ساز و رود
شریف خواندہ بردست تہیہ برگردن بال آرام خواہد شد چنانچہ در اندک
مدت مواد خنازیر بصوت ابلان ظاہر شدہ ترمیتہ خود بخود آرام می شد۔

کرامت: مولوی عبدالصاحب سکنہ عنایت شاہ بیمار شد کہ تمام بدن سردی شد و نفس و عرق نیز مانند برف سرد بودند از نام بیماری و علاج حکما جواب دادند حضرت ایشاں استغاثہ نموده اولاً بخوردن گوشت اشارت فرمودند چنانچہ از خوردن گوشت آس آرام شد لیکن مولوی صاحب بعد چند ایام عرض نمود کہ غذا گوشت مہیا کردن و ائماً مقدور نیست فرمودند کہ بعد غذا یک کف دست بادیان بخور چنانچہ از خوردنش آرام شد لیکن چند ایام کرد مدومت نہ نمود مرض قدرے ماند

کرامت: خیر محمد مخرر سکنہ بنگلانی می فرمودند چوں فدوی در تحصیل دو کی ضلع لورالائی نزد حاجی عبدالرحمن خان تحصیلدار بلازمت مثل خوانی بودم سہ کس از قوم ملی زنی سکنہ لونی را حکم گرفتاری بوارنٹ شدہ بود و کس را بوجہ معاملہ قتل در عدم موجودگی آں مفوران از شاہی جرگہ سیوی حکم قید چارہ سال صادر شدہ بود پس ہماں مفوران بوسطت شیر محمد پوری لاہکی گرفتار شدہ در اں عدالت ر بوجہ عدم موجودگی تحصیلدار صاحب مذکور اسپر دہندہ شدند چونکہ احقر در کار و بار دفتر مشغول بود ہماں قیدیان فرصت را غنیمت شمرده فراری شدند۔ لہذا از انجا رخصت دو ماہ گرفتہ در خانہ رسیدم پس از حاجی عبدالرحمن خان مذکور یک خطاطی رسیدہ کہ حصہ ضلع و دو کی بوجہ ندرار شدن و قیدیان مذکورہ خاک روح حاجی ضا

مذکور را زیر بار مقصد آورده که ایشان دیده دانسته قیدیان گرفتار
 شده را ملاک و ندو بریں مقدمه دو گواہ منشی فیض محمد و فدا لہوی دو کی ثبت
 کنایندہ در ال ایام احقر در خدمت حضرت ایشان رسیدہ ہماں خط گوش
 گزار نمودم بجواب ارشاد فرمودند بیچ خوف و خطر نیت بعد از انقضائی
 ایام رخصت واپس بدفتر مذکور شدم۔ بعد دریافت معلوم شد کہ مثل مکمل
 شدہ نزد پولیسکل ایجنٹ صاحب پیش شدہ (اگرچہ تحصیلدار صاحب)
 در وقت رسیدن قیدیان در دفتر موجود نہ بودند و بوجہ عداوت قیدی
 ایشان نیز شامل کردہ و شہادت دروغ گذرایندہ شدند) لیکن حسب
 مذکور فیصلہ نمودند کہ بذمہ منشی خیر محمد و تحصیلدار صاحب بیچ قصونیت لہذا
 این ہر دو قابل گرفت نیستند۔ الحمد للہ کہ ما را بدعائے حضرت ایشان
 نجات ازیں مصائب شد۔

کرامت :- حاجی بھولا ساکن ملتان کہ از عزیز خدام حضرت ما است
 حاضر شدہ عرض خدمت نمود کہ خطبہ حافظ گل محمد کہ از رشتہ دارانش بود کردہ
 شد لیکن بوجہ تنازعہ برادری خطبہ بدیگر جا کردہ حضرت ایشان دعا فرمودہ
 واپس کردند و ہم بار حاجی صاحب مذکور مع زوجہ خود حاضر خدمت شدہ
 عرض نمودند کہ میعاد شادی فریق ثانی نیز مقرر شدہ است و الحاج و عاقر
 کردند حضرت ایشان بخوش فرمودند بروید تا این شادی و منکوحہ نیز

برائے حافظ است بروید و تنگ نہ کیند چنانچہ بلقان واپس رفتہ در میان
فریق دوم و اول زن نماز عسخت پیدا شد آخر الامر حافظ را بیعادند کور
خود بخود آید نکاح کرده دادند

کرامت: حافظ سید عبداللہ شاہ سکنہ کالانی فرمود یک بار در
ماہ ساون بسیار خرا خشک برائے حضرت ایشاں جمع نموده برشنا
سوار شدہ در دریا سندنہ شناوری میگردم چوں در میان دریا آیدہ
ام شناری قیدہ شد مگر خرمادار بانہ کردہ ام تصور حضرت ایشاں کردہ مستاد
طلب نمودم و از شناوری تنگ آیدہ یوم پابر زمین افتادند ہمہ دریا
بہرکت حضرت ایشاں طے کردم حاجت شناوری نمازند چوں نزد
حضرت غریب نواز حاضر شدم فرمودند کہ شاہ صاحب این چنین نہ باید
کرد۔

کرامت: سید سخن شاہ صاحب می فرمودند در ۳۴۹ھ در ماہ ساون
بہمراہی المدخس ساربان از حضرت ایشاں رخصت شدہ چند ایام در
وطن اجدادی خود اقامت نمودہ بسوئے راڑہ شمر روانہ شدیم درود لونی
جاری بزور شور بود ہر چند کوشش عبور نمودیم عاجز شدہ شب
باشی در آنجا کردیم دیگر روز تا ظہر انتظار نمودیم از ملا ظلم قدرے کم نشد و
پس بہرینزہ رسید و سخت گرسنہ بودیم بعد نماز ظہر المدخس مذکور

تنگدل شدہ ندا کہ وہ اسے ہادی حضرت خواجہ غلام حسن صاحب ازیں آب
 تلامی نجات فرمایند بعد از نماز سویم دیدیم کہ از جانب مغرب یک مرغ سفید مانند
 کلنگ ظاہر ہوا ج آب می رفت بر جانب شمالی بود بندہ رسید بحسن بندوق
 برداشتم بجانب مرغ رفتہ کہ سکار کنم و چونکہ قریب ترمی شدم وہاں مرغ
 بجانب جنوب میرفت واللہ بخش بی پے بندہ می آمد و خیالم بود کہ نزدیک رفتہ
 نماز بندوق خواہم کہ و تا کہ خطانہ شود و پیمانہ ماہ بجانب جنوب در آب می رفتیم و
 مرغ مذکورہ بجانب جنوب می شد حتی کہ مرغ از آب بیرون شد و میان نیز
 از آب بیرون آیدم آن مرغ پریدہ قسدر پیدار بودہ بعد اگشتہ
 الحمد للہ کہ از آب برکت حضرت ایشان از تلامی امواج لونی بخیریت عبور
 نمودیم۔

کرامت: حافظ محمد جاوید بلوچ می گفت کہ از راڑہ ششم بسوئے وطن خود کہ
 قریب بستی بزوار تحصیل سنگھ موضع ڈیرہ غازیخان است آمدہ دشمنان برائے
 قتل بندہ بوقت شب آمدہ بوجہ عدم تلفر یک زرگاؤ از خانہ ام وزویدہ رفتند
 بصبح بعد فراغ از نماز و وظائف روانہ شدم معلوم شد کہ زرگاؤ نزو فلاں کس موجود
 است در آنجا رفتہ زرگاؤ مذکور گرفتہ ام و تاوان خریدن زرگاؤ و زراعت جوار
 خود طلب کردند و بر سر مرغ زرگاؤ واپس می آیدیم و کس از دشمنان ہمراہ من بودند
 و کسان در زراعت پنہاں بودند و مراگان از دشمنان بسیار بود و از

چهار سمت نظر میکردم و سرخ زرگا و از میان جوار میگذاشت ناگاہ دشمنان از میان
 زراعت مذکورہ برآمدند بندوق نزوم بود یک فائر کردم آتش ندا و بکذاستہ فائر
 کردم کارگرت ندانند آخر بندوق بر شخص مذکور نزوم نشخص با من محاربت شروع
 کرد و گلوگیر شدم استمداد از حضرت غریب نواز مرحوم کردم ہمہ کور چشم گشته تلوار
 با نیام مرا بسیار زدند چون برخاستم ہمہ کسان گرختند و جانم سلامت شد
 مکاشفہ و کرامت: مولوی محمد ابراہیم واسو استانہ والہ می فرمودند
 وقتیکہ حضرت قبلہ عالم مقدمہ قتل نور پور ٹوانہ والہ در جیل جھنگ نظر بند بودند
 در ال وقت حافظ صاحب سناواں والہ حاضر خدمت شدہ قدسوسی حال
 نمود حضرت قبلہ باو من طلب شدہ ارشاد فرمودند کہ حافظ الدین بارک و
 تعالیٰ تر از فرزند عزیز بدید ما متعجب شدیم بعد پرسش حال معلوم شد کہ حافظ
 صاحب مذکور اولاد نداشته بود و منموم بود پس اورا اللہ تعالیٰ فرزند عطا
 فرمود۔

کرامت از شخص ایضا وقتیکہ حضرت قبلہ بدعوات واسو استانہ بار اول
 تشریف فرمودہ بودند مولوی محمد فضل صاحب چیدہ و عبد الرحیم خاں فغان
 بندہ را بسیار منت ماجر کردند کہ بر محمد مبارک کہ فرزند مولوی محمد فضل بود کہ
 حضرت قبلہ اورا التوجہ فرمایند کہ صاحب و نیک کردار شود بخدمت حضرت قبلہ عرض
 نمودم و منت ماجر اشاں عرض کردم و خود او اشاں نیز عرض کردند حضرت

قبلہ فرمودند کہ راجپس، انشاء اللہ تعالیٰ باماتا گندڑ زمون بیاید چنانچہ چند
معززین میاں نور محمد و محمد افضل وغیرہ وغیرہ آنحضرت تا گندڑ ہمراہ بودند چوں بسا حل
دیر پاء رسیدیم حضرت قبلہ بندہ حقیر اطلبیدہ و محمد مبارک مذکورہ را خواندہ دست
اورا گرفتہ فرمودند: اے صاحبزادہ مصلیٰ آباء و اجداد خود آباد کن و در مسجد
نشیں بجزو این سخن محمد مبارک موصوف چوں از آنجب واپس آمدہ در مسجد
بنشست و نان و آب در مسجد خورد و عجیب حالات روئے می داد و ماشاء اللہ
کرامت:۔ از مولوی مرید احمد صاحب ساکن پیل شریف بکروڑ برائے زیارت

پر نصارت حضرت قبلہ قلبی و روحی فداہ از غریب خانہ روانہ شدم چوں بر
اسٹیشن شاہ عالم رسیدم در آنجا شخصے نشسته بود مرا گفت کجا روی گفتنم
بطرف کروڑ گفت شاید در خدمت حضرت صاحب میروی گفتنم بلے
بعد ازاں گفت بخدمت حضرت صاحب سلام من برسال و بگو کہ راہی
کلان ڈیرہ اسماعیل خان والہ تسلیمات و نیاز عرض سپرد و میگفت کہ من میر
حضرت فیاض ہستم کہ یکبار حضرت فیاض بر چاہ ترین والہ کہ متصل ڈیرہ
اسماعیل خان است تشریف شریف اور وند مرا خبر شد ایں بندہ نیز بخدمت
شریف حاضر شد در آنجا از وہام خلق کثیر لوہ میریدی شدند تا کہ سبب
کثرت مردمان قوط را شدہ داخل طریقت می شد بدال بندہ نیز داخل
قطر شد چوں نوبت مرید شدن بمن رسید ہر دو دست برائے

بیعت دراز کردم حضرت فیاض نیز دست مبارک خویش را بیرون کردند و در آن
 وقت دست مائے خود را بخود کشیدم فرمودند چرا دستهای خود باز پس کشیدی
 گفتم امر سے بہت کہ دو امر شکر و قبیح در من ہستند یکے انکہ عادت شراب
 نوشی دارم بسیار بار توبہ کردم و لیکن توبہ را شکستم ازین امر منع مکنید و بجز توبہ
 فاحشہ تعلق ناجائز دارم بارہا از آل اشپماں شوم و لیکن باز ماندن مرا مشکل است
 اگر آنحضرت مرا منع کنند و باز بنیام مرا القضاے خواهد رسید حضرت فیاض نے
 خاموش شدہ فرمودند ترا منع نہ کنم و لیکن روبرو سے من این ہر دو چیز نہ کنی گفتم
 چگونہ روبرو سے حضرت ترکیب شوم پس بندہ را داخل طریقت کردند بعد چند ایام آل
 زن فاحشہ مرا ملاقی شد گفتنش شبانگہ بیانی بعد بیخفتن آن زن بیاید بر چهارپائی
 جامہ سفید گسترانیدم آل زن بر آل چارپائی غلطید و من جاہرا از تن خویش جدا میکردم
 بجانب کتف دیدم کہ حضرت قبلہ حاضر ہستند شرمندہ شدم آل زن را گفتم بر خیز و
 برو گفت چرا گفتم امریت پس آل زن برفت بعد از آل گاہی باں زن غیبت
 نہ کردم و برائے امر و دم برد و کان خمیر فروش رفتم و گفتم مرا شراب بڑا لذتی مطلوب است
 قیمت سالم بول چیت و نیم بول چیت وریں امر بوم دیدم کہ حضرت قبلہ حاضر
 ہستند از آل روز تائب شدم بعدہ خواہش خمر بر گز نہ شد
 کرامت بہ اذا شخص احمد ہنگر ساکن بستی روشن بیان کرد کہ یکبارہ این
 بندہ برائے زیارت شریف نزد حضرت فیاض رفتم آنحضرت بطرف دریا خال

تیار ہووند بعضے مریدان را فرمودند شما تا بوقت واپسی من سکونت کنید بعضے را فرمودند شمارو آنه شوید من از پس شمارو آنه خواهم شد بر اسٹیشن کروڑ جمع خواہم شد و بندہ را فرمودند تو ہمراہ من بیای۔ پس حضرت نیاض وایں بندہ ہر دو پیادہ روانہ شدیم چوں برنالہ آئی بود و رسیدیم چونکہ موسم سرما بود حضرت موزہ پوشیدہ ہووند ارادہ کردیم کہ از پائے مبارک ایشال ہر دو موزہ بکشیم و نعلین نیز از پائے دور کردہ بروا ہم کہ چوں ازاں نالہ آئے کہ بقدر زانو آیش بود گذرند واپس در پائے مبارک ایشال نعلین و موزہ بدیم کہ خوانند پوشید فرمودند بجوش از پیش من برو پس داخل شدہ می آیند آب از تحت نعلین رسیدہ قدرے تر مسکرو اندروں نعلین داخل نیشد حضرت بغیر تکلیف ازاں گذر کردند و فرمودند کہ من از بالائی آب بمع نعلین در گذر شتم فقیری نیت کہ عنکبوتہا بالائے آب میروند بعد ازاں بہتائی عشقیہ شریخ کردند و از چشمہاے اشک میرنمختند تا کہ شہر کہ در رسیدیم کرامت بہ ملک احمد سواگ کہ خویش حضرت با است و ساکن ڈگر سواگ است چوں با حضرت ایشال مقدمہ بعد احداث چاہ ڈگر مذکور بدیں عنوان نمود کہ فقیر را بارادہ قتل گرفتار کردہ بود و مردمان مرار تا بیند و رکیہ بر در کپری نشستہ بود چوں ہر کارا آواز داد کہ ملک احمد حاضر۔ ملک احمد اندروں کپری رفت و اں ہر کارا اور اندید اں ہر کارا سہ باز آواز دادہ ملک احمد جواب نہاد و منصف از ہر کارا پرسید کہ ملک احمد آید گفت حاضر غیبت حالانکہ اندرین گفتہ ملک احمد در آئینا

۲ داخل در آب شد چوں لبوئے حضرت دیدم کہ بیج نعلین اندروں آب

موجود بود چیزے نشینده بعدہ مردمان ملامت کر دن گرفتند کہ چرا جواب ندادی
گفت نشیندم و بسیار اشیاں شد

کرامت :- از محمد خان بھار میں ساکن جمبوک گلدہ ضلع ڈیرہ اسماعیل خان
چوں حضرت ایشاں را مردمان شہر بلند دعوت کردند منظور فرمودہ تشریف فرزند
و من نیز ہمراہ بوم چوں بر شہر نوال چند نوالہ رسیدند شخصے اسماعیل نام عرض نمود کہ
و یجب ایک شخص سید آمد و گفت کہ اسال باران نخواہد بارید حضرت ایشاں فرمودند
کہ بہ ہمراہ فقیر برود و شہر بلند و غلط خواہم کرد و خداوند عزوجل باران از کرم خود عنایت
خواہد فرمود چوں در آنجا رسیدیم علی الصباح بعد نماز حضرت ایشاں و غلط فرمودند
دریں اثنا بارش شدید شد حضرت ایشاں باواز بلند بایس اسماعیل مذکور مخاطب شدہ فرمودند
بکرم و فضل خود خداوند عزوجل بارش عطا فرمود و تومی گفتی کہ بارش نخواہد شد
اسماعیل مذکور عرض نمود کہ ایں بارش و باران بہ برکت حضور است

کرامت :- از محمد خان مذکور چوں حضرت ایشاں بعد از دعوت شہر طانہ واپس
از شہر تشریف آوردند و غریب ہمراہ بود این العم من کہ نامش سوہنہاں خاں بود
جواں عمر تخمیناً بیدت سالہ بود از زیارت فیض بشارت مشرف شدہ بحضرت
ایشاں عرض نمود کہ ایں شخص نماز نمی خواند فرمودند کہ پیش اسپ فقیر تا بگھر رود
تا عمر نماز قضا نخواہد شد۔ چنانچہ سوہنہاں خاں ہمہ کالی حضرت ایشاں تا
بگھر رفت بعدہ واپس بجانہ رسیدہ تا حال نماز قضا نہ کردہ وَالْحَمْدُ لِلّٰہِ

کرامت :- از محمد خاں مذکور کہ یکبار حضرت ایشاں را دعوت کردہ بودم منظر طور
 فرمودہ در انجا تشریف آوری فرمودند والدیم صاحب حاضر خدمت شد حضرت ایشاں
 فرمودند کہ بیعت شما بکدام بزرگ است بچوالبش رب نوازہ خان نمبر دار عرض نمود کہ اعتقاد
 ایں بڑیچ درویش نیاید بسوسہ زنی تشریف بردیم و تونہ تشریف رفت مگر بیعت نہیں
 حضرت ایشاں ارشاد فرمودند دین ملک در زمانہ گذشتہ یک شخص سید درویش
 کمال بود اکثر خوانندگاری مرومان میکرد پیر جا کہ شنبدی کہ دختر یا ہمیشہ کسے موجود
 است در آنجا رفتہ یک منج چوبی در زمین میگوشت وی نشست وی گفت اگر فلان
 کس را بخوانندگاری ایں دختر یا ہمیشہ ندی کھمی شاہ نوازہ رفت حضرت ایشاں
 عصائی خود را بر زمین زد و فرمود کہ ایں کلا بکھی شاہ است تا قادر بخش یعنی محمد خان
 مذکور را مرید نخواہم کہ و نخواہم رفت و قادر بخش را فرمودند کہ عزم بالجزم کن و فقیر دستمان
 است و تو بلوچ در میان فقیر و تو گشتی است کہ کدام زبرد است چنانچہ بعد از نماز
 تہجد والدیم صاحب حاضر شدہ قدسوسہ نمودہ باب یار الحاح و زاری عرض بیعت
 نمود چنانچہ از شرف بیعت مشرف شد و الحمد لله واملینہ

کرامت :- از مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب کن چونی شمالی نزد کوٹاہ جام تحصیل مگر
 چوں حضرت ایشاں نیکو دریاخان بنا کردند سکین در ال وقت نو مسلم بود
 بانام و درویش خاص سہمی بہ محمد حسین لانگری کہ کار و بار نگر میکردیم رالف تانہ
 سہمی بہ سرواڑجام در خانقاہ مذکورہ رب عرض نمود کہ من بدعا نش و سارق نامی ام

و اشتہاری نیز شدہ ام سببیت فرمایند حضرت ایشاں در ان وقت بیعت نموده
 ذکر نیز ارشاد فرمودند کہ ذکر بجن خداوند عزوجل رحم تواید فرمود ان شخص مذکور کار و بار بیگانه
 مذکور میکرد و نیک شد یکروز در انجا پادشاه آدم بوقت شام نان سنگر شریف
 تناول میکرد و نڈ لائٹن روشن بود و روشنی ماہ نیز بدرجہ کمال بودہ یک جمعہ پارس و
 دوپہاری نزد حضرت ایشاں رسیدہ قدم بوسی کردہ عرض کردند کہ بایان ملازم سرکاریم
 از عوام الناس شنیدہ کہ سردار و حجام در سنگر شریف موجود است حاضر فرمایند ضرور
 حاضر فرمایند حضرت ایشاں بجواب ارشاد فرمودند کہ روشنی بدرجہ کمال است مردمان
 برائے نان خوردن جمع نشسته اند سردار و را شناس کردہ بہ برید و ان بر سر ملازمان
 بارہا سردار و را گرفتار کردہ بودند و خوب می شناختند چون بطائفہ رسیدند
 کہ سردار و نڈ کور در ان طائفہ نان می خورد و از باز و سردار و را بیچ جاویدہ سردار و
 مذکورہ بجواب گفت بر گزینہ انرا لام حضرت غریب نواز مدظلہ را السلام علیکم گفت
 واپس شدند و گفتند کہ این خبر غلط بود کہ سردار و در سنگر شریف فقیر موجود است۔
کدھت۔ از محمد خان بھانڑی۔ محمد خان می گفت کہ شادی بندہ در قوم
 و راج شد بدستور رسم و رواج مبلغ ۳۳۰۰۰ روپیہ عرض گرفتند چون قدم بوس
 حضرت غریب نواز مدظلہ شدیم از من پرسیدند کہ نکاح کردی عرض نمودم بلے
 فرمودند صفت یا با مبلغ عرض نمودم کہ عرض ۳۳۰۰۰ روپیہ۔ قدرے خاموش شد
 ارشاد فرمودند کہ مبلغ شما نخواہند خورد و ہرچہ شود مبلغ شمار مانہ کلیم واپس

سردار و را گرفتار کردہ
 پندہ پندہ پندہ پندہ

خواهند داد بنده واپس بخسانه خود رفتہ بعد دو سال اقربا شکوہ اسم بر خانہ بندہ
رسیدہ ہمہ مبایع مذکور واپس داوند و در خانہ خود مرا بردند و الحمد للہ

کرامت :- از میان محمد حسین لانگری کہ از مخلص وقت بیم خدایکے آنحضرت
است می گفت چوں در تقدیر خون نور پور ٹوانہ والہ پیشی اول را در خوشاب
حکم شد حضرت غریب نواز مدظلہ پیش تھانیدار آمد سپاہی گفت کہ فقیر صاحب بر
کرسی بنشینید و حضرت ایشان بر کرسی نشستند پس تھانیدار خشتیگین گشت
گفت نے نے چونکہ این فقیر صاحب ملزم است و ملزم را حکم بر کرسی نشستن نیست
چوں حضرت غریب نواز مدظلہم بموجب حکم او از کرسی زیر شد و بر زمین نشستند
بجھن دور شدن زمین و کام تھانہ را سخت زلزلہ آمد تھانیدار را خواہی با ستم
شدہ گفت کہ فقیر صاحب بر کرسی بنشینید۔

کرامت :- حاقظ نور محمدی ساکن میانہ میگفت کہ زوجہ اسم بہ تپ تھانیدار
شدہ در درجہ دوم رسیدہ بخدمت حضرت ایشان عرض نمود کہ حکما اتفاق
دارند کہ تپ وق بہ درجہ دوم رسید پس ارشاد فرمودند کہ در شیر آب نہری
انداخته ہر روز بلا ناغہ بنوشان و بر آب و دہ لیس دم کنند و شہید ہواش
تعمیل تم کروم در چند ایام نام و نشان این بیماری فنا ماند۔

کرامت :- والدہ محمد زمان ذات پیکار تپ تھانیدار بہ روزہ از مدت بسیار
علیل بود ہر چند علاج یونانی و ڈاکٹری نمودند نہ ناکندہ بیافت نہ پادہ شدہ

بحضرت غریب نواز حاضر شدہ عرض عاشقش کہ در روز سوم حضرت غریب نواز
 بعد عالم خانگی از گره سواگ شریف کوچ کردہ بصوب خانقاہ سراجیہ حسن آباد
 روانگی فرمودند در راه یک نالہ بنام بُو دُو معروف بود رسیدند ارشاد فرمودند کہ
 اے مائی ازیں نالہ سہ جرعمہ آب بخور کہ تپ در نالہ رواں شود قبضہ باز تا جہن
 جیاش تپ عود نہ نمود۔

کرامت :- بہ تحریر سید محسن شاہ صاحب شخصے مقروض ہندو بود بسبب بسیار
 قرضہ رازدائے آل عاجز بود مجبور شدہ آل ہندو را بہ بیانہ در صحرا برودہ قتل کرد
 و کاغذات تمسکات قرضہ نذر آتش کرد و بیچ کس را ازیں واقعہ خبر نہ بود بغیر سیفیل
 بن کوڑا خان سکنا چاہ میر ہویالہ علاقہ ڈگرہ کوٹلی شاید کہ دیدہ باشد پس ورنہ
 ہندو مذکور سیفیل مذکور را مبالغہ رشتوت داوہ گواہ کردہ مقدمہ دائر شد سیفیل مذکور
 ہمہ بیانات وجہ قتل و نام قائل وغیرہ واضح کرد مثل مکمل شد قائل را معلوم شد کہ
 سیفیل مرید صادق حضرت ایشان است حاضر در خانقاہ شریف سراجیہ شاہ
 عرض منوہ کہ مرید خود را کہ سیفیل است منع فرمائید کہ شہادت قتل وغیرہ نہ دہیں
 حضرت غریب نواز مدظلہم سیفیل را طلب فرمودہ از ادائے شہادت منع فرمودند
 عرض منوہ کہ قتل ازیں شہادت کہ درج مثل است چہ کنم ارشاد فرمودند کہ بدمہ فقیر
 است تو ذمہ وار نیستی باز چون سیفیل در کپڑی رسید نزد افسر سامع مقدمہ انکار
 شہادت کرد پس آل افسر گفت کہ بیان تو در مثل درج اند اکنونوں انکار میکنی

بزدان خواہی شد پس مثل مقدمہ طلب کرد چون کورٹ خواند و الٰہی سچ اثر از
بیانات شہادت نمود و کاغذات مثل سالم بودند تا چند ایام مثل بار بار خواندہ شد
سچ اثر یافتہ نہ شد

کرامت :- از خلیفہ مولوی شہید محمد صاحب کبک شجاع آباد کہ بوقت حج و خیال

من ہمیں بود کہ با کسے مرشد کمال بیعت گیرم چون در کتبہ شریف رسیدم یاد آمد کہ
در کتب تفاسیر نوشتہ است کہ قبل از نوشیدن آب زمزم ہر دعا کہ کردہ شود

مستجاب میشود بنا بر الٰہی داعی الی اللہ شدم بار خدا یا علم معرفت ذات پاک خود
باتو عمل کامل بدہ بعد از ان احکام حج بجا آوردم انتظار سفر دینہ منورہ بود بعد از

چند روز روانہ شدم و در مدینہ منورہ بعد از یازدہ روز رسیدم در آنجا پاک خواب
دیدم در وقت آخر نصف شب سید قمر الدین شاہ صاحب مستوطن شجاع آباد

و حضرت ایشان آمدند بر سر رسید قمر الدین شاہ صاحب کلاہ بود و بر سر حضرت
غریب نواز دستار کلاہ بود قمر الدین شاہ گفت کہ دست این شخص را بگیر من

اعراض کردم پس قمر الدین شاہ صاحب بسیار بارہ تاکید میکرد و گفت دست این را
غیر بگیر پس چون از مدینہ منورہ باز آمدم سفر طری کہ وہ در غریب خانہ نور رسیدم

شنیدم کہ قمر الدین شاہ فوت شد بسیار افسوس کردم کہ با چه طور معلوم کنم کہ ان شخص
کہ در خواب جلیبہ سے دیدم کجا است و کد ام است شش ماہ بستجو کردم بعدہ

انفا تا میال ماند مطالب علم ساکن کوہستان آمد پیش آن حال علیہ خواب بیان

کرامت :- چونکہ عزیزی عبدالحق را حاضر خدمت کرده بودم فرمودند کہ
وظائف را بلا ناغہ بسیار کند و سبق نفی اثبات ارشاد فرمودند چون عزیزی
نذکور واپس در خانہ رفت چند ایام بلا ناغہ وظیفہ او امیکردی چند ایام در وظائف
رکاسلی کرد چون از خواب بیدار شدی رکاسلی و سستی کرد و او اسے تعجب
و وظائف پر دانه کردی آخر الامر حضرت ایشان در خواب فرمودند کہ پراسستی
می کنی و غصہ فرمودہ طمانچہ بر رخسارش زدند و ال وقت از خواب بیدار شد
و آثار طمانچہ از سرخی رو و درد بسیار محسوس بود

باب چهارم در نقل مکتوبات شریف

موسس بنیان محبت و اخلاص مشفق مولوی غلام حسن صاحب اوصیاء اللدعا
الی افضل المراتب -

از فقیر حقیر لاشی محمد سراج الدین غنی عنہ پس از تبلیغ سلیمان دعوات ترقی مدح
و واضح می نماید - گذارش حالات فقیر و جمیع متعلقین قرین سلامت و عافیت
است صحت و تسندی انصاحب مطلوب القلوب - مکتوب شریف و بارہ
استفسارات احوال افغانان سلیمان خیل کہ مہربان فرمودہ بودند رسید بویب
مزید دعا گوئی گردید تا حال مزدوران سلیمان باوجود تبس و تقصیر کثیر و ستیاب
نشده اند آئندہ دیدہ باید کہ از پرہ غیب چہ ظہور رسد -

زیادہ مفاد و این روزے با و فقیرا ہمارہ دعا گو و متوجہ ذات سامی دانستہ
باشند۔ از ما کن خانقاہ شریف تسلیمات و دعوات
فضیلت پناہ حقائق و معارف دستگاہ مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ
عن الجواث والنواب

از فقیر حقیر لاشی محمد سراج الدین عفی عنہ بعد از تسلیمات و دعوات ترقی درجات
مشہور و نمینیر باد۔ احوال این فقیر تا دم تحریر بہ فضل ایزد متعال مقرون بصحت و
اعتدال خیریت و عافیت آل مخلص مدام مستول و مامول صحیفہ شریفہ
مکرمات لپیغہ در اسعد زمان شرف و وصول یافت۔ کوائف مندرجہ
اش کما ہی بہ منضمہ مظهر محلی گردید۔

الحمد لله والمنه که گلاب شاہ قریشی نام شدہ بخدمت شریف آمد و اقرار
بقولامی حضرت کبار کرد و انشاء اللہ العزیز خطے بطرف مومی الیہ اتمام کردہ شود
اللہ تبارک و تعالیٰ العزیز را بہ ترقی درجات و بہ نسبت خاصہ ایل طریقہ علیہ
بہرہ مند و ممنون فرماید باینی و آلہ الاحباب و اصحابہ الاجیاد فقیر را دائم متوجہ
و دعا گو تصور فرمودہ باشند

بخدمت مخلصی مخلصی ام مولوی غلام حسن صاحب بعافیت باشند
از بنان فقیر حقیر لاشی محمد سراج الدین عفی عنہ بعد از تسلیمات و دعوات ترقی
مطلوع نمایند الحمد لله والمنه کہ محباری امور فقیر بہمہ لواحقین مقرون بعت

ارت و المسؤل من اللہ سبحانہ سلا متکم و ما فیکم و استغما متکم علی جادۃ
 الشریعۃ المصطفویۃ علی صاحبہا افضل الصلوٰۃ و اکملہا۔
 مکتوب گرامی امروزہ قبل از نماز ظہر شرف صدور و رو و نمود کواکتفا ہندرجہ اش
 حرف بحرف بوضوح انجامید ارادہ ام چنانست کہ انشاء اللہ تعالیٰ بتاریخ ۱۵ ماہ
 شعبان بطرف خانقاہ شریف موسی زئی روانگی خواہد شد
 لیکن تعین و قطع نیت لیفعل اللہ ما یرید شمارا باید کہ اکنون بدولت
 خانہ خویش تشریف شریف بہ برنادرین جانب جمیع رہالی خانقاہ شریف
 تسلیمات موصول باد۔

مکرمی ام مولوی غلام حسن صاحب حفظہ اذو المنن
 پس از سلام مسنون و عافیت مشخون مطلقہ باد کہ ہر دو مکتوب مرغوب شما
 مشتمل بر حالات آنجناب کیفیت ارتحال والدہ ماجدہ آل مکرم ازین دار ناپائدار
 رسیدہ موجب ملالت و فیر گردید الم برالم افزودہ باعث اضطراب کثیر گشت
 اللہ تعالیٰ آنجناب را بعافیت داشتہ مرہومہ را قرین رحمت و عزیز بقار مغفرت
 فرماید و شمارا البتہ جمیل و صبر جزیل موفق و مجزی گرداند و در بات قرب از مزیت
 بخشہ بالنون و العبادہ دین جا بفضلہ تعالیٰ بہمہ وجوہ خیر است و پیش ازین
 یک عدد پوستان ہمدست یکے از ساکن ہمون نواح کہ محمد نام داشت از قوم
 پرواساکن کابجو کہور ارسال خدمت شدہ و خطاطی بسبیل ڈاک مرسل شدہ

لاکن تا حال رسیدش ز سیدہ باعث نگرانیست امید که بصوت و صولی مطلع خواهد
 نمود که دفع نگرانی شود فقط اہل خانہ را وظیفہ یا سلام نشان دهند کہ روزانہ
 ہزار خوانندہ یک لکھ تمام کنند و ہمیشہ خوانندہ باشند انشاء اللہ تعالیٰ عافیت
 خواهد شد۔ فقط

بجناب مکرمات پناہ مگرمی و معظمی مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
 پس از تسلیمات و دعوات مسنون مطالعہ باد کہ نامہ ورود فرمود بہجت و انبساط
 افزود اللہ تعالیٰ آنچه در بارہ تیاری مکان بزبان قریب نوشتہ بودند فرحت
 و سرور بیش از پیش افزود اللہ تعالیٰ آنچه بخ صاحبان خود عطا فرمودہ بانجناب
 ارزانی فرماید و از وجہ دعوات چہ نگاشتہ آید کہ عبارت قابل انہا گنجائش منی
 دہد۔ خلاصتہ المرام اینکہ ہمہ تن آن عزیز خیر بسم و حسن مصوگر دانند و در بارہ تکمیل
 نمونہ عبارت نقش مجوزہ در پیش است لکن در بلندی گفتہ می آید کہ از عمارت
 ڈاک ننگہ دریاخان دو گز نچتہ بلند باشد اگر عزم بر اندہ قبل از تکمیل کمر ہا داشتہ
 باشد چنانکہ از چوب دیار مفہوم می شود۔ باید کہ سیل پایہ مانی بر آمدہ مدور خوش نما
 سازند کہ بر انہا پستتر سختہ نمودہ خواهد شد زیادہ بجز و عاگوتی و توجہات
 زیادہ چہ نگاشتہ آید بہمہ ^{متعلقین} حضرت خصوصاً غلام حیدر خان صاحب و
 غازی خان صاحب و غیر ہمہ و حاضرین تسلیمات و دعوات معمول باد و
 محبی ام مخلصی ام مستری جمہ صاحب بعد تسلیمات و دعوات و ایضہ معلوم باد کہ خوبصوتی

مکان بیخ و بنیاد نماند و انشاء اللہ تعالیٰ و تسمیٰ کہ پیر صاحب نزد فقیر رسید
 یک چکر از او چو نہ پر نموده بشما خواہیم فرستاد و کار اطمینان خاطر عمدہ کند و اللہ اعلم
 بتاریخ تائید الہی شامل حال

مشفق مکرئی مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ

از فقیر حقیر لاشی محمد سراج الدین عفی عنہ پس از سلام مسنون و دعوات مستحون
 واضح می نماید کہ مکتوب مشتمل بر عدم دستیاب شدن خشت پزان رسید یا فیما بوضوح
 انجامید اکنون کہ مزدوران یافته نمی شوند این کار موقوف گنشد آئینہ دیدہ باید فقیر
 را چند روز است کہ عارضہ تب و زکام عارض شده بود اکنون بفضل تعالیٰ خیریت
 است۔

فضائل و فوائد پناہ محبت و اخلاص آگاہ مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ
 بعد از تسبیحات و دعا گوئی و افزہ واضح باد۔ الحمد للہ و المننہ کہ احوال این مجال بہ فضل
 ایزد متعال با حسن منوال است و المسئول من اللہ تعالیٰ عافیتکم و استمقانتکم۔
 خلاصہ المرام اینکہ بتاریخ دوم شوال ازین مقام روانہ خواہم شد۔ اطلاع قوم ان محلیس
 را باید کہ ہنگامیکہ بدریا خان وارد شویم درال مقام موجود باشند غالباً بتاریخ
 پنجم یا ششم شوال بدریا خان خدیویم رسید و چند روز بدریا خان قیام خواهد
 ماند اطلاع قوم فقیر را متوجہ دغا گوئی است باشند۔

مکرئی و معظمی جناب مولوی غلام حسن صاحب سلمہ اللہ تعالیٰ الی غایۃ المنازل

والولایت۔

بعد از سلام مسنون الاسلام آنکه احوال این فقیر موجب حمد از وی سمیع البصیرت
والمستول من اللہ سلامتکم واستغاثتکم علی مجادۃ الشرلیۃ الخفیۃ علی صاحبہا الف
لوف التحیات الصلوٰت والتسبیحات الزکیات وعلی آلہ واصحابہ الطیبین الطاہرین
نامہ نامی شمار سیدہ از ما فیہا مطلع گردانید۔ فرحت تازه و مسرت بے اندازہ بحصول
انجامید۔ از گرنجہ آمدن شیخ عبد اللہ و بحال بودن اسلا مش شکر است کہ
امر مخوف تر بمانی بود شیخ صاحب ثانی را خداوند کریم بر اسلام مستقیم دارد و از
ارتداد پناہ دہد و از دست کفار بدکار نجات بخشد و آل مخلص را منظر و
منصور فرماید از کمال کرم و کفاز ناہنجار را مبہوت و منضوب خود فرماید برائے
نتیجہ خیر مقیم دعا گوید و منتظر است باید کہ تازہ تازہ بار سال نامجات احوال
مقدمہ و خیریت خویش مطلع و مسروری نموده باشند کہ باعث مزید دعا
گوئی و توجہ و موجب اطمینان فقیر را بہر حال متوجہ حالات سانی خویش دانستہ
باشند۔ فقط زیبا خیریت و جمعیت نصیب باد آمین۔
مشفقہ عزیزی محبت و اخلاص نشان مولوی غلام حسن صاحب اوصلہ

الدالی غایۃ ما یتیمناہ

از جانب فقیر حقیر لائشے محمد سراج الدین عفی عنہ پس از سلام مسنون و
دعوات مشحون مطالبہ نمایند۔ الحمد للہ والمنة کہ مجاری احوال فقیر ببع

متعلقین مستوجب حمد بے پایان ایزدمنان است و المسؤل من اللذ العزیز
 سلامتکم واستقامتکم علی طریقۃ المصطفویۃ علی صاحبہما من التحیات اللہما و
 من الصلوات اتمہا۔ المہرم انیکہ انشاء اللہ تعالیٰ بتاریخ دوم ماہ جمادی الاول
 کہ یوم پنجشنبہ است ازیں جا حرکت نموده لشب جمعہ ۴ ماہ مذکور است بر مکان
 اسٹیشن دریاخان فروکش خواہم شد اطلاعاً مرقوم۔ فقیر را ہمراہ دعا گوئی و مستوجبہ
 ذات سری و انستہ باشند از جمع محب اور خائفہ شریف تسلیمات و

دعوات پذیر باد

الذین

بخدمت مکرئی معظمی جناب مولوی غلام حسن صاحب سلم اللہ تعالیٰ الی یوم

بعد از سلام مسنون و عافیت مشخون مطالعہ باد کہ پیشتر ازیں خطی بنام شما

در سواگ نوشتہ شد لیکن امروز معلوم شدہ کہ آل جناب بدریاخان اقامت

پذیراند و ازال قلمی کہ عزم فقیر در بارہ تعمیر تبدیل شدہ بحافظ محمد صاحب دربارہ

انتفاع تربیل چوبہا خطی فرستادہ شدہ باید کہ اگر قدرے از کار و بار ذاتی

خود فرصت یابد بایں نواحی گرانید۔ فقیر را حق خود دعا گو دانند از اجبہ سلام

مسنون از خائفہ شریف مسون ڈاک خانہ کفری ضلع شاپور

محبت و انخلاص نشان مولوی غلام حسن صاحب سلم اللہ تعالیٰ

بعد از تسلیمات مسنون و دعا گوئی بشمار و اضحیٰ باد کہ احوال ایں فقیر مستوجبہ متعلقین

بفضل رب العالمین مستوجب حمد است و المسؤل من اللہ سلامتکم

و استقامتکم۔ خلاصہ المرام اینکا مکتوب اخلاص اسلوب شمار سید باعث مزید
توجہ و دعا گوئی گردید آنچه در باب تکمیل مکانات تحریر فرموده بودند از اس اطلاع
شد اللہ تعالیٰ جزائے خیر و باد۔ انشاء اللہ تعالیٰ ماہ صیام دریں مقام خواہم
گذرانید موجب قبول در پیش حضرات گرداناد این دعا گوئی از من و از خلق
جہاں آیین باد۔

اے عزیز و یدہٴ احقر و دل بہرہ تست فقیر را علی اللہ و ام متوجہ و دعا گوئی خویش دانند
آنچه در حق بیماری خویش و برائے سفارش سپر خویش نوشته بودند مگر ما شمار از
خود می دانیم و سپر شمارا مانند سپر خویش۔ نوشتن چه حاجت است ما حاصل فقر
را هر وقت دعا گو تصور نموده متوجہ خویش دانند۔ رابطه کامل آنست کہ پیر
را از نفس خود و از زن خود و فرزند خود و ہر چیزے محبوب تر و از چنانچہ در
حدیث شریف آمدہ است۔ لن یومن احدکم حتی اکون احب الیہ
من والدہ و ولدہ والناس اجمعین اذلی درجہ ہرچہ کم باشد آن
رابطہ ناقص است۔

مبت و اخلاص نشان موت و اختصاص عنوان مولوی غلام حسن صاحب

سلم اللہ تعالیٰ الی انبایۃ المنازل والمراتب

از جانب فقیر حقیر لائشے محمد سراج الدین عفی عنہ بعد از اسلمہ مسنونہ و ادعیہ

مشحونہ مشہود ضمیر منبر گردانیدہ می آید الحمد للہ والمننتہ کہ حال فقیر با جمیع

متعلقین قرین سپاس بقیاس منعم علی الاطلاق است۔۔۔ و نماز صحت
 و سلامتی آن صاحب بمع لواحقین خوانندگی آید۔ بہادر شاہ صاحب بمع
 درود گر کہ فرستادہ بودند رسیدند موجب مزید دعا گوئی گردید چونکہ دریں ایام
 کار چاہ ملتوی کردہ شد لہذا ہر دو را واپس کہدیم ہرچہ مشیت ایزدی است بطور
 خواهد شد اللہ تعالیٰ جملہ لواحقین آن صاحب را از استقامت آفات و حفظ و
 حمایت دارد فقیر را ہموارہ دعا گو و متوجہ خاندان خویش دانستہ باشند زیادہ
 دعا و سلام

مدتیت کہ از حالات الجفانہ خویش اطلاع ندادہ است موجب انتظار ہی
 است باید کہ بجز دیدن از حالات خویش و او شال ^{مفصل} اطلاع دہند فقط
 بتاریخ

بخدمت مکرمت پناہ مظہمی ام مولوی غلام حسن صاحب

پس از سلام مسنون و عافیت شخون مطالعہ باد کہ بجد اللہ تعالیٰ مرور اوقات
 فقیر با جمیع متعلقین قرین عافیت است نوید سلامتی آنجناب مدام از جناب خالق
 الارض و السموات مطلوب نامہ نامی رسیدہ ما فیہا را لکشتوں ساختہ و بال بارہ
 امروز حافظ محمد خان صاحب خط ممانعت ترسیل چوبہانی الحال بسبب تبدل
 عزم سابق نگذاشتہ شدہ از ازل خدمت سالی نگارنش است کہ الحال کار
 ملتوی است بشرط فرصت از امور متعلقہ خود اگر بایں نواحی گرانید خوب چون

کاربشافہ موقوعہ منحصراً است از ان مناسب حال خواهد بود بر ان موقوعہ گفتہ خواهد آمد انشاء اللہ تعالیٰ فقط

مکرمی شفقنی جناب فضائل آبا مولوی غلام حسن صاحب حفظہ اللہ المصائب از فقیر لائشہ محمد سراج الدین عنہ عنہ پس از تسلیمات و دعوات و انقیات آنکہ مکتوب شریف مشتمل بر عرض عارضہ تب برخوردار فقیر محمد طال عمرہ مع علمہ و عملہ رسید محزون و طول گردانیدہ شانی علی الاطلاق از شفاخانہ غیب شفا عاجلہ و صحت کاملہ نصیب برخوردار گردانیدہ و از جمیع عوارض و حوادث آفاقی و نفسی آن جناب رابع جمیع متعلقین بحفظ و پناہ خویش دارد بہنہ و کرمہ و از برکات فیوضات حضرات گرامی قدسنا اللہ تعالیٰ با سرار ہم برہ وافی ارزانی فیض داشته و فیض بخش عالم عالمیان گرداناد۔ فقط

برخوردار عزیز می و نخلصی میاں فقیر محمد صاحب نہ اللہ تعالیٰ عن آفتہ الدارین بعد از السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ واضح لائحہ بضمیر باد کہ خط آن مخلص رسیدہ فرحت کیشہ بائینہا بوضوح انجامیدہ حال فقیر مع لواحقین مقرون بجد از دست و شکایت عدم ارسال جواب بجا است لیکن فقیر معذور است چرا کہ بہ کار خود مشغول ہستم و منشیہا ہم در تحریر مصروف ہستند مگر از یومیہ آل محب را فراموش نہ کردہ آمد وقتیکہ خط آل برخوردار می آید آل برخوردار را بدعا بخلوص بیاد کردہ آید کہ الدلیل و علائقہ نہ آل زینق را علم با عمل لغیب و ممنون فرماید زیادہ

سلام مع اختتام بجناب مولوی صاحب و دیگر درویشاں السلام علیکم معروض
باد۔

بعد تبلیغ دعوات و ارسال التحیات و التسلیمات خدمت گرامی مکرمی جناب مولوی
غلام حسن صاحب میرساند۔ گرامی نامہ مشتملہ حالات خبرگیری اعزی محمد شہباز خان
صاحب رسیدہ باعث خوشنودی و رضامندی و مزید دعوات و توجہات شدیدہ
فوق از قبل گردید المدتعالی ہوا رہ آجناب را بعافیت و استقامت دانستہ
باتباع سنت سنیہ نبویہ علی آلہ الصلوٰۃ والسلام و التحیۃ و طریقہ مرفیہ حضرت
کرام علیہم رضوان رب البریہ ستیتم و مستقیم و اراد و ازرقیت ماسوی بہ کلی
مستخلص منودہ گرفت رذات یگانہ خویش فریاد و از رشد و فیوضات مشائخ
عظام بہرہ کامل و نصیب و افر عطا فرمودہ باعث ہدایت خلق و انتشار فیض حضرت
گرامی گرداناد بالنون و الصاد۔ خط محمد شہباز خان مشتملہ حالات خبرگیری
از آنجناب ہم رسیدہ خاطر جمع نمایند و فقیر را پیوستہ بہمہ لخطہ و آل متوجہ
و دعا گوئی خود دانند و از متعلقین خالقاہ شریف اسما با ہم فرادی فرادی
تسلیمات و تکریمات مطالعہ نمایند و السلام
فقیر محمد راج الدین عرف الہدایت از خالقاہ شریف موسی زئی ہر سوال
یوم چہار شنبہ

باب پنجم در ذکر واقعات مقدمہ یا مخالفین

واقعه مقدمہ قتل نور پور ٹوانہ والہ موافق تقریر مولیت شیخ کلیم اللہ صاحب ساکن چونی شمالی تحصیل بھکر ضلع میانوالی

چوں مردمان موضع بلند از دست سال حضرت ایشا نژاد دعویٰ کردند و جواب

لیت و نعل می شنودند آخر الامر مردمان مذکورہ جمع شدہ بر بیاں الحاح و

عاجزی مدعو کردند حضرت ایشاں بر حال مردمان مذکورہ رحم خورده دعوت منظور

فرموده و وعده نچیت بتاریخ معینہ داوند بروز مبین حضرت ایشاں ہمراہ بیان

خود بوقت ظہر بر اسٹیشن کلورہ بسکون آرا میدند مردمان تحمل مرکب ہائے

شتران وغیرہ در انجا حسب وعدہ آورده بودند و برائے استقبال بیابے

آدمیان اذان نواح حاضر بودند حضرت ایشاں حسب عادت شریف

خود ہر یک را بر مرکب ہا سوار کرده و سوار شدہ را ہی سوتی موضع غلاماں شدند

شب با شتی نمودند و انتظام با اہتمام خوراک وغیرہ از جانب مردمان بلند

والہ بود و مردمان موضع مذکور برائے ضیافت عرض نمودند جواب ارشاد

شد کہ با مردمان شہر بلت فصلہ کنند و مراد خاطر ایشاں بر نیامد علی الصباح

بعد ادا سے نماز جمع ہمہ خدام بر مرکب ہا سوار شدہ بوقت نیمروز در بلت رسیدند

و موسم تابستان بود حضرت ایشاں را جمع جمیع خدام با عورت و آرام مکانہا

عمدہ وادند ویریں ایشا اور ننگ حضرت ایشاں در دے شدید از بیماری ظاہر
 شدہ و قرار و آرام و سکون رہوہ بود و طاقت بر خاستن نماندہ و مردمان آں
 دیار برائے سماع و عظمت شریف حضرت ایشاں جمع بودند کہ تخمیناً بیار ہزار
 رسیدہ مردمان شہر ند کور بحضرت ایشاں عرض نمودند کہ انتظام لنگر عمدہ شدہ
 و اما انتظام سایہ وغیرہ برائے مخلوقات حاضرہ از مانا ممکن است بجواب ارشاد
 فرمودند کہ قادر عزوجل رحم خواہد فرمود و شما تکلیف نہ کنتد ارشاد فرمودند
 کہ اولیٰ مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب و عظمیٰ خواہند فرمود بعدہ مولوی یار محمد رتیرا
 والہ دوم روز نینفیس نفیس خود مردمان را ارشاد خواہند فرمود علی الصباح بعد
 فراغ از نماز در مسجد بلبند بفرمان والا ایشاں حضرت ایشاں مولوی شیخ کلیم اللہ
 صاحب و عظمیٰ و نصائح مردمان را تسلیم کرد و بفضل خداوند عزوجل ابرسیہ
 دار شدہ کہ مردمان آرام کلیہ و آسائش و عظمیٰ شنودند تا نیمروز بعد اوائے صلوات
 ظہر مولوی ————— یار محمد صاحب رتیرا والہ و عظمیٰ فرمودند۔ بدوم روز
 حسب وعدہ خود حضور انور ند تسلط برائے ارشاد عبادتیار شدہ اگرچہ درد شدید بود
 اما چوں بر منبر رونق افروز شدند مانند شیر بودند گویا کہ مسیح تکلیف بحضرت
 ایشاں بود بسیار مردمان فیضیاب شدہ از فسق و فجور و معاصی تائب
 شدہ منور بانوار فیض اشارت شدند چوں از منبر فرود تشریف آوردند در
 بستور بود۔ سیوم روز شیخ عبدالرحیم صاحب نور پوری ڈاکٹر و شن دانس

را برائے علاج حضرت ایشاؓ آورده علاج بسیار کرده شد اما فائدہ نہ بود
 چوں بر مہنہ شریف میبردند معلوم می شد کہ بیخ اثر از آثار دروے نیست
 چوں فرود می آمدند در در بستور بودے چوں از بلت در ارادہ کوچ مصمم شد
 مردمان علاقہ نور پور والہ بالحاخ و عاجزی عرض نمودند کہ دعوت ما منظور
 شود اگر چہ علیہ در فرصت نمی داد و ارادہ غلامان بے سامان بود کہ واپس
 بخانقہ شریف تشریف برده بعد تندرستی دعوت منظور شود لیکن چوں
 منظور نظر حضرت ایشاؓ اشاعت دین و طریقہ علیہ بود دعوت ایشاؓ
 منظور فرمودہ ارادہ نور پور مکمل شدہ بعد اواتے فراتھن عصر مردمان بر سر کباب
 سوار شدند اما حضرت ایشاؓ را در دست دید بود قابل سوار شدن نبودند
 بر چارپائی نشسته مردمان بردوش گرفته می بردند تا از مغرب در راہ ادا
 شدہ شخصے در رسید عرض نمود کہ شخصے سکھ بنام پیارا رام برائے اسلام آوردن
 آمدہ است درال وقت حضرت ایشاؓ کلمہ شہادت تعلیم فرمودہ مسہمی
 بہ فضل دین کردہ تقریباً بوقت عشا در نور پور رسیدہ بر مکان شیخ عبد الرحیم
 رونق افروز شدند و انتظام بہانال خاطر خواہ بود و مردمان گرد و نواح بسیار
 جمع شدند چند ایام در انج و عنط علماء کرام بود و خود حضرت ایشاؓ بنفس
 نفیس خود و عنط می فرمودند۔ ہزار ہا مردم تائب می شدند چوں کہ سرکار
 انگلستان بہ مردمان را از جادہ شرع شریف منحرف کردہ رواج قوانین رسم

شاہی داوہ بود لہذا حضرت ایشاں مدعو بشریعت می فرمودند و از رواج
 قوانین نصاریٰ انکاری گنابندند و از صدق دل اقرار شریعت نموده کہ ہم امور
 نزاع دنیاوی بر شرع شریف فیصلہ خواہیم نمود و ضمان یکدیگر کردند و اندرین
 ایشاں پانزدہ عدد دیند و مشرف باسلام شدند و انتظام ہمہانی مخلوقات و حضرت
 ایشاں شیخ عبدالرحیم بدل و جان می نمود یکروز حضرت ایشاں ارشاد فرمودند
 کہ برائے عید گاہ چندہ فراہم کنید چنانچہ بموجب فرمان حضرت ایشاں بسیار
 مال زر نقد و زیورات جمع شدہ۔

شخصے بنام نور زمان شاہ از مذہب امامیہ قدیمانہ توبہ کردہ بود و سنی شدہ
 دوست شیخ عبدالرحیم صاحب بود و مرید حضرت مولانا مولوی گل حسن صاحب
 مرحوم کہ خلیفہ اعظم حضرت ایشاں بود ہر روز بلا ناغہ نزد حضرت ایشاں می
 ماند و در مراقبہ نشست عرض نمود کہ حضرت غریب نواز ہرمانی فرمودہ در خانہ
 بندہ تشریف بردہ از سعادت شریف مشرف فرمایند۔ بحواب ارشاد شد کہ
 چونکہ لازم فقیر و مراقبہ ہستی حاجت بخانہ رفتن نیست چوں اصرار نمود فرمودند
 کہ دیر روز بوقت عصر بسوئے شاہ ہوا خواہیم رفت درال وقت انتظام پرودہ
 وغیرہ کردہ اطلاع خواہی داد فقیر از اسباب رفتہ دعائے خیر کردہ را ہی خواہیم
 شد اما خویشان نور زمان شاہ مذکور مذہب شیعیہ داشتند آتش کینہ
 ولی ایشاں شراری بہ آورد چوں نور زمان شاہ انتظام پرودہ می کرد و

عمش کہ ولایت شاہ از تشریف آوردن حضرت ایشان مطلع بود در
 راہ آمدہ بحضرت ایشان می گفت کہ عید گاہ برائے و عنط شما بسیار بود در
 خانہ باچرامی آید چون حضرت ایشان این الفاظ شنیدند در خانہ نور زمان
 زرفتہ را ہی شاہوالہ شدند و نور زمان را معلوم شد کہ ولایت شاہ چنین گفتہ
 و از تشریف آوردن حضرت ایشان را منع کرد و سخت ناراض شدہ در جنگ
 و جدال آمد امیر حسین شاہ برائے قتل نور زمان آمادہ شد نور زمان از
 شدت غمہ عصا کہ بطرفش سیخ آہنی بود در شکمش زد امیر حسین شامروہ
 شد شخصے بنام مہر علی پوڑ خرابی واقعہ بحضرت ایشان رسانید بعضے خدام
 رائے چناں زدند کہ چون وقوعہ قتل شد پولیس برائے گرفتاری حضور
 والا نشان خواہد رسید شاید کہ ماللا زمان رکاب تنگ شدہ برائے جنگ
 آمادہ خواہیم شد و ثر و جدال بسیار خواہد شد مناسب است کہ واپس
 بخانقاہ شریف تشریف بردند و بعضے کال عرض کردند کہ دریں جا مقیم
 باشیم تا کہ اہم قتل بازسد۔

امارائے اولین بسیار بود راجح شدہ واپس تشریف بخانقاہ شریف
 آوردند چون سیدال امامیہ کہ کینہ ور بودند و ہندوان نیز ہر رائے ایشان
 بدیں وجہ شدند کہ بسیار ہندوان کلمہ شہادت تلقین خواندہ مشرف باسلام
 شدہ بودند سینہ از حسد پریموزی داشتند رپورٹ بہ مقام رسانیدند

کہ فقیر صاحب بزورِ رحمتی داخل می شد و مانع نمودیم و سبب شتم کردیم
 فقیر صاحب در غصه آمده حکم داد که بزیند پس شیخ عبدالرحیم مولیٰ سر امر حسین شہ
 گرفت و نور زمان شاہ کار و در شکم امیر حسین زد و متقدمہ در زور رسید
 پس عوالدار صاحب و انشاہ مرجمہ رسیدہ حضرت غریب نواز را
 برائے پیروی مقدمہ بردہ آخر الامر در سرگودہ مار سیدند پس کپتان صاحب
 بضمانت رہا کردہ پس حضرت تبتہ رومی فسادہ در خانقاہ شریف
 واپس تشریف آوردندے و بزبانچ مقصد حاضر می بودندے و ساعت
 مقدمہ دلیپ سنگر محبٹریٹ می نمود ماخادمان وکیل شیخ عبدالغنی رازد
 جانب حضرت ایشاں متین نمودیم چار صد روپیہ تا تصفیہ مقدمہ متین
 شدہ از جانب مخالفین وکیل شانتی تراکت برد آخر الامر محبٹریٹ مذکور
 حضرت ایشاں را نظر بند کردہ اگرچہ مصیبت گراں بود اما بغیر صہ چارہ دیگر
 نبود میال محمد حسین صاحب لانگری در مسجد سرگودہ با پیش جیل خانہ دیرہ
 کردہ بدستور سنگر شریف جاری نمودہ تفتد انوال بزاکرین می نمود و شیخ
 کلیم اللہ صاحب نیز حاضر بودہ کار ما متعلقہ خود سر انجام می نمود بہ برکت نصرت
 ایشاں انتظام زاکرین و سنگر شریف بوجہ حسن مرجمہ آئی یافت آخر الامر
 دلیپ سنگر محبٹریٹ مذکورہ مقدمہ بیان آسان الحق شستن جج سپرد
 نمود درین اثنا شخصہ بنام فاضل فاضل رحیم صاحب اگرچہ در انوقت

داخل لقمہ علیہ نبود بحکمت علی خود خورشیدها منرا و اور حضرت ایشاں در نظر
 بندی میرسانیدند و مبلغ یک هزار روپہ نقد بفری طلب سپرد و محمد حسین
 لانگری برائے اخراجات پیروی مقدمہ کرد و چنانچہ ہماں قرع من بعد با حسن
 الوجوہ ادا شدہ و بہر جا حاضر می بود جب ذیہ الدعا حسن الحدیث و آخر میاں
 احسان الحق صاحب شش شش پستی مقصد برائے سماعت در خوشاب معین
 کرد و در محبت ہجوم زائرین از حد اندازہ بیرون بود سنگ صبح و شام مع گوشت
 با حسن الوجوہ انتظام شدہ و بعضی را حلوا و پلاؤ دادہ شدہ دریں وقت محمد
 خسان سپہر ڈیلدار و احمد خاں ڈانڈ لائینر برائے زیارت رسیدہ بودند عرض
 بخدمت ایشاں روحی فداہ نمودند کہ ما خدام برائے پیروی مقدمہ چندی
 کنیم حضرت غریب نواز ایشاں را منع شدید فرمودند کہ کار فقیر بر توکل است
 چیزے جمع نہ کنند بروقت سماعت مقدمہ شش شش مذکور برائے نشستن
 حضرت ایشاں کرسی و او و خدامان و زائرین بسیار خوشنود شدند شاید
 کہ باعث بری الذمہ بودن حضرت ایشاں شود لیکن پیشی بروز سیوم در
 میاں نوالی دادہ کہ در انجا حکم خواهد نمود چنانچہ بروز سیوم در میاں نوالی رسید
 حکم حضرت ایشاں قبلہ را و نور زمان شاہ را جس دوام بعبور و ریاست
 شور نمودہ حضرت ایشاں را در جیل میاں نوالی داشتند مردمان زائران را
 خصوصاً حضرت صاحبزادہ مولوی فقیر محمد صاحب را صدمہ و مصیبت بجد

گراں بود مگر حضرت صاحب جزا و صاحب متوکل و صابر بودند پس شیخ کلیم اللہ
 وقاضی فضل رحیم صاحبان نقل مثل مقدمہ گرفته برائے اپیل بسوئے لاہور
 روانہ شد یک وکیل نصرانی بنام پٹن صاحب وکیل کردہ بسیار نامی وکیل
 بود ہر جانہ یک ہزار روپیہ برائے پرووی اپیل حضرت ایٹاں مقرر شد
 وکیل دوم شیخ نسیان علی برائے نور زمان شاہ بہ ہر جانہ چار صد روپیہ
 معین شد وکیل سیوم بنام میاں شاہ نواز صاحب رعیشی لاہور
 بمصرف مبلغ ۳۰ ہزار روپیہ معین شدہ اگرچہ مسلمان بود و دینا تدار
 مگر از کار خود بے خبر و از تاریخ پیشی خود جاہلی می بود بے پرواہ از حد بود کابل
 دست مزاج بود تاریخ پیشی اول بہ نزد شادی لال ہند و حج مقرر شد
 و حضرت ایٹاں را چالان کردہ در جیل صہنگ منگیانہ آوردند و اروغ
 جیل میاں غلام رسول مسلمان بود مسابق الارادت شد بر حضرت
 ایٹاں پروانہ وار فرما بود و ڈاکٹر و شنداس منڈکور نیز نیک نیت
 بود ہر دو با اتفاق خدمت حضرت غریب نواز قید بسیار کردند
 و بوجہ عدم تندرستی داخل ہسپتال جیل بودند ہمیشہ تلقین وارثا و
 می فرمودند و ہجوم زائرین بدستور بود و در اہل جاد و اہل طریقت می شد
 الف تا ڈیٹی کثرت منگیانہ را معلوم شد کہ در جیل مروئے است خدا
 رسیدہ کہ نزد او شاہ ہجوم مردمان بسیار است علم داد کہ حضور و آلان

قبلہ راجپالان بسوئے جیل لاہور گنت کہ دیر جا اندیشہ نقض امن است
 واز واروغہ جیل لاہور نیز بدیں مضمون ہی رسید کہ حضرت ایشاں را
 چالان بسوئے لاہور کردہ تاکہ واروغہ جیل مذکورہ میاں خیر محمد صاحب
 از زیارت و خدمت متبرک شود۔

روزے ڈپٹی صاحب منگھیا برائے معائنہ جیل وقت زیارت
 حضرت ایشاں مشرف شدہ خود گرویدہ شد و حکم اول را منسوخ کرد
 روزے کپتان جیل تلاش جلیبان ہی نمود کہ پیشینہ سے موازی
 دوپٹہ و قرآن شریف قیدی یافتہ شد و ڈپٹی مذکور حکم گرفتاری قیدی
 مذکور صادر کرد و حضرت غریب نواز نسبت نہایت ناراض شدہ کلمہ سخت
 فرمودند و گفتند کہ تو ہرگز مسلمان نیستی کہ تلاش قرآن شریف کردی
 و ڈپٹی صاحب متاثری شد و ہر روز در جیل برائے زیارت میرسد
 یہ کلمہ سخت گفتن حضرت صاحب کپتان گفت کہ مرا بتلاشی حکم سرکار است
 حضرت غریب نواز فرمودند کہ مردہ شود سرکار تو و تو نیز مردہ شود۔ در
 چند ایام شیخ کلیم اللہ و قاضی فضل رحیم از لاہور واپس آمدہ خبر دادند
 کہ سماعت اپیل حضرت ایشاں نزد شاہی لال زنج است بجواب
 ارشاد فرمودند خداوند عزوجل کافی است نعم المولی و نعم النصیر فکر
 نہ کہید و فرمودند کہ حضرت صاحبزادہ مولانا مولوی فقیر محمد صاحب و شیخ

کلیم اللہ شانیا واپس لاہور روند و مقصد امید بہتری است شیخ کلیم اللہ
 بحضرت صاحب جزا و صاحب موصوف عرض نموده کہ ساعت اپیل نزد و بند
 شادی لال است کہ مستعد است و حضرت ایشال می فرمایند کہ امید
 بہتری است شاید دریں راز است پس ہر دو صاحبان را ہی لاہور شد
 چون در آنجا رسیدہ معلوم شد کہ وکیل ٹپن تاریخ پیشی بروز دوم موخر کنایند
 و اپیل نزد عبدالرؤف نج و برادر یوی صاحب است بروز ساعت
 و کیلان ٹپن صاحب دنیا علی و شاہنواز خان نیز حاضر شدہ تا دو
 روز بحث و کیلان ماند پس نج صاحبان حکم فرمودند کہ حضرت مولانا مولوی
 غلام حسن صاحب بری الذمہ است پس خدا مان حضرت ایشال را فرحت بے
 اندازہ شد و ہر جانب خطوط و تار پائی شادی و فرج داوند و حضرت
 صاحبزادہ غریب نواز قبلہ حافظ محمد ابراہیم صاحب سجادہ نشین موسیٰ زئی
 شریف نیز حاضر بودند ہمہ مردمان را ہی بسوئے سنگھیانہ شمیم و حضرت
 ایشال را اگرچہ قبل ازین بذریعہ تار پائی اشارت داده شد اما بوقت حضور
 در خدمت شریف بزبان عرض خدمت کردہ شد۔

اما حصول حکم رہائی فراموش شدہ بود گرفتہ شدہ بدیں سبب بعد
 پنج روز حکم رہائی رسید چون حضرت ایشال از بیل خانہ بیرون آمدند مردمان
 تہنیت کنال بسیار جمع شدند کہ مدد نہ بود۔ بعضے لشت رہائی

شیرینی گرفتند و بعضی گل ہائے گرفت حاضر بودند و زیارت مشرف شدند
 و نعرہ ہائی اللہ اکبر میزدند اما بسبب ازدحام و انبوه کثیرہ مصافحہ ممکن نبود
 سامان فرح بسیار بود خوشاکاں کہ دیدند۔ آخر الامر حضرت ایشاں
 مدظلہم باخیریت رونق افروز در مخالفت ہ شریف مراجعہ شدند و زلفند
 از اطراف و اکناف بلا طلب بسیار رسیدہ چنانچہ مبلغ یک ہزار روپیہ خادم
 صادق حاجی فتح محمد صاحب گافر دادہ و باقی مردمان نیز حسب حیثیت یا
 دادہ مبلغ نہ ہزار روپیہ نقتد خراج مقدمہ شد۔

اما مردمان بسیار بہ تزویر و بہانہ چندہ ہائے بنام حضرت ایشاں
 قبلمہ گرفتہ عننی شدند ہمہ اخراجات مقدمہ از غیب رسیدند چرخ احسان دولت
 مندان نہ بود و نہ شد ویں اثنا مقدمہ متوسلین عتبہ علیہ بہ تعدا و لکوک ختموم
 قرآن شریف و درو و شریف کردہ اند و صدقہ ہائے بسیار کردہ اند و روزہ ہائی
 داشتند و الحمد للہ تعالیٰ

روزے حضرت ایشاں قبلہ مدظلہ بہ شیخ کلیم اللہ صاحب ارشاد فرمودند
 کہ لذت عبادت کہ در جیل خانہ بود در اسبج جانظر نمی آید و حضرت ایشاں
 بعد رہائی خود تخمیناً یک ہنم من انگریزی روغن زرد بطور تحفہ و کیل پٹمین صاحب
 راب دست مولوی شیخ کلیم اللہ صاحب ارسال فرمودند کہ بااں صاحب موصوف
 رسانید و آاں وکیل موصوف بسیار خوش وقت شد۔

ترجمہ فارسی از نقل انگریزی فیصلہ عدالت عالیہ حجامن ہائیکورٹ

بمقام لاہور

صفحہ اپیل فوجداری مقدمہ نمبر ۱۰۲ ۱۹۲۳ء

اجلاس مسٹر جسٹس عبدالرؤف مسٹر جسٹس فورڈ

صاحبان

اپیل بنیاد فنگی حکم میاں احسان الحق صاحب ایڈیشنل جج شاہ پور بمقام
میانوالی مورخہ ۸ جنوری ۱۹۲۳ء کہ بوجہ آل اپیلانٹ سزایاب شدہ

حضرت غلام حسین شاہ صاحب اپیلانٹ بنام کلرر سپانڈنٹ

جرم زیر دفعہ ۳۰۲ تعزیرات ہند

سزایاب دوام بعینہ و ریاستے شور

مسٹر بیون پٹن و محمد شاہ نواز ایڈووکیٹان منجانب اپیلانٹ وکیل

سرکاری منجانب سپانڈنٹ

فیصلہ

برنوزمان شاہ ایس جرم عائد شدہ بود کہ او بتاریخ ۲۰ اگست ۱۹۲۲ء میرٹھ

شاہ راقتل کرده است و بر حضرت غلام حسین شاہ صاحب جرم زیر دفعہ

۳۰۲ تعزیرات ہند اعانت قتل عائد گشتہ و ہر دو برای جرم ملزم

ثابت گشتند و صاحب شششن حج اینبار اسرا حس و دام به عبودیت
شور کرده۔

در عدالت مایعہ علیحدہ علیحدہ و واپیل وارم شده اند کہ در انہا برائے ہر
دو جرم و سزا اپیل کردہ شدہ است و در ہر دو اپیل وارکنندگان جدا
جدا وکیل مقرر گشتہ اند۔ مختصراً واقعات مندرجہ ذیل اند

حسب استدعائے نور زمان شاہ کہ باشندہ موضع نور پور بود بتاریخ یکم
محرم حضرت غلام حسین شاہ صاحب، در موضع نور پور رسیدند درینجا
ایں ہم درج شدہ است کہ موخر الذکر نور زمان شاہ، را حضرت
غلام حسین شاہ صاحب، سائل قبل سنی کردہ بود و نور زمان شاہ خود
را مرید آن حضرت، بیان می کرد

بہ وجہ حکایت استغاثہ نور زمان شاہ بتاریخ ۴ محرم حضرت
غلام حسین شاہ صاحب، را دعوات داد کہ در جوئی اش بیایند ہذا
ہر دو اپیل وارکنندگان مع شخصے نامی عبدالحمیم کہ غلام حسین شاہ
آزاد ہند و مذہب در اسلام آوردہ بود، مع دیگر مسلمانان بہ تعداد کثیر
بجانب جوئی نور زمان شاہ روانہ شدند بوقت داخل شدن در جوئی
متوفی مقتول، مانع شد و شازع آغاز کرد کہ اندرون جوئی داخل
شدن نہ وہد دریں کشاکش نور زمان شاہ مقتول را با چاقو مضروب

کردا ضرب چاؤ مقتول جا بہرشت و مردہ گشت نیز بتاید قصد استغناء
 کس شہد عینی مسلمان حسین شاہ ہریدین شاہ و بہا و راندہ کنول
 باید دید کہ بیانات ہر سہ گواہان بائی حد با یکدیگر واقفیت دارند و ہر
 یک شہد پر بیان سابق خویش چہ شد قائم و ثابت است ابتدائی
 رپورٹ کہ در بارہ وقوع جرم وادہ شدہ بروز وقوع قتل مورخہ
 ۲۸ اگست ۱۹۲۲ء منجانب حسین شاہ میدادہ شد در ان بیان میکند
 کہ نور زمان شاہ حضرت غلام حسین شاہ (صاحب) راجب از خویش
 آوردہ بود نیز ظاہر کہ وہ عبد الرحیم و دیگر اشخاص ہمراہ بودند نیز بیان کرد
 چوں بدراں جوئی رسید مقتول در آنجہ ایستادہ بودہ اینکہ منظر حسین
 شاہ ہریدین شاہ بہادر و اولو آنجہ ہم موجود بودند نیز بیان کرد
 کہ مقتول مانع شدہ اسے داخلہ جوئی حضرت غلام حسین شاہ (صاحب)
 را بدین وجہ کہ اندرون جوئی مستورات پرودہ دارند و غیرہ اہم نیست کہ
 بہ پرودہ ورنی کسے آفتد نور زمان شاہ جواب داد کہ حضرت صاحب
 را منجانب نہ خودیہ ہم براں گفت گورد میان نور زمان شاہ و عبد الرحیم
 و امیر حسین شاہ مقتول نزاع برپا گشت چوں امیر حسین مقتول حضرت
 غلام حسین شاہ (صاحب) را بجوئی داخل شدن راہ نداد حضرت غلام
 حسین شاہ (صاحب) نور زمان شاہ و عبد الرحیم را حکم کرد کہ زوید۔

دریغ ایس معنی درج کردن النسب می باشد که معنی لفظ رزیند اور
ابتدائے رپورٹ بر وقتل کیند درج یافتہ لیکن اصل لفظ کہ در ابتدا رپورٹ
مردوم شدہ آں۔ رزیند بہت کہ معنیش زو و کوب بوند رنہ کہ قتل کردن
را کنول بجانب رپورٹ متوجہ شویم، حسین شاہ بیان کرد کہ موئی مقتول
راء عبدالرحیم گرفت و از کار دنور زمان شاہ برال حملہ کرد و در شکم اسٹن زد
برایں زیادہ بیان کرد کہ بسیار آدمیان گرد آندہ بوند و ہمراہیان حضرت
غلام حسین شاہ صاحب، نیز این واقعہ را بحشم خود ملاحظہ کردند کہ امیرن
را نور زمان شاہ و عبدالرحیم قتل کردہ اند۔ لعلق ابتدا رپورٹ چنان
قدرد کہست این مضمون داخل شہادت ہمید شود۔ نیز استغاثہ این
بیرون نگشتہ دین صوت بر حضرت غلام حسین شاہ صاحب محض
ایں قدر جرم وارومی خواهد شد کہ برانی حملہ ترغیب داد۔ کنول باید دید کہ
بعد ازین صوت استغاثہ چه طور متشکل گشت

بعد از شہادت طلبی معمولی اول شاہد حسین شاہ است شہادت او
تاریخ ۳۰ جنوری ۱۹۲۳ء قلمبند شدہ حالات قتل ایں طور بیان می کند
کہ در حویلی اولاً لرم و عبدالرحیم داخل شدند و امیرن مقابل شان آمدہ
رحضرت صاحب، گفت کہ شمش بکفر اشیعان فتوے دادہ اید لہذا
دریں مکان داخلہ شمش ہرگز نہ خواهد شد لیکن نور زمان شاہ مہر بود کہ بہر

حال (حضرت صاحب) را اندرون خانہ میبرد
 اندریں وقت (حضرت) غلام حسین شاہ (صاحب) بانور زمان شاہ و
 عبدالرحیم مخاطب شدہ گفتند کہ من گفتہ بودم کہ از دوسے شرع مرد شیعه
 را قتل کردن جائز است، اس لفظی کہ ترجمہ اش "قتل" کردہ شد در
 اردو زبان معنیش (مارو) اند و لفظ رپورٹ ابتدائی کہ لفظ زینہ (مارو)
 بیان کردہ است غیر ایں معنی دارد۔ در حبرج و کیل گفت کہ ما وعظ
 (حضرت صاحب) شنیدہ بودم در آں وقت (حضرت صاحب) وعظ
 کرد کہ قتل شیعہ داخل ثواب است و ایں وعظ خود مقتول و دیگر شیعا
 و مریدین گواہ ثانی شنیدہ اند و بیان خود حسین شاہ بالا گفت کہ بیح
 مولوی ایں قسم وعظ شنیدہ ام و ایں ہم شنیدہ ام کہ سنی بہ قتل شیعہ
 مرتکب گشتہ۔ و لیکن چون در بیان شہادت مریدین دریں موقعہ غور کنیم
 بینیم کہ بیان او است کہ اولت شنیدن وعظ غلام حسین شاہ زینہ بود و او
 را ایں گفتن شنیدہ کہ قتل شیعہ داخل ثواب است۔ بموجب بیان
 مریدین دریں واقعہ با حسین شاہ گواہ اول اختلاف میشود بیانش از بیانی
 است کہ امیر حسین شاہ (حضرت) غلام حسین شاہ گفت کہ اندرون جوئی
 داخل مشوچہ پرده در می میشود نور زمان شاہ بدو گھت کہ بہانان خود
 را بنجانہ خویش میبرد و دریں وقت امیر حسین (حضرت) غلام حسین شاہ (صاحب)

منطقات گفتن شروع کرد و گنت چون شیعیان را کافر قرار دادہ لہذا
 ازین مکان بیرون شوید بآں وقت رحضرت غلام حسین شاہ گفت کہ قتل
 شیعہ جائز است قتل بکنسید میرزا چنانچہ قتل واقع شد۔

گواہ سوم سہمی بجاوریان مکررہ وادہ است۔ یک بیان زیر دفعہ ۱۴
 شاہنشاہ فوجدار کی تحریر شدہ بود و دوم بیان در عدالت بطور شہادت
 میداد اولیٰ تاریخ ۳۱ تمبر ۱۹۲۳ء تحریر شدہ درین اظہار کرد کہ
 امیر حسن شاہ گنت کہ در حضرت غلام حسین شاہ صاحب و نورزمان
 شاہ و شیخ عبدالرحیم را از داخلہ جوئی بوجہ پروہ داری رحضرت غلام حسین
 شاہ فرمود کہ شیعہ کافر اند نورزمان شاہ و شیخ عبدالرحیم را حکم دادند
 کہ امیر حسن شیعہ را قتل بکنید و بر شہادت کہ در بروئے صاحب ششمن پنج
 وادہ است اضافہ کرد و گنت کہ بر دروازہ شرقی دیدم و شنیدم کہ امیر
 اندرون دروازہ جوئی بفساسیہ دوگزا ایستادہ بود و نورزمان در میان
 دروازہ ایستادہ بودند و برائے داخلہ جوئی بدیں وجہ اجازت نہ دادہ شد
 کہ آں فتوئے تکفیر شیعہ دادہ اند

این امر قابل خوار است کہ در میان اولیٰ اس گواہ سہمی بجاوریان گواہان
 دیگر این درج است کہ وجہ مخالفت محض پروہ بود۔ مابعد بیان کرد کہ
 نورزمان شاہ جواب دادہ بود کہ فقیر صاحب را بچ نہ خویش میبرم و بعدش

گفت کہ امیر حسن شاہ فقیر صاحب، را دشنام و ادا ن شروع کر د کہ در مکان ما
 داخل مشوید فقیر صاحب، بہ ہر بیان گفت کہ من گفتمہ بودم کہ قتل شیعہ داخل تو
 است۔ بزنیہ این را

گواہ چہ رسم کہ ذکرش در ابتدائے رپورٹ مندرج است و آن ہم شاہد عینی
 است یعنی و تو مستفیث آن را پیش کرد گواہی کہ شہادت آن برائے ثبوت
 جرم لادبی بود برائے شہادت حاضرینہ کردن ملزم را موقع جسدیح و او ما میگویم
 کہ این جسدیح و قدح مناسب بود این نیز گفتمہ شدہ است کہ آن مردمان
 کہ ذکر ایشان در ابتدائی رپورٹ آوردہ اند ہم فقیر سمراہ شاہاں بودند ازین جہت
 شخصے را پیش نہ کردہ شدہ فی الحقیقت شہادت استغاثہ محض متعلقین مقتول
 اند باستاناتے یک شخص کہ آن ہم ملزم خانہ مقتول است کنوں می باید گفت
 کہ این امر قابل افسوس است۔

راستغاثہ را برای چنین گواہان منصرف و شاکن کہ عدالت بحق آنہا فیصد
 نہ خواهد داد۔۔۔۔۔ تا ہم اگر تعین شدہ کہ بیان گواہان درست
 و حق است برای چنین شاہدان حاضر کردن اونی بود اگر چہ متوہد آن بیانات
 بیس غیر متعلقہ شہادت عینی نبودہ

اھا و بیانات گواہان استغاثہ ہم اختلاف این قدر است و گواہ نیز ہمیں اند
 کہ شہادت عینی حاضر کردہ شدہ اند بالضروریں قدر کہ تعلق از قدرت

حضرت غلام حسین شاہ صاحب بہت تسلیم نخواستہم کہ وہ کہیں بیانات از
شبہات خالی باشند۔

مزید برآں میگویم کہ بیانات بہ متعدد وجوہ ناقابل یقین اند نیز گمان
غالب نمیشود کہ یک واعظ کہ متصف بصفات حسنہ بود و بیخ شہادت
خلاف اوصاف او در عرض بیان نہ آید ہشتاد سالہ پیر معمر بود و راں وہ باں
عرض آید است کہ در چند مسائل دین کہ شیعیان او نام باطل و انداز را
زائل کنند و ایشان را سنی سازد۔ باں چنین شخصے در وعظ ہائے خود بہ
شخصے کہ از سنی کہ وہ است چہ طور ترغیب میوال داد کہ یک قریبی خویش
قتل کند محض باں وجہ کہ این قریبی آں واعظ را بہ خانہ مرید داخل شدن
نداد۔

بعد غور شہادت جسد شاہدان مقصد و بحث و کلامائے ما این است
کہ واقعہ در اصل این طور واقعہ شدہ کہ نور زمان شاہ در خانہ خود در حضرت
غلام حسین شاہ صاحب را بحیال عزت افسے زیاد نمود کہ وہ واعظ باں
خیال ہم بود کہ قریبانش براہ راست بی آید و ندیب تبدیل نمایند ازین
ہر دو خیال ہر خیال کہ باشد واعظ را از حیالی خود دعوت داد لکن بیخ
شہادت این قسم پیش نہ شدہ کہ باں ثابت شود کہ واعظ را برین دعوت
خیال نہاد و تازع ورودی خطور یافتہ۔ شک نیست کہ امیر حسن درشتہ

دارائش اس دعوت را بنظر احسن ندیدند کہ اس چسپس و اغظطے کہ از برادری
شان شخصے را بتدلی مذہب کنایندہ امت و تحویلی داخل شہود چنانچہ از
داخلہ حویلی بسعی منع کہ دند

در رائے پاسخ شبہ نہ آید کہ ازین حرکت ناشائستہ نورزمان شاہ
ناگوار گشتہ باں مانسان تنازع در میان پدید آمد ماہم سلی وایم کہ بالوثر
نورزمان در شکم امیر حسن شاہ کاروزد کہ از ضرب اس جانبر شدی سچ قابل
یقین شہادت و وثوت اس امر در نظر نہ آید کہ اس چاقو سے در عدالت پیش
کر وہ شد ازال ضرب زویا با دیگر شے لیکن اس فعل نورزمان بلاشبہ
متحقق گشتہ کہ بوقت تنازعہ چاقو در دست میداشرت و بدیں
چاقو در شکم مقتول ضرب زد۔ مارا سلی ہست کہ البتہ گواہان استغاثہ
مذکورہ برائے انداختن بار فعل مجرمانہ نورزمان برگردن ایشان در حضرت
غلام حسین شاہ) کوشش کیوند و اس خیال را مد نظر کردہ۔ در بیانات
خود چندال مبالغہ کردند کہ ایشان در حضرت غلام حسین شاہ را مجرم
سازند و خاص برائے صدور حادثہ مذکورہ ایشان را موید ثابت کنند۔
بیانات ایشان را کہ تعلق بر یہ ثبوت است ما تسلیم نہ خواہیم کرد۔
لہذا فیصدہ میدییم کہ اس جرم از حضرت غلام حسین شاہ است
وقوع نیانندہ و از شہادت کہ خلاف زمولو لیا صاحب مذکور بیان شدہ مجرم

اعانت قتل اوشان را مجرم قرار نخواستیم و او البتہ آل شہادت بہ ثبوت جرم
نور زمان شاہ واقعی و درست تسلیم خواہیم کرد۔

و شہادت بلزمان کہ امیر حسن شاہ را در تن زرعہ موت واقع گشته این
مُضغ تصنع است کہ آل چاقو کہ سبب موت امیر حسن شاہ گشته در

دست امیر حسن شاہ بودہ کہ از آل علم تعزیه صاف میگرد و یہاں وقت شہور

و تن زرعہ شروع گشت در میانش بفتنہ از دست خود مغروب شد

و مقبول گشت این اقوال از آل و افعات متضاد است کہ در فہم ثابت

گشتہ است از چیز اعتبار ساقط است بر تمام شہادت بعد غور تلی

میشود کہ نور زمان شاہ امر واقعی قابل امیر حسین است

یک سوال باقیماندہ کہ قابل غور است کہ شششن حج را کمی سزا بریں

مکمل سزا از حج باید داد یا نہ باین قدر کہ شہادت کہ رو بروئی ما است

ثابت میشود کہ لغتہ تن زرعہ برخواست و ازین قتل الف تا واقع

گشتہ نور زمان شاہ بلاشبہ قتل از تن زرعہ در غصہ بود حول و اعط

را از داخل حویلی منع ساختند غضب زیادہ شد در میان قائل و مقتول

بحث مجہول و شوریدہ جاری شد۔ این واقعہ ہلکہ بہ انجام یافت۔

ہذا در فسرہ مای آید کہ واقعات وانی موجود بودند کہ بہ بناسے آل افعات

سزا کم کرد حکم بعبور دریا سے شور کہ دہ شود۔ حسین شاہ یاد مقتول در خواست

نگرانی برائے ایزادی سزا پیش کر داز وکیل سائل درمغ در آمد برای بحث
 و نسبت ہر دو مندرجہ اپیل فکر مارا رہنمائی میسکند کہ درخواست نگرانی خارج کردہ
 شود و نتیجہ اپیل ایں وقت شود کہ ما اپیل رحضرت مولوی غلام حسین
 شاہ صاحب منظور کنیم و آل حکم کہ بر خلافتش نافذ شدہ و سزا را منسوخ
 میکنیم کہ آل را رہا باید کرد

و ما اپیل نور زمان شاہ خارج کردہ فیصلہ عدالت ماتحت بحال میخواستیم
 داشت ۱۸ اپریل ۱۹۲۳ء دستخط عدالت

چوں اپیل سید نور زمان شاہ صاحب نامتطور شدہ بہ حسین دوام
 بہ عبور دریائے شور محسوس شدہ حضرت ایشاں را فکر مائی سید مذکور
 و امن گیر شدہ و قبل ازیں چوں بسیار کساں مسمو اان ذی وجاہت
 دنیاوی در جنگ عظیم ادا و نصارے بہ شکر و نقد و مال و اسباب بسیار
 دادہ و نمد و معاون نصاری از دل و جان شدہ و قوم ترک کر سکا اسلام
 بنام ایشاں بودہ و بہ خلیفۃ المسلمین بلقب بودند مغلوب شدند علماء ہند
 وغیرہ فتوے کفر بہ جانبازان نصارے دادہ آلف فاعمر حیات خان ٹوانہ
 شاہ پوری کے ازیں گروہ بود خیالش نچتہ شد کہ توبہ کند حضرت ایشاں
 برائے تکمیل خیال مصمم مذکورہ را عمو کرد کہ بر دست مبارک ایشاں توبہ
 کرد و لقب کفر کہ در انوار عوام مشہور است از گردش سینتہ شود۔

حضرت ایشاں و عورتوں کو قبول کر دے اور شاہ پور سرگودھا تشریف افروز شد
پس خان مذکور بعد توبہ کر دین ہفت صد روپیہ نقد نذر پیش خدمت نہا
حضرت غریب نواز مرحوم از گرفتار نذر مذکورہ انکار صریح فرمودہ و یک پیشینہ
نہ گرفتند پس حضرت ایشاں مرحوم وقت را عنایت دانستہ از خان صاحب
مذکور وعدہ گرفتند کہ در مانی سید مذکور مدد کنند چنانچہ خان صاحب مذکور
وعدہ داد کہ کسی از مخلصان حضور درخواست برادر مانی سید مذکور در لاہور
نویسائیدہ بدتم رساند من را یعنی خان صاحب آئرا از حجابان ہائیکورٹ
منظور خواہم کنائید بعد فراغت و واپسی از سفر مولانا مولوی شیخ کلیم الدین
را برائے حصول امور مذکور را ہی ملاحظہ فرمائید پس شیخ صاحب مذکور عرضی بہ
مضمون طلب معافی سید نور زمان شاہ نویسائیدہ چند یوم گردو کوٹھی خان
مذکور و ہائیکورٹ گردید بوجہ شدت پاسداران را ہی نیافت آخر الامر بوسا
وکیل پٹن مذکور آل عرضی بدست عمر حیات خاں ٹوانہ واوہ پس خان
صاحب مذکور حسب وعدہ موعودہ عرضی از حجابان منظور کتائیدہ سید نور زمان
شاہ را از حبس بری کنائیدہ چون سید مذکور بلا تکلف بری شدہ در وطن
مالون خود رسیدہ ہمہ اسانات حضرت ایشاں را انکار کردہ برزن عاشق
شدہ شورش راز ہر داوہ بہ پاداش جرم مذکور ثانیاً مجوس شدہ بردار
کشیدہ شد۔

آقا شیخ عبدالرحیم صاحب کہ در ملزمان موصوف شدہ بود لغزبان حضرت ایشاں
 رو پوش شدہ و نزد جلال خاں کہ از خدایان حضرت ایشاں بود مقیم شدہ بعد
 منظور شدن اپیل و رہائیدن حضرت ایشاں از مکیم ثنائہزادہ غلام محمد صاحب
 کہ یادگار ثنائان اسلام است و بہ سہ ہائے جلیلہ فائز شدہ بود و در سرگودھا
 برائے آباد کردن سر لہجہ جات خود مقیم بود و وعدہ گرفتند کہ در رہائی شیخ عبدالرحیم
 چارہ جوئی کنند چنانچہ ثنائہزادہ صاحب را میاں احسان الحق مذکور دوستی قدیم
 بود الف تاق میاں صاحب مذکور بہارت شدہ ثنائہزادہ صاحب را برائے معالجہ
 خویش طلبید ثنائہزادہ صاحب موصوف اظہار ناراضگی نمودہ کہ موت ثنائہزادہ
 زندگی است کہ تو در ایذائے جسس کردن درویشان نامحق سعی میکنی چوں
 میاں صاحب مذکور را وجہ ناراضگی ثنائہزادہ صاحب معلوم شد وعدہ نمود
 کہ شیخ صاحب را در مقدمہ مذکور برقی خواہم کرد پس ثنائہزادہ صاحب نوشتنود
 شدہ علاج کرد و حضرت ایشاں صاحب منشرا رضی نمود و شیخ صاحب مذکور
 را بری الذمہ کنانید جزا الا اللہ احسن الجزاء

در بیان حال مقدمہ ملک احمد سوگ سکنہ ڈگر سوگ

در موضع ڈگر سوگ محل زمین چاہے ملک موروثہ حضرت ایشاں شتر کہ
 در میان خویشان بود و باقی زمین شملات بسیار بود ارادہ حضرت

ایشان بود کہ بہ مشورہ خویشان قدسے زمین از شاملات برائے لشکر شریف
 و بنائے چاہک و مسجد و مکان زائرین علیحدہ کنند بعضی از برادران برضا و رغبت
 واوہ و بعضی دیگر مانع آمدند از احوال امر در خواست با فرمان وقت واوہ کہ بوقت
 قبضہ زمین شاملات خود از فساد و شرارت و تناسخ فریق مخالف را باز
 دارند چپ پنچہ در خواست منظور شدہ و سر کردہ محض بعضی ملک احمد صاحب
 بود کہ میگفت اگر فقیر بر زمین شاملات قبضہ خواهد کرد پس گاہ مویشی بر باد می
 رود و بوجہات رکیکی گفت و دعوی فوجداری نمود در ہمیں دعوی او را
 حاکمان وقت نامنظور کردہ از ملک مذکور بعد لواحقین ضمانت گرفتند کہ بوقت
 قبضہ زمین مذکورہ از او پیش کشند منظر گدگد بر زمین قبضہ کردہ چاہ بر آوردند و
 حدود زمین متقرر فرمودہ و ملک احمد مذکور بقصد شرارت بر زمین مقبوضہ زراعت
 کالکھا کاشتہ حضرت ایشاں در زراعت مذکورہ کلبہ انی نمودہ و ملک احمد
 گرفتار کردہ اگر چه معاوین ملک بسیار بودند لیکن از رعب و دہشت
 حضرت ایشاں و کثرت خلاق بعضی فرار شدند و بعضی چالپوسی ما نمودند
 آخر الامر ملک احمد را با حضرت ایشاں صلح شد و یک وقت نان نیز از
 لشکر شریف خورودہ راضی شد و دعا خیر گفتہ شد چون واپس در خانہ رفت
 فرزند و محض بعضی برانگیختند در لیبہ رفتہ دعوی فوجداری کرد کہ فقیر مرا خون
 میکرد و باقی معاوین گواہ شدند بسیار مردمان قریشی کردہ و غیرہ

پس شورش شرارت نکند و اگر دعوی دوانی باشد بدین چاہ بوی کند حضرت ایشاں بعد حصول غرضت

قبضہ زمین مذکورہ

کہ ذی نجا بہت زیناوی بووند گواہی بدیں۔۔۔۔۔ مضمون داوند کہ ملک مذکور
 را فقیر خون میگرد و میان او را رہائیدہ پس در پیشی دوم مقدمہ خون نیز
 خارج شد و حاکمان وقت نوشتند کہ این مقدمہ بنا بر مقدمہ اول است و موید
 آنست و کذب معلوم می شود و حضرت ایشان را برائے جوابدہی نہ طلبیدند
 پس حضرت ایشان در زمین مذکورہ حدود و غیرہ بر آوردہ قبضہ نمودہ برائے
 کاشتکاری ملک لال سواگ را دادہ و درال مزارائے صاحبزادگان در
 محل شریف اند و بعضی درویشان بیرون اند و سرائے اہل خانہ و مکانہائی
 زائرین و مسجد خوشنما بنا شدہ است۔

در بیان حال امّت ہندو و ان سکنائے تحصیل لہ غرہ

چوں حضرت ایشان در تائب کنائیدن ہندو ان شہرہ آفاق شدند
 آتش حدود سینہ ہندو ان فروختہ اکثر ہندو ان علاقہ کرور قریب بہ
 تہ ایش شد یک عرشی بنام کپتان پولیس مختلف گڑھ بدیں مضمون
 نوشتند کہ فقیر صاحب برکنارہ مشرقی دریائے سندھ سکن نمودہ و نزدیک
 شارج غام است چوں ہندو ان از انجائی گذرند ایش از آتش درودہ
 جبریہ سلمان نمودہ قتل کردہ در دریائے سندھ فی اندازہ مضمون دروغ
 انگریز را شکر آمیز کردند چوں عرشی نزد کپتان مذکور رسید برائے تحقیقت

مضمون نوشتہ واپس درتھانہ کر ڈر شدہ تھانیدار کر ڈر بموجب عادت
 کہ شہادت انگیزی است تصدیق مضمون نوشتہ نموده سپرد ہرکارہ —
 عراقی رسال کر دو ہرکارہ مذکور ساکن لبتی سرگامہ مسلمان معتقد حضرت
 ایشاں مرحوم بود خفیہ اطلاع بہ حضرت ایشاں بدیں مضمون رسانیدہ کہ
 یک آدم معتبر حضرت ایشاں تبایخ فلاں تا وقت صبح در لبتی سرگامہ
 ریبہ عرضی مذکورہ را بہ چشم خود مطالعہ فرمایید چنانچہ حضرت ایشاں مرحوم
 جناب منشی اندیش صاحب بلوچ قیصرانی کہ منشی لنگر شریف و
 خادم قدیم بود براتے کشف معاملہ مذکور تبایخ بالا موعودہ لبرگامہ روانہ
 فرمودند مولوی صاحب مذکور العد نقل عرضی مذکورہ کردہ بحضرت ایشاں
 رسانید و آل روز حضرت ایشاں را یہی منظر گدھوشند و در آنجا مشایخ
 کپتان را کہ مردے نیک و مسلمان بود شرف ملاقات بخشیدند و کشف
 مدعا کردند و آل مشایخ ان مذکور حضرت ایشاں را وعدہ صادقہ داد کہ
 مضمون عرضی مذکورہ داخل دفتر خواهد شد و حضور بیچ اثر آثار عرضی
 مذکورہ مدت العمر نخواہند دید و وعدہ اش و فاشد جناہ اللہ الحسن الجنائہ

باب ششم در معمولات و حرزها حضرت ایشاں مرحومہ

معمولات و حرزها حضرت ایشاں کہ بحیث امر الصلح و غیرہ از مشائخ کبار معمول میداشتند معمول طریق خواندن سوره یس برائے برآمدن حاجات باین طور بسیار مفید است اول سه بار درود شریف خوانده لفظ یس سه بار تکرار کند و پھر مبین کہ برسد الحمد لله رب العلمین تا نستعین بخواند و انگشت شہادت ایستاده کرده تمام کلمات اذال بگوید چوں بہ سلاماً قولاً من ربّ الرحیم برسد ہفت بار تکرار کند بعد ازاں یا سلاماً یا رب یا رحیم ہر اسم را ہفت ہفت بار بخواند و چوں بد لیك تقدیر العزیز العظیم برسد آیتہ را ہفت بار خواندہ یا قدیر یا عزیز یا علیم ہفت بار بگوید و چوں بمثلہم برسد ہر بار این کلمہ را بگوید بعد از تمام سورہ فاتحہ تا ایاک لعبد و ایاک نستعین خواندہ باشد ہر انگشت شہادت کلمات اذال خواندہ سورہ فاتحہ تمام نماید و درود شریف و احوال راویا ذ الجلال و الاکرام راویا اتمحمد الرحیمین را و لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین۔ را صد مرتبہ بار خواندہ سه بار درود شریف گفتہ ثواب این بجناب امام ربانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ بخشد قضاء حاجت خود از جناب الہی بواسطہ این سورہ نماید و اگر در میان

کار شود بهتر و الا تا پہل روز بخواند و همچنین است طریق خواندن سورہ مزمل
 باین ترتیب کہ اول بخواند یا ایہا المزمل بعد بخواند زم منی زم منی
 زم منی بقدرۃ الخفی وادہ کفی فی قضاء حاجتی یا الحمد چہل یکبار
 بعد نماز فجر یا در میان عصر و مغرب یا ما بین العشاءین اگر عمل تمام سورہ
 خواندہ تمام تمکول کہ نوشتہ می شود بخواند یا اللہ یا اسرافیل یا سموطیا
 بحق یا اللہ یا بدوح یا جبرئیل پس بگوید قسم اللیل الا قلیلاً نصفہ
 تا آخر وقتیکہ بر ب المشرق و المغرب برسد این کلمہ را یازدہ بار تکرار
 کند و چوں بہ کلمہ سبیل برسد یا عزیز الوهاب یا نصیب بخواند اول
 تا آخر درود شریف چہل و ہفت بار بخواند ہمیں طور سورہ را پہل بار بخواند و
 بیسج گونہ گاہی طلب حاجت از کہ نہ خواہد جز از جناب کبریا و سبحانہ بالکرم
 رساندہ باشد و آنچه براتے در دسر مفید تر است آنست کہ غارم دست
 خود بر سر و جبین نہاود بگوید - بسم اللہ خیر الاسماء بسم اللہ رب
 الارض و سرب السماء بسم اللہ الذی اسمنہ برکتہ و شفاء
 بسم اللہ الذی لا یدخر مع اسمہ شیء فی الارض و لا فی السماء
 و ہد السمع العیون تکرار کند این را سہ مرتبہ یا ہفت بار تسکین خواہد
 و این کتاب بسم اللہ الرحمن الرحیم ہذا کتاب من محمد رسول
 اللہ رب العلمین الی من طرق الدامن من العملا و الزوان و السائحین

الاطوار فالطرق بخير يا رحمن اما بعد فان لنا ولكم في الحق سمة
 فان تك عاشقاً مولعاً و فاجراً مقتحماً او را عياحاً مقابلاً هذا
 كتاب الله ينطق علينا و عليكم بالحق انالنا نستنسخ ما كنتم تعملون
 و سلنا يكتبون ما تمكرون انركوا صاحب كتابي هذا و اطلقوا الى
 عبدة الاصنام و الى من يزعم ان مع الله الها اخر لا اله الا هو
 كل شئ هالك الا وجهه له الحكم و اليه ترجعون تعلقون حدة
 لا تنصرون حمة عشق تفرق اعداء الله و بلغت حجة الله و الاحول
 و لا قوة الا بالله فسيكفيكم الله وهو السميع العليم

برائے دفع جن نوشتہ در گردن مرین اویرال کند تم سبمانہ و تعالیٰ
 اور اشرف خواند و او بجهت برودہ گر نختہ بسیار و قفل آہنی برال قفل بست
 و یک بار سورہ فاتح بخواند باسم او قفل بزند و ویب نو آور وہ در و انداخت
 و آب نیز اندازد و بر دیگران بنید زیرا او اشک بکند تمام روز حافظ خواهد شد
 انشاء اللہ تعالیٰ

و این ربائی برائے ہر حاجت کہ داشتہ باشد بعد ہر نماز شدت رب
 خواند رو اگر و دانش اللہ تعالیٰ

اسے زلف سیاہ تو بلائی دل من ۔ و لعل لببت گرہ کشائی دل من

رواہ البیہقی نے ابو اخر و لال العیون من ابی نجاشہ ۳ حیوۃ الیمون بحث قنفذ بری ۱۱
 عبد الکریم غفرلہ

من دل ندم بحس برائے دل تو۔ تو دل نہ وہی بحس برائے دل من
 برائے حصر بول و غائلط و حصات نوشتہ مرین را نبوت مذکرت وہ گردو
 بسم اللہ الرحمن الرحیم ببت الجبال بسا فکانت هباءً منبثا و حصلت
 الارض و الجبال فدک تادکة و لعدة و ایضا مثل اوست این آیتہ و اذا
 استسقی موسی لقومه فقلنا اضرب بعصا الحجر فانحدرت منه اثنتا عشرة
 عیناً و ایضا این آیتہ قل کونوا حجاراً او حديداً او خلائقاً مما یکون فی صدورکم
 فیسقولون من لعیبنا قل الذی فطرکم اول مرة فنیفضون الیک رؤسهم
 و لیسقولون متى هو قل عسى ان یکون قریباً و یحیی ان است سورة لکاکثر
 و ایضا برائے بحس بول مفید است این آیتہ ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر
 و فجربنا الارض عیوناً فانزلنا من السماء علی امر قد قدس نوشتہ در گردن بیا و یزید
 برائے سلس البول و زوف دم و حیض مغرط و رعاف و دم و غیر ذلک نوشتہ مرین
 را نبوت مذکرت شود۔ بسم اللہ الرحمن الرحیم قیل یا ارض ابلعی ماء لک و یا سماء
 ابلعی و غیض الماء و قضی الامر قل امر ایتما ان اصبح ماء کم غوماً فمن
 یا تیکم بماء معین۔

برائے بدخونی کو دک نوشتہ در گردن بیا و یزید بسم اللہ الرحمن الرحیم و
 لبثوا فی کھفهم ثلاث مائة سنین و انرا دادوا تسعاً و مئذ یتبعون لداعی
 لا یوحی لہم و خشعہ الاموات للرحمن فلا تسمع الا همسا برائے چشم زخم

بر چند گره زر چوبه سه مرتبه الاستلاح حق و الکف باطل خوانده بدو در آتش
انداخته و خان او بر پیش برساند و بر آتے چپک هفت برج نوح الم گرفته بر سر برج هفت
مرتبه سوره کوثر خوانده و اول و آخر درود شریف سه بار بخواند و طفل را بخوراند و بر آتے
دفع جادو سوره کوثر هفت هفت مرتبه بر خاک قبر گفته از هفت قبر برداشته بر سر
یک جدا جدا دم کرده در پارچه بسته جائے بنیاد زد که جادو ب در آنجا کسے نکند
بروز سه شنبه -

دبر آتے در دسر بنویسد بر سر پیش یا با سطر مرض دفع خواهد شد ان شاء الله تعالی
اگر کسے از کسے ناراض شده باشد و می خواهد که راضی شود بخواند اسم یا ودود
هر روز هزار بار و اول و آخرش درود شریف یا زده بار از فضل الهی راضی خواهد شد
دبر آتے دفع حاجت و احتضار غائب و شنائی مرین بخواند سوره فاتحه چهل و
یکبار در میان سنت نجر و فرض

دبر آتے گزیدن کلب مجنون که میرسد با و از جنون بنویسد بر پهل کسره نان
اهم یکیدون کیدا و اکید کیدا الفمصل الکافین اهله و عیال
بخوراند هر روز یک یک کسره معشوش را از آل کسره آتے مذکور -

هر کس که میرسد از سلطان بگوید که بعضی کیفیت و بند کند مقابل هرگز
انگشت دست راست و دست چپ و بند کند انگشت دست
چپ مقابل هر حرف پس بکشاید هر دو دست را در بر دست آنکس که میرسد

برائے جمیع امراض این شش آیات کہ مسمی آیات شفا اندر کاس چینی یا
 غیر آل نوشتہ باب محو کردہ برین نبوت شاندار روز یا ہفت روز شفا
 خواہد یافت انشاء اللہ تعالیٰ بسم اللہ الرحمن الرحیم و لیسف صدوم
 قوم مومنین و شفاء لما فی الصدور یخرج من بطونہا شراب
 مختلف الوانہ فیہ شفاء للناس و نزل من القرآن ما ہو شفاء
 هو للذین امنوا ہدی و شفاء سی و سہ آیتہ است در قرآن مجید
 کہ نافع نام است۔

برائے سحر و جزیبت عظیم از شیاطین و عصوں و سبب نوشتہ و شستہ
 مسحور را خوراند یا خواندہ بدید یا برین را بخواند امر نماید کہ او خود بخواند و حضرت
 قباہ ام میفرمودند قدس سرہ کہ ہر کہ این آیت ہا یکبار صبح و یک بار شام بخواند و
 این الہی باشد و بیچ اسمی و دعائی بر و رجعت نخواہد کرد و از شر شیطان و
 بدخواہان رین بود انہا این است بسم اللہ الرحمن الرحیم الم ذلک الکتاب
 لا یریب نینہ ہدی للمتقین الذین یؤمنون بالغیب و یقیمون
 الصلوة و مما رزقنہم ینفقون و الذین یؤمنون بما انزل الیک
 و ما انزل من قبلك و با لآخرۃ ہم یوقنون اولئک علی ہدی
 من ربہم و اولئک ہم المفلحون۔ و بسم اللہ الرحمن الرحیم
 اللہ لا الہ الا هو الحی القیوم لا تاخذہ سبتہ و لا نوم لہ ما فی السموات

وَمَا فِي الْأَرْضِ ط مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ط يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
 وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
 السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ط وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ . لا آراء
 في الدين قد تبين الرشد من الغي فمن يكفر بالطاغوت ويؤمن
 بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى لا انفصام لها والله سميعٌ عليم
 الله ولي الذين آمنوا يخرجهم من الظلمات إلى النور والذين كفروا
 أولياء لهم الطاغوت يخرجونهم من النور إلى الظلمات ط أولئك
 أصحاب النار هم فيها خالدون وسورة آخر سورة بقره
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لله ما في السموات وما في الأرض وان تبدوا
 ما في أنفسكم أو تخفوه يحاسبكم به الله فيغفر لمن يشاء ويعذب
 من يشاء والله على كل شيء قدير ط آمن الرسول بما أنزل إليه
 من ربه والمؤمنون ط كل آمن بالله وملائكته وكتبه ورسله توف
 لا نفرق بين أحدٍ من رسله توف وقالوا سمعنا وأطعنا غفرنا لك
 ربنا وإليك المصير ط لا يظف الله نفسا إلا وسعها لهما ما نسبت
 عليهما اكتسبت ربنا لا تؤخذنا إن نسينا أو أخطانا ج ربنا ولا
 تحمل علينا إصرا كما حملته على الذين من قبلنا ربنا ولا تحملنا ما لا
 طاقة لنا به ج واعف عنا توف واغفر لنا توف وارحمنا توف أنت مولينا

فَاذْهَبْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ۝ وَسِعَ آيَاتُ السُّورَةِ أَعْرَافَ إِنَّ مَرْكَبَ اللَّهِ
 الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ قَدِ
 يَعْلَمُ السَّاعَةَ لَيْلٍ النَّهَارِ لِعَلِّهِ حَشِيئَةً وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مَسْجُرَاتٌ
 بِأَمْرِهُ إِلَّا لَدَى الْخَلْقِ وَالْأَمْرِ ط تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۝ أَدْعُوا رَبَّكُمْ
 تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ۝ وَلَا تَقْسُدُوا فِي الْأَرْضِ
 بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ
 الْمُحْسِنِينَ ۝ وَأَخْرَجْنَا بِرَأْسِهِ قُلُوبَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُقَدِّمُوا لَهَا
 أَجْرًا كَثِيرًا وَتَأْتِي السَّمْعَ الْحَسَنَ وَالْأَجْمَرَ بِصَلَاتِكَ وَلَا تَخَافُ يَدَا
 رَبِّكَ بَيْنَ يَدَيْهِ سُبُحَانَ الَّذِي لَمْ يَخُنْ وَاوَدَّكُمْ
 يُكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وِليٌّ مِنَ الذَّلِيلِ وَكِبْرَةَ تَكْبِيرًا
 وَعَشْرَةَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ وَالصَّادَاتِ صَفَاءً فَالزَّجْرَاتِ زَجْرًا ۝
 فَالْتَبَّيْتُ ذِكْرًا ۝ إِنَّ الْهَكْمَ لَوَاحِدٌ ۝ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
 بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ ۝ إِنَّا نَزَّيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بَرِيَّةً مِنَ الْكَوَاكِبِ ۝
 وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ ۝ لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَىٰ وَيُقَذَّبُونَ
 مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۝ دُخُورًا أَوْ لَهُمْ عَذَابٌ وَأَصِيبٌ ۝ الْآمَنُ خَطْفِ
 الْخَطْفَةِ فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ۝ فَاسْتَنْتَبَهُمْ أَهْمًا شَدِيدًا خَلْقًا
 مِنْ خَلْقِنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَّازِبٍ ۝ وَأَيَّانَ مِنْ سَمُورَةٍ

الرحمن ياء حشر الجب، والآن استطعتم أن تنفذ وأمن أقطار
 السموات والأرضين فأنشدوا لا تنفذون إلا بسلطانٍ ذي قباي
 الأخر، يكما تكذبون، يرسل عليكم ما تشاءون من نارٍ ونحاسٍ فلا
 تنقذون، وآخر سورة الحث لو أنزلنا هذين القرآن عمداً جبل
 لرأيته خاشعاً متدعياً من خشية الله طوبى لكم إلا ما لغيرها
 للناس اعلمهم تيفكروا

هو الله الذي لا اله

الاهوت علم الغيب والشهادة هو الرحمن الرحيم هو الله الذي
 لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز الجبار
 المتكبر ط سجدت له السموات والارض والجن والانس وهو العزيز الحكيم
 وآيتان من ه قل اوحى الي ان الله استمع لفر من الجن فقالوا انا سمعنا
 قرآنا عجيباً يهدى الى الرشاد فامنا به ط ولن نشرك بربنا احداً
 وانه تعالى جدر بنا ما اتخذ صاحبة ولا ولداً وانه كان يقول
 سفيها على الله شططاً لا اين آيت ما سى است ثبتت ثلثين آية
 وبعضه زياده مى كند بر آيت سورة فاتحه وقل يا ايها الكافرون وقل هو الله
 احد والمعوذتين ومى كيرند از اول سورة بن قل اوحى تا شططا - وبراى من

چھپک وائل وقت کہ ظاہر شود و گھبرید تا رہائے نیل گون بعد و کلمات تکذبن
 کہ در سورت رحمان است و یکبار پس بخواند سوره مذکور را هر گاہ کہ بہ فیائی
 الاعراض بکما تکذبن ط برسد دم کند برال خمیط و گرہ و ہدستی کہ سوره با تمام
 رسد و سی و یک گرہ تمام شود۔ پس بستہ در گردن صبی اندازد و اللہ تعالیٰ
 ازین مرض عافیت خواهد داد انشاء اللہ تعالیٰ۔

فوائد اصحاب کھفت برائے امان از عرق و حرق و سرق و غارت و غیر
 ذلک از امراض و حاجات یعنی نوشته کند اسماء ایشال را در مکان یادگشتی
 در مشاع بہ نهند و امان الہی باشد بسم اللہ الرحمن الرحیم الہی بجرمت
 یملیخا مکسلمینا کشفو طط تیلونس اذہ فطیونس کشف فطیونس
 یوانس بوس و کلہم قطمیر و علی اللہ قصد السبیل و منها جائز
 و ایضا برائے قضائے حاجات غم افزا باید کہ چہرہ رکعت نماز بااں طریق
 ادا نماید کہ بخواند لب از فاتحہ در رکعت اولی لا الہ الا انت سبحانک
 انی کنت من الظالمین ط فاستجبنا لہ و نجینا ہ من الغم و کذبت الیک
 نبی المؤمنین ط صد مرتبہ و در رکعت ثانیہ رَبِّ اِنِّی مَسْتَعِیْنُ و انت
 اَرْحَمُ الرَّاحِمِیْنَ صد بار و در رکعت سیوم و افوض امری الی اللہ ان
 اللہ بصیر بالعباد ط صد بار و در رکعت چہارم قالوا حسبنا اللہ و نعم الوکیل

عہ و برائے تپ دویم بر تارہائے سفید ہفت بدستوری فرمودند عبد الکریم

صد بار پس سلام بدید و بگوید سَبِّ اِنِّی مَغْلُوبٌ نَافِعٌ بِرُطْ صَدِّ بَارِ بَرَاتِی
 نزول شیاطین در خانه سنگها میزنند بخواند این آیه بسم اللہ الرحمن الرحیم
 اَنَّهُمْ یَکُیِّدُونَ کِیْدًا وَ اَکِیْدُ کِیْدًا فَمَهْلِكِ الْکَافِرِیْنَ اَمْهَلْهُمْ وَ یَکُیِّدُ
 بر چهره شیخ آهسته بر هر یک لبست و پنج بار خوانده آن را یکبار در یکبار
 گوشه ازال خانه و من کند۔

و ایضا اسمائے اصحاب کبف را نوشتی بر هر چهره اطرف خانه چسباند
 بر آتے علاج عقیقه نبولید بر پوست آهوی آب گلاب و زعفران این
 آیه شریف را بسم اللہ الرحمن الرحیم وَ لَوْ اَنَّ قُرْاٰنًا سَیْرَتْ بِه
 الْجِبَالُ اَوْ قَطَعَتْ بِه الْاَرْضُ اَوْ کَلِمَةٌ بِه الْمَوْتِی ط بَلِّ لِلّٰهِ الْاَمْرُ
 جمعاً و بر کمر بسته کند حمل گیرد و انشاء اللہ تعالی
 جمعاً و بر کمر بسته کند حمل گیرد و انشاء اللہ تعالی

و ایضا بخواند بر پهل و آنه لونگ آیه بسم اللہ الرحمن الرحیم او
 كَطَلَمَاتٍ فِی جُرْحِی لَعِشَهُ مَوْجٍ مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٍ مِّنْ فَوْقِهِ
 سَمْعَابٌ ط ظَلَمَاتٌ لِبَعْضِهَا فَوْقَ لِبَعْضٍ اِذَا خَرَجَ یَدَا کَمَ یَکُ
 یَرِیْهَا ط وَ مَن لَّمْ یَجْعَلِ اللّٰهُ لَهٗ نُوْرًا اَفَمَا لَهُ نُوْرٌ مِّنْ نُّوْرِی
 لونگ هفت مرتبه پس بخورد آن را یکبار شرب بخورد و ابد او آب
 ننوشد و قربت کند و ابد را کند از اول روز انقطه رخ حوض بعد

غسل و شوهر و آل ایام با زوجه در خلوت رفتہ باشد۔

برائے حفظ جنین در شکم مادر بگیری و چهل و یکبار معصوم بقدر قنوت

آل زن و این آیت شریف بسم اللہ الرحمن الرحیم و اَصْبِرْ وَمَا
صَبْرًا إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُفُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ و سوره مثل

یا ایھا الکافرون ہفت بار دم نماید و با ہر بار کہ نف کند خیمہ را یک عند

بد بد و بر کمزن بند و برائے دفع حاجت بگوید یا بدیع العجائب

بالخیر یا بدیع یک ہزار و دو صد بار و روزہ روز حق سبحانہ و تبارک

روا خواهد کرد حاجت تو از فضل و کرم خود۔

و برائے در روزہ بنویسد پر پارچہ کاغذ این آیتہ و القت ما فیہا و اذنت

لربہا و حقت اہیا اشراہیا و پر پارچہ پاک و خوشہ برخت دچین

بستہ کند بہولت تولد نماید انشاء اللہ تعالیٰ

و برائے زنیہ کہ نمی زاید مگر دختر بنویسد قبل از گذشتن رتہ از مدت

حمل بررق غزالہ باب گلاب و زعفران این آیتہ شریفہ اللہ یعلم ما

تحمل کل انشی و ما لفیض الامحام و ما تزداد و کل شیء عندہ

بمقدار عالم الغیب و الشہادۃ الکبیر المتعالیٰ و آیتہ یا ذکریٰ

انا نبشیرک بغلامن اسمہ یحیی لم نجعل لہ من قبل سمیاط

اسد اطلاق

پس نبویذ کرم و عیسیٰ ابن ماریٰ علیہما السلام و آلہ صلی علیہم و آلہم و سلم و برکرم بند و المدد تعالیٰ اور فرزند زینہ روزگے داند انشاء اللہ تعالیٰ
 و برائے زن کے کہ پسرش زندہ نہی ماند بگیرد اجوائن و نفل اسود و بخواند بر سر
 دو قرین ظہر در روز دوشنبہ سورت و اشمس پہل مرتبہ و باید کہ ہر بار
 ابتدا و اختتام سورت بر روز و شریف نماید پس بخورد اور اندک اندک از
 اول ظہور حمل تا آخر روز بریدن صبی از شیر معمر گردد انشاء اللہ تعالیٰ
 و ایضا برائے آن زن کہ منی زاید مگر انشی بکشد با انگشت شہادت بر شکم
 زن دائرہ ہفتاد و باہر بار کہ انگشت می گرداند بگوید یا مستین

برائے دفع بیماری جانوران کہ گلوٹے جانوران گرفتہ شود این آیت را
 نوشتہ یکے باٹلی یعنی جس میں بند و دیگرے نوشتہ در آب حل کرے
 بر روی مال اند غنجدہ تعالیٰ بیماری دفع خواهد شد آیتہ این است

اللہ ولی الذین آمنوا یخرجہم من الظلمات الی النور والذین کفروا
 اولیاء ہم الطاغوت یخرجونہم من النور الی الظلمات اولئک
 اصحاب النار ہم فیہا خالدون ط

و برائے دفع زنا بخواند علیہم الشقۃ و اگر این خواندہ در میان سگان
 روپیج ایذا نخواہند داد

شوند طلب از مرصن او بنویسد در کاتب حدیثی ایضاً یا پس از دیگر یا
 حی حدیثی لاسی فی رمیومۃ ملکہ و بقائتہ یاحی۔ و نزد بعضی زیادہ
 می کنند بر او سورۃ فاتحہ پس بخوند آن را بآب و بنوشند در بعضی را تا اہل
 روز نوشتہ در عمل مدار و شفایابد انشاء اللہ تعالیٰ

و برائے گشتن چیزے بگوید یا حفیظ یک صد و نوزده بار بے کم و بیش
 پس بخواند پس مستدر یا نبی انہما ان تکف شتقال حبیبۃ من خردل
 فتکن فی صحیرۃ او فی السموت او فی الارض یات بہا اللہ انشاء
 اللہ تعالیٰ پیدا خواهد شد

و برائے تب و لرزہ بنویسد بسم اللہ الرحمن الرحیم براءۃ من اللہ العزیز
 الحکیم الی ام مائدہ التي تاکل اللحم و تشرب الدم و تمشم العظم
 اما بعد یا ام مائدہ ان کنت مومنین فبحق محمد صلی اللہ علیہ
 و سلم و ان کنت یهودیۃ فبحق موسیٰ الکلیم علیہ السلام
 و ان کنت نصرانیۃ فبحق المسیح عیسیٰ ابن مریم علیہما السلام
 ان لا اکلت لفلان ابن فلانۃ لحمًا و لا شربت له دما و لا
 تمسیت له عظما و تحولی عند الی من اتخذ مع اللہ الہا اخر
 لا الہ الا هو العزیز الحکیم و الا فانک بزنیۃ من اللہ تعالیٰ

والله ادا الى برئ منك و احسبنا الله و نعم الوكيل و لا حول و لا
 قوة الا بالله العلي العظيم و صلى الله على سيدنا محمد و آله و اصحابه
 و سلم و ط جيت حمي مجرب آيت قلنا يا ناس كوني برداً و سلاماً على

ابراهيم نوشته شسته نوشته شسته

و برائے خنازیر کچھ و تسبیح چیم نختہ بعد تامت مرین گرفتہ سہ بار سورت
 اخلاص خواندہ یک گرہ زدہ و مدبہ دوری سہ انگشت دمتدہ دیگر بار سورت

اخلاص سہ بار خواندہ دیگر گرہ زند بکذا بدوری سہ انگشت گرہ زدہ سہ بار

اخلاص دنتا کہ چیم تمام شود پس در گلو آویزاں کند ایضا برائے خنازیر کچھ

تسبیح چیم نختہ بہ قدر مرین گرہ و دہ اور اچھل و یک گرہ و بر سر گرہ وقت

گرہ و ادن بگوید بسم اللہ الرحمن الرحیم اعوذ بعناة اللہ و قوۃ اللہ

و عظمة اللہ و برهان اللہ و سلطان اللہ و کنف اللہ و جوام اللہ

و امان اللہ و وحدۃ اللہ و صنع اللہ و کبریاء اللہ و کمال اللہ لا اله

الا اللہ محمد رسول اللہ من شر ما الجد پس تف زند در ال چیم و

گرہ بدہ تا کہ عدد نکور تمام گرد و پس در گردن مرین آویزاں کند یہ شود انتہ

اللہ تعالیٰ - و برائے ضعف بصر مرتبہ بخواند بعد ہر نماز فرض نکشفنا

عہ این معمول از حضرت مرشد میما حب شیندہ و در عمل است ۱۱ عبد الکریم
 سہ و اگر تسبیح طفل باشد کہ بران گرہ تا سوال داد پس چھل و بیجا خواندہ یک گرہ داد در گلو آویزاں ۱۲

عَنْكَ غِطَاءُكَ فَبَصُرَكَ الْيَوْمَ حديد و دم كند بر چشم و بر آئے مرض مرگی
بگیر و یک تخم از پس پس كند بر و در اول ساعت روز یکشنبه و یک قطر

یا قهار ذوالبطش الشدید انت الذی لا یطاق انتقامه یا

قهار و در طرف آخر یا مذل کل جبّار عیند بقهر عزیز سلطانہ

یا مذل دور گردن آویزان كند شفا یابد انشاء اللہ تعالیٰ فقط

معمول سورہ فاتحہ الکتاب و آیتہ الکرسی و چهار قل یعنی یا ایها الکافرون

و قل هو اللہ احد و قل اعوذ برب الفلق و قل اعوذ برب الناس

خصوصاً بر آئے دفع زہر گزیدن مار بسیار مجرب است بر آئے

سحر و جادو و در روز سه بار خوانده بر تمام وجود دم کنند - بر آئے زہر گزیدن مار

بزنگ دم کرده مار گزیده را بخوراند و بر موضع زخم گزیدن مار نیز مالند - بر آئے

دفع تاثیر گزیدن سگ دیوانہ بغیر شمول آیتہ الکرسی خوانده دم کنند از

مجربات است

معمول سورہ فاتحہ الکتاب و قل یا ایها الکفرون و قل هو اللہ احد

و قل اعوذ برب الفلق و قل اعوذ برب الناس و آن یکا و الذین کفروا

لینزلنکم بالبصار ہم لما سمعوا الذکر و یقولون انه لمجنون و ما هو الا ذکر

للعالمین - و بالحق انزلناه و بالحق نزل اعوذ بکلمات اللغات

کلہا من شریا خلق لبسم اللہ الذی لا یضر مع اسمہ شیء فی الارض ولا فی السماء
 وهو السميع العليم ولا حول ولا قوة الا باللہ العلی العظیم الہی بجزمت حاجی
 دوست محمد صاحب قندہاری قدسنا اللہ تعالیٰ بسیرہ الاقدس اللهم اشف
 بصاحب ہذا المرصن بچو لک و قدرتک و جبروتک برحمتک یا ارحم الراحمین
 ایں مجموعہ را خواندہ دم کنند و نبوشانند و برائے جمیع امراض و استقام
 و آلام و دفع جن و آسیب و نظرد و غیر از حد مفید است

معمول برائے سخت امراض لبسم اللہ الرحمن الرحیم۔ اعوذ بکلمات اللہ
 التامات کلہا من ما خلق اعوذ بکلمات اللہ التامات الہامات من غنیبہ
 و عقابہ و من شر عبادہ و من ہمزات الشیاطین و ان یجفرون۔

لبسم اللہ الذی لا یضر مع اسمہ شیء فی الارض ولا فی السماء وهو
 السميع العليم ولا حول ولا قوة الا باللہ العلی العظیم یا شاننی یا شاننی
 و سلی اللہ علی خیر خلقہ محمد و آلہ و اصحابہ اجمعین ط نوشتہ در بازو یا در
 گلو بند و و اگر در تمام وجود و اعضا کہے جاوے و باشد پس ایں تعویذ را بر کاغذ
 نوشتہ در آب بشویند اکثر آب را نوش کنند و قدرے آب باقی
 را در روغن تلخ انداختہ ازال روغن بجائے و در پیرہن یا زلفین یا تعالیٰ
 بالکل خیر خواہ شد۔

تعویذ برائے حفظ طفل از جمیع آفات در گردش آویزاں کنند۔

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ط اَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَّامِيَةٍ وَمِنْ شَرِّ
 كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامِيَةٍ تَحْضُرُ بِحِصْنِ الْفِ الْفِ لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ
 الْعَظِيْمِ وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰی خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ اَجْمَعِيْنَ

برائے محافظت زراعت برکاءت نوشتہ در سفالہ آب ناریدہ
 بند کردہ در میان تختہ آن کشت و فن کند۔ بسم اللہ الرحمن الرحیم۔ یا
 رزاق العباد یا علائق الخلائق یا فاطر السموات ویا منبت الزرع فی
 الارض و النبات ویا مجیب الدعوات اذ نع من بذ الذرع شر الهموم
 و الوحوش و شر الفارة و الحن زیر المفدہ و ارزقنا رزقا حسنا ط و صلی اللہ
 علی خیر خلق محمد و آلہ و اصحابہ اجمعین ط

تعویذ اسماء اصحاب کعب برائے برکت و امان از غرق و حرق و سرقت و غارت
 و غیر ذلک از امراض و حاجات یعنی نوشتہ کند اسماء ایشان را در مکان
 یاد رشتنی یا در تناسخ بنہد یا نزد خود دارد و در امان الہی باشد بسم اللہ الرحمن
 الہی مجرمت یملینا مکسلمینا میلینا مرتوش و بد نوش۔

شاد نوش مرتوش و اسم کلبہم قطمیر۔
 تعویذ برائے شفاء ہر دردے کہ باشد این آیتہ شریفہ را سہ روز
 متواتر برکاءت نوشتہ در آب بشویند و آل آب را بنوشند و بجائی
 درو یا لندانت اللہ تعالیٰ مفید خواهد شد لوانزلناھذا القرآن

عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۗ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ

نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ۗ يَا شَافِي يَا شَافِي يَا شَافِي
تعوید برائے حاملہ شدن زن و زائیدن فرزند زینہ نبویہ ^{طشت}

اسم یا مبدیٰ بر نہ پرچہ کاغذ وقتیکہ زن از حیض فارغ شود و راول

ماہ سے روز متواتر یک یک بخورد ہمیں طورتا بستہ ماہ نہ ^{طشت} را بنوشد

و ایں آیتہ شریفیہ اللہ اعلم ما تحمل کل انثیٰ و ما تغیب الا ما حام و ما

تردا و کل شیء عندہ بمقدار عالم الغیب و الشہادۃ الکبیر

المتعالیٰ و آیت یا ذکریا انا نبشیرک بغلامن اسمہ یحییٰ لکم

یجعل لہ من قبل سمیاط و صلی اللہ علی خیر خلقہ محمد و آلہ و

اصحابہ اجمعین ^ط نوشتہ بدہند کہ زن در گلو اندازد و باین طور کہ

دو انگشت زیر ناف آویزد باشد انشاء اللہ تعالیٰ زن ناماہ شود و

فرزند زینہ زاید۔

تعوید برائے زن کے حملش خشک شدہ باشد ^ط طرف چینی سفید نوشتہ

چہرہ و زبلاناغہ نبوتش تہذیب تعالیٰ حملش پیدا کردہ ظہور

خواہد نمود بسم اللہ الرحمن الرحیم سبحان الذی خلق الازواج کلہا ما

تنبت الارض و مالا یعلمون ^ط و صلی اللہ علی خیر خلقہ محمد و آلہ و اصحابہ اجمعین

تعوید برائے دفع تپ ^ط بر شمس کہایعص ذکر، حمہ بہ عبدہ

ذکریا اذ نادى ربه نداً خفياً قال رب انى وهن العظمى منى واشتعل
 الرأس شيباً ولم اكن بدعاءك رب شقياً و صلى الله على خير خلقه محمد
 وآله واصحابه اجمعين نوشته در گلو نبرد و بر سه پرتپه کاغذ طشت
 یا محیط ^{الله} ^{الله} نوشته سه روز یک یک بخور و انشاء الله تعالی تپ دفع
 خواهد شد۔ تقوید برائے تپ سویم اول شروع شدن تپ بروز نوبت اول
 و آخر درود شریف و یکبار سوره رعد خوانده دم کند انشاء الله تعالی
 صحت خواهد شد پس باید که هر سه نوبت دم تمام کند اگر چه تپ اول یا دوم
 نوبت دفع شود و اگر سه نوبت دم نہ کنند چند روز بعد تپ عود خواهد کرد
 تقوید برائے دفع بواسیر هر قسم یا رحیم کل صبر بیخ و مکروب و غیاث
 و معاذ یا رحیم ^ط و صلى الله على خير خلقه محمد وآله واصحابه اجمعين
 نوشته در کمر بند و اینها اگر صبح و شام فائحه اکتب با تسمیه سفت بار خوانند
 شود بهتر و اگر این نشود محض تسمیه صبح و شام خوانده بر اندام خود از ان تا
 زانو پیش و پس دست بگردانیده دم کنند۔

تقوید برائے دفع درو باد اللهم انت الباعث وانا المبعوث و من
 يدع المبعوث الا الباعث یا رب و صلى الله على خير خلقه محمد
 وآله واصحابه اجمعين نوشته بر موضع درو بندند۔ تقوید برائے
 زود فروشی مال بسم الله الرحمن الرحيم فاستبشروا ببيعكم الذى بايعتم

اول و آخر یک بار درود شریف زیادہ کنند و این معمول راستہ یکشنبہ در
عمل کنند انشاء اللہ طحال بریدہ شود۔

معمول برائے بریدن یرقان بروز یکشنبہ چند برگ کلان گیاه سبز آورده
یک جانب در دست مرخص یرقان بدہند کہ بگرد و جانب دیگر خود از
دست چپ بگیرند و در دست راست خود چاقو گرفته یکبار سورۃ القریش
باتسمیہ خواندہ از چاقو آل گیاه ببرند و ہمیں طور ہیفت بار کنند و لکن اول
و آخر درود شریف زیادہ کنند و این معمول راستہ یکشنبہ در عمل آرنہ انشاء اللہ
تعالی یرقان بریدہ شود۔

ذکر طریق کیفیت ختم حضرت غوث الثقلین شیخ عبد القادر

رضی اللہ تعالیٰ عنہ برائے حصول جمیع مقاصد و حل مشکلات دینی
و دنیاوی مجرب است اول درود شریف صد بار بعد از ازل حسینا اللہ
فی لہم الوکیل بے زیادتی برال پانصد بار بعد از ازل نیز درود شریف
صد بار ہمیشہ باید خواند تا مطلب حاصل شود و حل مشکل گردد و توابش بروج
پر فتوح حضرت مدح بخش نموده حاجات خویش بواسطہ جناب ایشان
از بارگاہ الہی حل شانہ می خواستہ باشند انشاء اللہ تعالیٰ مراغبانی
مطلب خواهد شد۔

معمول برائے کسی کہ زوجہ اش ببرد و ارادہ تزویج بدیگرہا کرده و

در حصول کار خیر و شواری پیدا شود می خواند ان الله وانا اليه راجعون
 اللهم اجزني في مصيبتى هذه واخلف لي خيرا منها
 کارش بالضرام خواهد شد۔

تعویذ برائے حب در بازو کے راست بند و عطر و
 خوشبوئی برال مانند۔

۱۱	محبوئهم کب الله یا غفار	۱۲	والذین امنوا شد حب الله یا کریم	۱۳	والذین امنوا شد تشدید یا ودود
۱۲	انہ لحب الخیر لتشدید یا ودود	۱۳	والذین امنوا شد حب الله یا رحیم	۱۴	والذین امنوا شد یا لطیف
۱۳	والذین امنوا شد حب الله یا لطیف	۱۴	انہ لحب الخیر لتشدید یا رحیم	۱۵	والذین امنوا شد یا رحیم
۱۴	حب الله یا رحیم	۱۵	انہ لحب الخیر لتشدید یا رحیم	۱۶	والذین امنوا شد یا رحیم

الحب فلان بن فلان علی حب فلان بنت فلان
 تعویذ لکل شیء

(۱۶) (۱۷) (۱۸)

حم حم حم حم حم و جاء الله
 الذی انزلنا الانبیاء
 بلی الله تعالی علی غیر خلق محمد
 الله و آله و صحابه اجمعین

یا قاض	یا قاض	یا قاض	تعویذ برائے بقای حمل
یا قاض	یا قاض	یا قاض	
یا قاض	یا قاض	یا قاض	

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ یٰ اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا خذُوا کِتٰبَ اللّٰهِ لِقُوَّةٍ وَّاٰتِیْنٰهُ
 الْحُكْمَ صِیّٰطُ وَّصَلٰی اللّٰهُ عَلٰی خَیْرِ خَلْقِهٖ مُحَمَّدٍ وَاٰلِهٖ وَاَصْحَابِهٖ اَجْمَعِیْنَ
 تعویذ برائے دروس

یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح

تعویذ برائے دروشم

یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح
یا بدوح	یا بدوح	یا بدوح

یا روج یاروج یاروج یاروج یاروج یاروج
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ فَکَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَکَ فَبَصَرُکَ الْیَوْمَ
 حَدِیْدٌ وَّصَلٰی اللّٰهُ عَلٰی خَیْرِ خَلْقِهٖ مُحَمَّدٍ وَاٰلِهٖ وَاَصْحَابِهٖ اَجْمَعِیْنَ ط
 نوشتہ پندند۔

تعویذ :- حضرت علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ کے مہول حضرت قبلہ بابو
 منقول است از امام المؤمنین علی ابن ابی طالب رضی اللہ تعالیٰ عنہ

رزق و ادائے قرضہ درود شریف ہمیں صبیغہ خوانند اللہم صل علی سیدنا
محمد و علی آل سیدنا محمد افضل صلواتک بعدہ معلوماتک
و بارک وسلم علیہ در شبانہ روز ہزار بار بخواند بلا تاغہ

دیگر برائے در و دندان در و سر و در و ریاح بر تختہ پاک ریگ انداختہ
بچہ قویا بکار و یا بہ منخ آہنی ایں حروف بہ نگار و ابجد ہونہ حطی
صاحب در و را بگوید کہ بر عضو ماؤف باد و انگشت ابہام و سبابہ سخت
بگیر و پس یا منخ یا نوک چاقو بر الف زور و اوہ سورت فاتحہ یکبار
خواندہ از مر لظن پرسد کہ شفا شد یا نہ اگر آرام شد فهو المطلوب و گرنہ
مر لظن را بگرفتہن عضو ماؤف بطریق مذکور گفتہ بر حرف دیگر کہ باء است
بانوک چیز مذکورہ زور و بد و سورت فاتحہ دو بار خواند و پرسد اگر آرام
رسید نہ یا و گرنہ بطریق مذکور بحرف سوم نقل کند و فاتحہ شریف سہ بار
خواند بلکہ فاتحہ بعد اد حروف خواندہ بہ پرسد انشاء اللہ تا آخر نخواہد
رسد کہ شفا کلی خواہد شد

دیگر اگر شخصے بسفر رود و خواہی کہ بسلا و غنیمت و پس آید بوقت رفتن
ہفت بار اذان در مسجد با و از زم بگوید و ہمیشہ باوقات نماز ہفت بار
گفتن و روزیادت انشاء اللہ تعالیٰ سالماً و غانماً سالم خواہد رسید۔

دیگر برائے حصول مطالب دینی و دنیاوی بکثرت استغفار خواندن

بدین صیغہ کہ استغفر اللہ استغفر اللہ تا یک تسبیح پس تمام گوید استغفر اللہ

تعالیٰ سے من جمل ذنب و اتوب الیہ

دیگر برائے حصول مطالب دینی و دنیاوی و فتنہ مندی مقدمات لا الہ الا

انت سبحانک الی کنت من الطالین ۴ در میان عشا و وتر ۳ صد و سیزده

بار خواندہ برائے حصول مطالب بہ نیاز و الحاح و تضرع دست بدر گاہ

مجیب الدعوات برداشتہ دعا گوید

دیگر - ظفر مندی بر اعدا ختم کا یلاف میفرمودند یکصد و یکبار بعد نماز صبح

دیگر :- برائے یافتن مال و زویدہ یا گمشدہ فا ذکرہ بک اذا نسیت

بخواند و در جستجو بنداشاء اللہ تعالیٰ تمام مال مسروقیہ یا گمشدہ یافتہ

خواہد شد

دیگر برائے استخارہ بعد از نماز عشا ۳ بار سوت بسین اول و آخر

درود شریف یا زودہ یا زودہ بار بخواند بخشد

باب ہفتم در حالات و نسب شریف حضرت غریب غریب

و حالات فرزندان و خلفائے و تعداد و محبازین

طریقہ علیہ نقشبندیہ و حالات تعداد و مسلمانان

حضرت ایشا بن ابی ملک لعل ابن ملک احمد ابن یار محمد ذات سواگ

ساکن ڈگر سواگ محل مولہ حضرت ایشاں در لیمہ و نشوونما در قریہ گرہ سواگ
 کہ غشش قریب بیک سوی درجہ و طولش یک صد و شش درجہ از جزائر خالدا
 کہ رسید متقدیم است و پرکنارہ مشرقی دریائے مہران کہ معروف
 بین العوام بسندھ است کہ دریائے پنجم مغربی پنجاب است بدوری
 نصف فرسخ از قصبہ کرور است در حالت صفر سایہ پدر بزرگوار کہ مسمی بہ
 ملک لعل سواگ است نامزدہ و پیغم شدہ گو سالہ ہائے مردمان می چہراندند
 اشتیاق تعلم سپید کتب از علمائے زمان خواندہ تحصیل سیالکوٹی فراغت
 منوہہ در قبا نو پنچہ نامی صرف حضرت ایشاں نوشتہ بود کہ در سن یکہزار
 و شصت و دو ہجری المہدی در اورامنیع جہنگ نزد مولوی علی محمد صاحب
 می خواندند۔

بوساطت بعضے اساتذہ در موسیٰ زئی شریف رسیدہ نزد قطب زمان قوم
 دوران حضرت خواجہ محمد عثمان صاحب مرحوم شرف بیعت کردہ تحصیل
 علوم باطنی تا ۹ سال اقامت فرمودہ شرف اجازت یافتہ واپس در وطن
 خود رسیدہ مردمان را وعظ و نصائح و براتباع شریعت شریف ترغیب می
 فرمودند و در خدمت اکل الاولیاء قطب وقت حضرت خواجہ محمد سراج الدین
 صاحب مرحوم آمد و رفت فرمودند و خدمت ہائے شاکستہ کردند و می
 فرمودند کہ چہل سال خدمت پیران کردم ۔

یتیمی نگر تا چہ شاہی گرفت ۔ دشش نور فضل الہی گرفت
 ہزار ہا مردم از فیوضات باطنی مشرف شدند رواج طریقہ شریفہ نقشبندیہ
 را چنانچہ می باید و شاید داوند و ہزار ہا از ہنود و اامیہ و متبعین زینغ و باطل
 را بر راہ اہلسنت و الجماعت رسانیدند و الوف مردمان بہاران از توجہات
 شریفہ از مصائب بیماری نجات یافتہ و دائم متبع شریعت و سنت بنویہ
 و طریقہ شریفہ بودند و عصائے در دست می داشتند و چادر ہمیشہ می پوشیدند
 اگرچہ موسم سخت گرمائی بودند از ہا با جماعت می گذاشتند ۔ و ریش مبارک
 سفید و دراز بودند و متوسط رنگ گندمی ابرو کشادہ و دراز در شمار نرم بود
 کہ سرگز آواز پائے ہانشیندہ و لباس ہا سادہ می پوشیدند و چاک پیرہن
 بہ سینہ بود و تہ بند نیلگون و سیاہ می پوشیدند و سنگی نیز بستند ۔
 اوائل جاہا سبز می پوشیدند و گاہ پراز پنبہ گاہ گاہ بر سر داشتند و نما
 سفید دائمی بستند و می فرمودند کہ من جبٹ ہستم تا طاقت بدن
 بود شیع مردمان زائرین می فرمودند و سنگ شریف بدست نویسند ہم
 می فرمودند نان از گندم عمدہ با میر و غریب می داوند و غیر زنان در موسم
 گوشت بسیار و حلوائی داوند ہر میوانیکہ کہ در سنگ شریف رسیدے
 ذبح می نمودند الا تاوری گذاشتند و در موسم گرما عموماً وال خود بود و علماء
 و امیران گوشت مرغ می داوند و بعض علماء و فضلاء و سائلین را نقد نیز

بیماری دادند و برائے خدمت خانقاہ پیرو مرشد خود نقد بسیار و
 دانہ ہائے گندم و گاہے اسپ و گاؤں نیز ارسال می داشتند۔ و با مخالفان
 شریعت و طریقت با مزاج جلالی بودند و گفتگوی باز آریں بسیار خوش
 می فرمودند و بسیار خوش خلق بودند و امامت نماز با سورہ ہائے طویلہ با قرات
 ترسید می خواندند و نماز با بتدار وقت می خواندند و گاہے در اوسط وقت
 و ندرتہ در آخر وقت و در آخر وقت و در بیماری ہائی توکل بر علاج مقدم بود
 نماز اشراق و تہجد قضا رفت و صلوٰۃ التبیح بر وایت حضرت
 ابن عباس بسیار می خواندند و تلاوت قرآن شریف و دلائل الحیرات دو
 وقتہ قضا نہ کردند مگر در آخر زمان کہ در نظر خلل واقع شدہ معذور شدند
 و ویدم کہ تلاوت حصن حصین تا مدت کردند و امدت بدید دعائے حزب البحر
 خواندہ بودند و عموماً ختم قرآن شریف در یکماہ در رمضان شریف گاہے در
 ہفت روزہ و گاہے کم و بیش می فرمودند۔

و در ایام عرس شریف ۱۲ ربیع الاول و عیدین بسیار ختم می فرمودند و
 گاہے در ایام مختلف خیرات و ختم بیماری فرمودند۔ و بر پائے نشستہ طعام
 تناول می فرمودند و مریدین ہم طعام بہ ہمیں طور ختم می فرمودند و تناول طعام
 در آوند ہائے گلین بسیار پسند خاطر بود و بر زمین نشستہ طعام میخوردند بوقت
 شنبہ ہر دو ماں را بہ نفس نفس خود برائے نماز تہجد بیدار میفرمودند و تاکید

بمراقبہ دو وقتہ بعد نماز فجر و بعد از نماز عصری فرمودند در ہر ختم می نشستند
 الا در آخر عمر در ختم صبح ضرور حاضر می بودند و از مراقبہ بعد از ہر مردمان می خبر استند
 و چائے دو وقتہ بعد از مراقبہ فجر و بعد از نماز ظہری نوشیدند و بہ ہر کس حاضران
 مجلس می نوشانیدند و میفرمودند کہ چائے مضر است و مردمان را منع می فرمودند
 تا وقتیکہ طاقت بود کار رنگر شریف نیز می کردند و بیخ کس را مجبور بہ کار نہ فرمودند
 و غسل با گل سرشویی می کردند ہمیشہ و بر ریش مبارک و بدن صابن می مالیدند
 و غسل روز جمعہ و عیدین ہمیشہ ناغہ نہ کردند بعد غسل جامہ های نو و قبا زیب تن
 می فرمودند و عطر باور و عنق تیل خوشبوئی بر ریش مبارک بسیار می مالیدند و
 در ہر وقت موسواک میکردند و در آخر ریش مبارک شانہ می گردانیدند و در رمضان
 شریف یک ختم در تراویح می شنودند و ۷۷ ختم می فرمودند و بعد از نماز
 تراویح سورت ملک می خواندند و در آخر عمر از حافظ می شنیدند و عشرہ
 اخیرہ در اعرکاف می نشستند و روز عید الفطر اطیر عمدہ و نان گندم گوشت
 بہ زائین می دادند و سائلین را دستگیری بہ زرفقت و دعا و سفارش می فرمودند
 و در سرما بر زمین می خفتند و گاہی بہ بر چہار پائی و بعد از نماز تہجد مراقبہ
 بر زمین میکردند و در موسم گرما بر چہار پائی می خفتند و قیلول را ناغہ نہ فرمودند
 گاہی قبل از نماز عصر و گاہی بعد در محل سرارفتہ مستورات زائرات را
 توجہات می دادند و تفقد حال مینمودند تا وقتیکہ عرسہا مشائخ موسی زئی

۲ و ہر ما در ہر کس را گراور ختم حاضر می بودند

شریف بالتمام بود میفرستند و عیادت مرثیاء ہمسایگان قرب جوار می فرمودند و نماز جنازہ ہا خودی خواندند و بعد از نماز جنازہ ششمہ دعائے مغفرت می کردند و توجہات می دادند و از زمین در ان قرب و جوار شکر اند و مخالفت ہا و جور و اینا دیدہ کہ در حضر نیاید با ایشاں احسانہا می نمودند بعضی را از جیل ہا رہائی دہدہ و بعضی را از مقدمات شدیدہ بری کنائیہ و دیگر نیکی ہا نمودہ کہ در حضر نیاید۔

و برائے تعزیت مسلمانان قرب جوار و مریدان میفرستند و سفر موافق سنت بنویہ علیہ الصلوٰۃ والسلام بروز خمیس یا جمعہ یا دو شنبہ میگردند و گاہے در روز شنبہ میگردند۔

اما در وقت ضرورت در ہر روز موافق ضرورت می رفتند و بچہ روز را خمس نمی شمردند۔ و مدت سفر شرعی ہر وہ میل مقرر می فرمودند و اندازیں قصری کردند در اوائل نماز برایشین می خواندند۔

اما در آخر بوقت ضرورت در گاہی نیز جماعت کردہ می خواندند۔ و ادویہ ڈاکٹری را استعمال می فرمودند اگر استفامی رسید علماء را خواندند جواب می نویسانند و تحقیق فتویٰ از علماء می کنایند بہ نفس نفیس و غلطی فرمودند و اندازدہ ہزار مردمان در وعظ بودند و ہزار ہا مردمان تائب می شدند و حقہ و ناسوار و تمباکورا بسیار حقیر و استہ مردمان را منع شدید

می فرمودند هیچکس در حضورنا سوار نمی کشیدے از رواج یعنی نادا و ان حقوق
 میراث زنان و دختران و ہمیشہ پیرگان تو برمی کنایند و قانون شرع
 را تبلیغ می فرمودند و سائلین را حسب حیثیت مبالغ و لغت میدادند
 و علماء را عزت و تعظیم بسیاری کردند و هیچ کس را اجازت عمل نمیدادند
 و سفیر می فرمودند که فقیر عامل نیست فقیر را از پیرو مرشد خود اجازت فقط نهانیدن
 اسم اللہ است بہر وقت و بہر حال ہمیں کار است از بسیاری سخاوت
 مردمان را گمان کیما و تسخیر بود مگر کار بر توکل بودہ خداوند عزوجل کفیل
 کار استو کلان است و در آخر عمر شریف بہ معسال و تب بیمار شدند و علاج ما
 می کردند در موسم سرما بسیار بیمار بودند و در ربیع و ایام گرم اقرب بہندقی
 بودند و طاقت روز بروز در تنزل بود و غذا محض چند لقمہ از نان و
 چند جعبہ از شورباتے یخنی می نوشیدند و در بعضی مہفتہ ما برگزیندا
 نہ خوردند صرف آب می نوشیدند و بدن طاقت مفقود شدہ و نہ ساز
 قرآن الیستادہ می خواندند و رمضان شریف آخین بوجہ عدم طاقت
 صرف تراویح نشسته خواندند بعد رمضان شریف مرمن تر اید اختیار نمود
 غذا متروک شدہ نماز با جماعت در حجرہ خود نشسته می خواندند و می فرمودند
 کہ من خود را در خواب مرده می بینم تا کہ قدرت نشست و برخاست مانده
 علاجہا یونانی از حکما بسیار کرده شدہ فائدہ نہ شد آخر الامر در

ربیع ثانی سخت بیمار شدہ طاقت پہلوئے غلطایندین مانده نزار چرسال
را خبر ہائے مرگ خودی گفتند در ماہ جمادی اولی تاریخ سیزدہ شرب یکشنبہ بعد
نماز عشا در حدود یکہزار سہ صد پنجابہ و ہشت ^{۵۱} ^{۱۳۷} ازیں دار فناء دار البقا
تثافتند و داغ مفارقت برسینہ ماہ ہجوران نہادند علی الصباح خلق کثیر
جمع شدہ بعد تمہیز و تکفین نماز جنازہ ادا کردہ بموضع تخیل ڈگر سواگ بجانب
شرقی مزار پر الوار حضرت صاحبزادہ مولانا مولوی فقیر محمد صاحب دفن شدند

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ط

تواریخ ہفتالی ملاں حضرت حاجی قباہکم عالیان مولانا مولوی غلام حسن ^{حب}

قد سر اللہ سورۃ العزیز

از احقر الخدام لاشی حافظ محمد افضل عفی عنہ ابن مولانا حاجی غلام محی الدین ^{مرعوم}
ساکن بکھر بار تحصیل وضع شاہ پور

در لیب حسرت و صد آہ و ہیہات	کہ عالم پر شد از رنج و آفات
دل اہل جہاں پر اضطراب است	برنج و غم ہمہ کس سبب است
خوشی و عیش و عشرت از جہاں رفت	سرور و ہم طرب از قلب جان رفت
مصیبت رنج و غم ہر سو بفسزد	نشان فرج و راحت گشت مفقود
چرا نبود پدید اندر جہاں غم	کہ شد ترحیل حضرت قطب اعظم

جناب قسید حاجات عالم
 غلام شہ حسن نور ہدایت
 ولی نقشبندی ذی کرامات
 ز خلفائے جناب قسید عالم
 مطیع و حسابی دین و شریعت
 منور کرد ہمہ اہل جہاں را
 بر دین اسلام صد ہا اہل کفار
 ہزار انوس ناگہ کرد رحمت
 روئے نور ز خدام و غلامان
 ز تقدش بر جہاں آمد تباہی
 شدہ بر روئے عالم شور محشد
 غلامانش ز غمہا سینہ بریاں
 مصیبت اگرچہ سخت آمد لبام
 بحسب پاکش از حق باور حمت
 چوں انفسل احقر خدام گاہ

بگفت سال از اندوہ مجید

مقام یافت در حبت زایزو

۱۳۵۸ھ

جنید وقت فیاض و مکرم
 امام اہل جہاں شمس ولایت
 بود ع و الفت اہل کمالات
 محمد خواجہ عثمان معظم
 مہتے تابندہ براوج طریقت
 برہ آورد بے حد گمراہ را
 مشرف کرد از ضیفان و انوار
 ازین دنیا سے فانی سوئے حنت
 پیے و وصل خدا بنمود پیناں
 برشت نور عرفاں شد سیاہی
 باہ و نالہ ہر کس گشت مضطر
 مریدان از فراتش دیدہ گریان
 دلے جز صبر نبود چارہ در غم
 بود وحش ابدت وال حنت
 شنید ایں صد مہ جانگاہ ناگاہ

و گر گفت بتاریخ از غم و قلق

ولی از روی و مرشد خلق

۱۳۵۸ھ

اَلِضَامِنُهٗ

آل غلام نشہ حسن آل پیشوا اسماں سے لکان
 نقشبندی پیر کمال رہنماؤ گمراہان
 ذی کرامت صفا تاثیر و عطا و بیباک
 معدن زہد و تقا و واقف سیر نہاں
 خادم اسلام مرشد الحق قطب زمان
 سوئی جنت از علما ان میردان ناگہاں
 بیخ و اندوہ و مصیبت غم شد ہر سو عیاں
 وز دو چشمان ہمہ سیلاب از خون شد روان
 ہر کسے شد مبتلا کر نا آواہ و نغان
 پیش تقدیر الہی نیست چارہ بندگان
 روح پاکش شاد و ساکن باد و باغ جناں
 سال تاریخ آل ولی مقتدا کر کمالان
 ساز حق حامی دین الہی۔ ہام آن

وائی حسرت از قضائی خالق جملہ جہاں
 عالم و فاعل یگانہ ہم ولی با کمال
 چشمہ فیض ہدایت مخزن لطف و کرم
 منبع جو و وسخاوت مصدر درخ و وفا
 تابع شرع شریف و حامی دین نبی
 رحمت لبت از این جہاں فانی بوجل کر گاہ
 جملہ عالم گشت تار یک سیا از رفتاد
 زین مصیبت سینہ ہا کر خادماں بریاں
 شور و شہد سیا چوں ای خبر شنید شد
 بیک جز میر جمیل و ہم دعا کر مغفرت
 رحمت حق با دنازل بر روان اطہر ش
 گفت، داخل جنت و انہا باد۔ فضل ز غم
 باز گفتا ہر تاریخ و فات آنجناب

غلام حسن حامی دین الہی

۱۳۵۸ھ

اسم کا الف لام اللہ کی طرح وزن شعر کیلئے محذوف ہے کما ان یحییٰ عند الماہرین

اَلِضَامِنُهٗ

شہ غلام حسن ولی خدا
 بے عدیلی زمان بورع و وفا
 مصدر علم و حلم و رشد و تقویٰ
 رہنمائے جہاں بہ فیض و ہدیٰ
 روئے نور برائے وصل خدا
 کرد رحلت چوں زیں جہاں فنا
 خادماں را بہ رنج و آہ بکا
 سیزوہ از جہاد می الاولیٰ
 چوں قیامت نمونہ گشت بپا
 فکر کردہ بہ رنج و درد و عنا
 سال تحصیل شیخ قطب رومی
 با غم اندوہ زوز قلب تا

وائے حمت کہ قبیلہ مولانا
 عابد و زاہد و تقویٰ ولی ثناء
 منبع فیض و جوہ و ہسم احساں
 عارف با کمال مرشد خسلق
 حیف ناگہ ازیں جہاں پوشید
 روح و ریساں بیافت رُحبت
 عاشقاں را گذاشت اندر غم
 شب یکش بند شد بحق و اصل
 شورافت ازیں خبر بجاں
 بندہ افضل از پئی تاریخ
 مرشدم با کمال رفت بگفت
 ثانیاً۔ شیخ عارف و کمال
 ۱۳۵۸ھ

بمضور جناب حق مقبول

۱۳۵۸ھ

نیز مغفور را ایزدی۔ گفتا

۱۳۵۸ھ

تواریخ انتقال حضرت قبلہ عالم لانا مقتدا نامووی غلام حسن رضی اللہ عنہ

از جناب مولانا حافظ حاجی حکیم مولوی عبدالرسول صاحب کلان ساکن

بکھر بار ضلع شاہ پور

آن غلام حسن ولی اللہ

کرد رحلت ازیں جہاں ناگاہ

ذات پر نور بود چوں خور و ماه

بحر عرفان و واصل در گاہ

گرد شیرین چشمه نانی میاہ

بجہاں تمام در افواہ

بندہ برگزیدہ و آواہ

بر حق آور و بے عدد گمراہ

دین اسلام کافسان تباه

کیمیا کرد خاک را بہ زگاہ

غوث حق از مقربان الہ

قطب اقطاب وقت و شایستہ

گشت صالح گذشتت نسق و گناہ

و اور یغ و حسرت و صدآہ

ساکن قریہ سواگ شریف

گشت تار یک عالم از فوٹش

نقشبندی مجسودی بحمال

برورش خلق مثل مور و طیور

نام نامی و وصف او دائم

عالم و فاضل و تہی و نہی

مرشد خلق با اثر و اعظ

و عظم اورا شنیدہ کردہ قبول

ز آمد از چار صد عدد آمد

از غلامان خواجہ عثمان

ہم خلیفہ سراج دین مرحوم

ہر کہ بیعت نمود بر دستش

بر زبان لاله الا اللہ
خلق افتاد از غم اندر چاہ
عبد بشنید صد مہ جہان گاہ
کہ غلام حسن منیب اللہ
۱۳۵۸

اسم اللہ و در قلبش شد
ظلمت آمد لبالم از قدس
چوں در آفاق شور غم افتاد
گفت تاریخ با سر اندوہ

اَلِیْضًا مِّنْهُ

غلام شہ حسن کامل مجاہد
کہ بر فضلش زمانہ بو شابد
یا نوار الہی شد مشابد
غم ورنج آمد از برداشت زائد
بود روح ریحان شیخ عابد
بگو باد از جنت رفت زائد
۱۳۵۸

چوں از حکم خدا سے ذات واحد
ولی وفا فضل و عالم یگانہ
ازیں دنیا سے دول رحلت بفرمود
لبالم ظلمت آمد از وفا تش
خدا یار جسم کن بر روح پاکش
بعبد از بہر تار بخش خرد گفت

تاریخ وصال از مولوی محمد حیا این صاحب
مولا الحاج مولوی بہاء الحق صاحب

ابن زبدۃ العلما مولانا مولوی صالح محمد حرم طہ سہمعلین

لجاشد یارب ال ماہر کز و دلہا انسانی | منوری شدند ہر دم ز نور فیض ربانی

علو چنانکہ تاریخ کے مادہ سے مشابہ برآمد ہوتا تھا اس لیے ایک عدد اندوہ کے الف سے پورا کیا گیا ۱۲

سراج الاولیاء تاج سربراہ صاحب عرفانی	صحابِ فیض ابرجود شمس عارفان حق
امامِ قطبِ عالمِ محزونِ انوارِ یزدانی	ز تبلیغ و اشاعت دین را نگہبانے
دلِ محزون درویشانِ مکمل کردہ نورانی	ز فیضِ خواجہ عثمان شہہ دوران نقشبند
بعقدِ صدقِ رفتِ آخرِ زماں یوسف ثانی	درینا حسرتنا از ماشہ دنیا و دین رفتہ
محب و معتدء وقت بود از فضلِ رحمانی	شریعتِ معرفت را بادشاہی پر سرِ کامل
دریں دورِ فتنِ آخرِ زماں شاہِ عرفانی	بہ پخصدِ کافران نمود راہِ شریعِ مصطفوی
چہ الہِ دلالِ نادمی طیبِ مرضیِ روحانی	ملاذبا غریباں قبلہ حجابِ مسکین
بہ مجذوبانِ حقِ نمود راہِ جذبِ ربانی	بہ عشقِ حضرتِ ختمِ الرسل عمرے بسرِ کردہ
غلامِ درگہش بودن بہ از ملکِ سلیمانی	شہ غوثِ الوری قطبِ زمانِ خواجہ غلامِ حسن
بانِ ابرخیال بر سرِ طالبِ اگر دانی	چو دریا فیضِ او جاری بدینا نیز در زرخ
سوئی فردوسِ علی کرد جاں ماہِ کنگانی	ہزار و تہ صد پنجاہ ہشت آمد وصالِ او
گزیدہ وصلِ ذاتِ حقِ زد نبیاءِ دنی فانی	عشاءِ اولین بودہ ثلث عشرہ جہادِ اول
ہزاراں رحمتِ یزدبالِ محبوبِ سبحانی	بہ اسٹیشنِ کرور آمد مزارِ پاکِ او در سھل

عہدہ ایک بیت مولف کتاب عبد الکریم غفرلہ از زون ۴۴

دور شدت بیماری تا سه سال مکمل جناب عبداللہ خان و جلال خان ملازم
 و حضرت مسفر لوہند و تیمار واری حضرت صاحبزادہ صاحب خورد مرہوم و حضرت
 غریب نوازی کردند و در شدت بیماری امامت بزمہ مسکین مولف بود و
 تقسیم سنگر شریف بزمہ صاحب داد بود و حاضر کردن طبیبان بزمہ جلال خان
 صاحب و در آخر نہایت شدید بیماری عطا محمد خان و محمد حسین صاحب
 و عبدالقدوس خان نیز خدمت بسیار کردند۔ جبذاہم اللہ احسن الجزاء

تت حضرت صاحبزادہ مولانا مولوی فقیر محمد صاحب مرحوم
 حالاً فرزندار گنبد الیساں صاحبزادہ مولانا مولوی فقیر محمد صاحب مرحوم

بعضے کتب نزد حضرت مولوی گل حسن صاحب و بعضے نزد مولوی غلام محمد صاحب
 ہوت رہیڑہ والہ و بعضے نزد مولوی آرپی لال خان والہ و بعضے نزد مولوی

جان محمد صاحب پپلاں والہ و بعضے نزد مولوی احمد یار صاحب لوہاچ و
 بعضے نزد مولوی حافظ محمد رمضان صاحب و مولوی فضل حق صاحب کڑی

والہ و بعضے نزد مولوی حامد اللہ صاحب گھوٹہ واسے و بعضے نزد مولوی مرید احمد
 صاحب مہیل والہ خواندند۔ نظام درس سیا کونٹی بغیر سراجی میراث مکمل فرمودند۔

و چند اسباق سراجی نزد اختر خواندند و شوق مطالعہ بسیار داشتند و بہارت
 نام در سائل فقہ داشتند و اجازت طریقہ شریفہ نقشبندیہ از حضرت الیساں
 یافتہ صاحب ذوق و شوق بودند بر من صرع مبتلا شدہ علا بہا بسیار کردند

آخر الامر کثرت مالاب مشرفی خالقہ شریف بوقت صبح صادق بتاریخ
۱۳ ربیع الاول دورہ مرض مذکور شد مجرور بودند در آب اُفتادند و جان
بجان آفرین سپروند اناللہ وانا الیہ راجعون

تاریخ وفات از مولانا مولوی حکیم عبدالرسول صاحب بکھر باروی

<p>در عین اہل اعزاز و عمارت بہ علم و فضل بیکتائے زمانہ ولی ابن ولی فیاض دوران فقیر تابع شریع محمد ولید حضرت فیاض عالم شہیر از لقت شبندان گرامی پدر را داغ فرقت ناگہان او پدر را محض رنج و غم نیفزود کہ موت عالم آمد موت عالم بیامد حکم ایزد در جوانی مصیبت گرچہ سخت است عزیزان چوں حکم صبر ایزد پاک بفرمود ہمال نہ بد وفات سرور دین</p>	<p>ز دنیا صاحب صدق و صفارفت بحسن خلق و ورع دین یگانہ چہ داغ دین احمد ماہ عرفان سغینض نسبت حضرت مجدد غلام شاہ حسن مولائی اعظم خلیفہ حضرت عثمان نامی ز ہجرش فرح و بہجت گشت بران جہان جسد را تار یک نہ بود خصوصاً چوں بداد و قلب سالم بہ دور صدق مرض ناگہانی وے جسوع است کار بے تمیزان بہ ضبط قلب باید صبر نمود بصبح سیزدہ شد واقعہ این</p>
---	--

ازیں دارِ فنا پرواز بہنود
 شدہ فضل الرحیم از رنجِ فرقت
 بگلزارِ جنتاں رفت و بیا نمود
 براتے مرثیہ خوانان بہ ترحت
 حکیم عبد الرسول ایں خبر بشنید
 سن تاریخ گفتن مصلحت دید
 حالات مولوی خلیفہ جان محمد صاحب سکنہ تحصیل کبیر الہ

در زمان طالب علمی بردست حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب بیعت نموده
 بعد از وصال بحق حضرت مدوح الصمد مرحوم بردست حضرت ایشان بیعت
 نموده کسب سلوک نموده بعد چندے سخت بیمار شد تا طاققتے داشت بر
 در مخالفت ہ شریف حاضر می شد آخر الامر تشنج قلبیہ نمود اعصاب زبول
 ورزید و سخت بیمار شد و زبان را نیز نکنت اتم شد حضرت ایشان می
 فرمودند اگر چه بیدست و پاست پیرش بالائے عرش است ۔ مردے
 جلیل القدر مبارک و حلیم بود تا آخر و کسب بخد کہ ملتان بودند بیاثر کالیف
 دیدہ داعی اہل را بیک کناں رفت ۔ انا لہ وانا الیہ راجعون

حالات خلیفہ حضرت ایشان مولوی گل حسن صاحب مرحوم

ولادت با سعادت ۱۲۸۲ھ اکثر کتب خواندہ طب از والد ماجد خود
 خواندند با و لا حضرت سلطان باہو صاحب بیعت گرفتہ مجاہدہ کردند من
 بعد بردست حضرت ایشان بیعت کردہ نسبت بلریقہ شریفہ نقشبندیہ
 حاصل نموده بشرط اجازت مشرف شد مردے مجاہد بود حضرت ایشان

بجھت از عظم این صدر نہ سخت
 ولی دو عالم کمال جو الیٰ بخت

می فرمودند که تا شش ماه هر روز کف دست خسته کنار کوفته می خوردند و
چند جرعه آب و ریاء می نوشیدند و چیزے دیگر نمی خوردند و نیز روزے حضرت
ایشان می فرمودند یک کس زود فقیر مرد شد و عمرش و ناکر و بسیار سال طریقه
شریفه راج و اج داده از کرامت ایشان است که چوں دست بر مزار درویش
نباوندست مزار برزیدے۔ بر من زیابطیس مبتلا شده تا ده سال علاج
یونانی و ڈاکٹری کرده در ویرہ اسمعیل خان داعی اہل رالپک کناں مرانہ
وادر ایسے دارالسلام شدند در ماہ جمادی ثانیہ شب دوشنبہ ۱۳۵۶ھ
مزار شریف بر محل در خانقاہ شریف خود مرشد آباد جنجون

در بیان حالات نواسہ حضرت ایشان مرحوم حضرت صاحبزادہ
مولانا مولوی غلام محمد صاحب سجادہ نشین خانقاہ شریف بہرحمہ
حسن آباد

قرآن شریف و کتب فارسی تا گلستان نزد مولوی غلام محی الدین صاحب
چنابی عبور کرده و باقی کتب فارسی تا سکنہ نامہ و کتب صرف و کتب
سخوتابعد الغفور و کتب منطق تا قطبی و بیبندی و اصول فقہ تا نصف
توضیح و فقہ تا ہدایہ و از عقائد شرح عقائد سفید مع خیالی و مولوی
و تفسیر جلالین و مدارک و بیبناوی و صحاح ستہ نزد احقر با تمام
رسانیدند موافق منش و مرضی حضرت ایشان مرحوم در دو آزدہم ماہ

ربیع الاول ۱۳۵۴ ہجری کو یثرب میں پیدا ہوئے۔ ابتدائی تعلیم چنانچہ ہمہ
 علما و فضلاء و روساء جمع ہوئے و ستار فضیلت بر سرِ سرور و صاحبِ جزا گون
 بدستِ حضرت ایشاؓ مرحوم مشرق ساختند لہذا الحمد للہ الحاصل رونقِ افروز
 سجادگی خانقاہ شریف سرحدِ حسین آباد اللہم زدنی عمودہ و علمہ
 و عبادہ امینؓ از سن و عا و از جہاں آئین آباد

حضرت ایشاؓ در آخر عمر وصیت فرمودند کہ فرزندانش مارا در امان الہی
 سپردم پر راہِ شاہ و گدائے گشت و زناں و رگزون سرواں نی باشند
 اگر در مسجدِ لازم گیری هیچ حاجت دین و دنیا نخواہد ماند و ہرچہ مرا از
 پیران کبار رسیدہ بشما سپردم بعد وصالِ حضرت ایشاؓ ہمہ مریدان
 بروستِ مبارک ایشاؓ تجدیدِ بیعت نمودند و عشرہٴ اخیرہ منہان
 شریف ۱۳۵۵ ہجری حضرت ایشاؓ مریدان را پیر و باشاں کردند۔

در بیانِ حالاتِ طنبیسیہ حضرت ایشاؓ حضرت صاحبِ جزا

مولوی غلام حسین صاحبِ مرحوم معذور

قرآن شریف و کتبِ نظم تا گلستانِ نزد مولانا مولوی غلام محی الدین
 صاحبِ چنانی مرحوم خواندند و باقی کتبِ نظم و صرف و نحو و منطق و اصول فقہ
 و فقہ و عقائد و تفسیر و حدیث نزد اقرابا نام رسانیدند بوم جگر مبتلا شدہ
 علاجھا کردہ بخیریت انجامیدہ باز بجاوہ المعیہ گرفتار شدند از علماء

لاہور علاج کیا کروند قدرے سنجفت رسیدہ واپس آئندہ چند روز درخالتا ہر طرف
ماندہ واپس لاہور روانہ شدند اگرچہ از جب اوت آرا میدہ لیکن بر من خنایز
ووق الامعاء گرفتار شدہ چند ایام علاج در میا نوالی و لاہور کردہ و بر آ
ستی خاطر تشخیص بذریعہ شعاع ہائے عکس ریزہ برقیہ کمانیدہ لیکن حیالتش ونا
نہ کردہ بروز جمعہ یک ولبت ماہ ذی قعدہ در حد و دسین یک ہزار ۳ صد سہفت
و پنجابہ مطابق ۱۳ جنوری ۱۹۳۹ء داعی اجل را لبیک کہاں را ہیے جنت
الخلد شدند بر والدہ مضمبجۃ و مزار شریف متصل والد خود بجانب غربی محل

شریف

تواریخ و وفات پر حضرت صاحبزادہ مولینا مولوی
غلام حسین صاحب مرحوم

چہ شد یارب کہ شد منفقو و راحت	بہ عالم شد عیال رنج و مصیبت
دلایغا منبع خیرات و حسنات	مکرم اہل عالم ذی کمالات
غلام شاہ حسین اہل سعادت	بعلم و زہد و تقویٰ ذی کمالات
بصاحبزادگی ابن مکرم ء	جناب قبلہ عالم قطب اعظم
غلام شاہ حسن فوہ الہی	ز نورش بہرہ ور مدتا بساہی
انام و پیشوا نسیان دوران	بہ عالم زیب و فخر نقشندان
نہ از انوس در عشر جوانی ء	بوصل حق تعالی ناگہانی

ازیں دنیا کے دوں رحلت فرمود
 خصوصاً بااخ و ہم جد امجد
 چہ گویم از کالائش کہ چونست
 زہے کان حیا بحر کرامت
 ذکی و عالم و فاضل مکمل
 فقیر و تابع شرح نبی بود
 بہ فضل و درع و ہم تقویٰ یگانہ
 شدہ چوں از کالائش فراغت
 بہ پای بوسنی او در باغ رضواں
 زفتدش بر تہجان آمد تباہی
 شدہ فیضانش از آفاق معدوم
 مصیبت چوں قیامت بر جہاں شد
 دے جو زعبیر ہرگز نیست چارہ
 چوں بشنیدایں خبر بانگاہ ناگاہ
 محمد افضل مجبور و منسوم
 باہ و درد با لاف از پئے یاد

غلامان را باندوہ و غم آلود
 بسینہ داد داغ از بجر بے حد
 شمار جہاد زامکانم برون سرت
 لبالم مسدرد جوہ و سخاوت
 پینین باطنی ہم کامل اکمل
 ولی ابن الولی ابن الولی بود
 ندیدہ مثل او چشم زبانہ
 بوالد گشت مشتاق زیارت
 بزودی رفت از جہاد غلامان
 برفتہ نور عرفاں شد سیاہی
 غلامان از زیارت گشت محروم
 اگرچہ او خدا مال در جہاں شد
 ز جہرش سینہ گر شد پارہ پارہ
 غلام و خدا دم دیرینہ در گاہ
 سن تاریخ نوشتش کرد مرقوم
 بگفتا۔ داخل جنت بریں باد

نوشتہ تاریخ حضرت صاحبزادہ محرم از حضرت محمد افضل سکنہ بکرم بار ضلع شاپور
 ۱۳۵۷ھ

اَلَيْسَامِنْهُم

چوں ولید ابن حضرت قبلہ حاجات ما
عالم و عال ذکی و نوجوان فاضل سنیق
بجمع جمہر صفات و ہم کمالات تمام
از فیوض باطنی جد امجد مستفیض
رخت بست از در فانی جانب دار العالی
جملہ عالم گشت تار یک از فراق آنجناب
بہر پابوسی قبلہ و الدخود و حبتان
جد امجد و جناب قطب عالم نور حق
ہم بر اور او غلام با محمد ذی کمال
حال زار خواہاں چوں ما بھی بے آب شد
سینہ ہا و ہم جگر ما پارہ پارہ گشتہ اند
یک ہرگز نیت چارہ غیر از صبر جمیل
اے خدا پیمانہ گانرا صبر کامل کن عطا
خادم در گاہ افضل این خبر بشیند چوں

ال غلام با حسین شہ شہید کربلا
بے عدیل و ہمیل در زبد و ہم در افت
صاحب جوہر سخاوت مہینع در ع و وفا
ذی کرامت با سعادت سنا عز و علا
خانہ ان و خادنا ترا ساخت و غم مبتلا
در لباس ماتمی شد ماہ و نور انش و سما
رفت از دنیا سے دون ہم از پی وصل خدا
غوث وقت شد غلام با حسن نور الہدی
بالخصوص از صدمہ این گشت در پنج عنایا
رفت ناگاہ این چنین چوں نوجوان فرخ تھنا
زیسا مصیبت شد ہمہ در نالہ و آہ و بکا
گوز تیغ فرقتش گشتہ حزیں دلہای نا
رحمت خود بر مزارش ریزہ در صبح و مسا
گفت تاریخ و فالتش از غم و اندوہ نا

بے سرو پا گشت از تقدش بگفت ہا لغت ز غیب

علم و فضل و ہم کرم مجد و بندہ یار شد و ذکا

اَلِضَامِيْنَه

چوں غلام حسین مولانا
 ت غلام حسن امام الناس
 عالم و فاضل و ذکی و ولی
 حیث صدحیث ناگہاں پوشید
 یافت اندر بہشت حور و قصور
 روز جمعہ بہ بستم ذی قعد
 سینہ مارا زہجر بریاں کرد
 سخت تر صدمہ بر جہان آمد
 بیک جز صبر نیت چارہ کسے
 ایں خبر چوں رسید با فضل

وَلَدُ الْوَلَدِ شَيْخِ قَطْبِ وَرَى
 پشواے جہاں بہ فیض و ہدی
 بے عدیل زمان بہ زہد و تقی
 روئے خود از جہاں بحکم خدا
 کرد رحلت چوں از جہان فنا
 وصل تہی یافت با خوشی و رضا
 خدا و مال را گذاشت در غم ما
 گشت غوغا و شور شربیا
 ہشوا الصابورین گفت خدا
 مہستلا شد بر پنج و درو و عشا

کہ غلام الحسین اہل کمال

۱۳۵۷ھ

سہ ماہ رحلت بہ فریاد عم گفتا

حالات مولت کتاب ہذا

عبدالکریم ابن مولانا مولوی سید لقی محمد دلاوت بتاریخ دو آرد ہم ماہ بیع الاولیاء
 بوقت ظہر ۱۳۱۵ھ در موضع آدم آباد از مسافرات جہاں پور ضلع ڈیرہ غازیخان
 از ابتداء تعلیم قرآن شریف و کتب فارسی و صرف و بعض کتب نحو نزد والد

صاحب خواندہ و باقی کتب از علمائے زمان خواندہ تحصیل فراغت در کاپنور
 نزد علامہ زمان مولینا مولوی سید مشتاق احمد ابن فخر الزمن حضرت
 مولینا مولوی سید احمد حسن نموده و کتب ریاضی و ہیئت از ایشاں سند کرده
 سند حدیث بکذاست اجازت داده سرایش مولانا مولوی سید مشتاق احمد و
 شیخی مولانا مولوی محمد سلیمان اجازت و ادای ایشاں را مولانا شیخ الزمن حضرت
 علامہ احمد حسن و اجازت و ادای ایشاں از حضرت شیخ علامہ مولینا شاہ
 فضل الرحمان مراد آبادی و اجازت و ادای ایشاں را شیخ الہند علامہ آفاق
 شاہ محمد الحق و اجازت و ادای ایشاں را شیخ شیوخ الہند علامہ شاہ عبدالعزیز
 محدث دہلوی و سند ایشان مستفیض است و اجازت حزب البحر و دلائل الخیرات
 از شیخی مولینا شاہ مشتاق احمد و ایشاں را از قطب وقت حضرت حاجی
 امداد اللہ صاحب ہباجوگی و اجازت حصین حصین و دلائل الخیرات و جوہر خمسه
 از والد الہی صاحب و ایشاں را اجازت از مولانا مولوی رشید احمد گنگوہی است
 بعد حصول علم بوساطت حضرت غریب نواز سید رکن عالم شاہ صاحب کہ از
 کامل خلفائی قبلہ غوث زمان قطب ارشاد حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب
 مرحوم بود در خدمت حضرت ایشاں رسیدہ تا پنج سال خدمت کار گل
 و خاکروبی نموده و دہ سال امامت و تعلیم حضرات صاحبزادگان صاحبان
 کردہ اللہم لسیرلی بامتینت ۔

حالات ملک محمد مراد بخش صاحب

ملک محمد مراد بخش صاحب بالقابہ خلف الرشید ملک محمد بر خور دار مرحوم
در ۱۸۸۴ء تولد شدہ بعد تعلیم قرآن شریف در مدارس و کالجہا علوم مزوجہ
شاهی نصاریٰ حاصل نموده بعد ہاتے جلیلہ فائز المرام شدہ و صاحب
خلق و علم شدہ و تحصیل کتب نظام سیاکوٹی نیز عبور کردہ اولاً بر دست حضرت
مولانا مولوی عبدالرحمن صاحب مرحوم چشتی ملانی بیعت نموده بعد وفات
ایشان دوبار بر دست حضرت غریب نواز مرحوم ایشال در طریقہ نقشبندیہ
بیعت نموده بر وظائف و اوراد و مراقبہ ماموا طبت نموده از شرف اجازت
اشاعت طریقہ شریفہ مشہور شدہ۔

حالات ملک محمد خدا بخش صاحب

ملک محمد خدا بخش خلف الرشید ملک محمد مراد بخش صاحب بالقابہ در ۱۸۹۰ء
بروز در شبہ علی الصباح تولد نموده بعد خواندن قرآن شریف در مدارس
سروجہ تعلیم علوم نموده بعد مامور شدہ اولاً بر دست سید قطب علی شاہ
صاحب قادری بیعت نموده و بر اوراد و مراقبہ با دوام در زیدہ مروے مستقی
است از مال مشتبہ بمجنب می ماند دائم سکوت از شرف اجازت شرف
تعداد اسمائے مجازین از حضرت ایشان
(۱) سید دوست علی شاہ مرحوم ساکن ریتیرہ ضلع ڈیرہ غازی خان

بیعت شد بعد در حدیث حضرت ابوالسیدہ در طریقہ شریفہ نقشبندیہ

(۲) سید بیادشاہ صاحب مرحوم سکندہ ماڑی شاہ سبزواری صاحب (۳) سید

محبوب شاہ صاحب بلاولی مرحوم کابل پور ڈھوک فتح شاہ (۴) سید محسن

شاہ صاحب راڑہ ششم بلوچستان (۵) سید حافظ اسماعیل شاہ صاحب راڑہ

ششم بلوچستان (۶) سید عبداللہ شاہ صاحب مرحوم راڑہ ششم بلوچستان

(۷) سید احمد شاہ صاحب مرحوم ساکن بستی پیرزادہ مظفر گڑھ (۸) سید گل شاہ

صاحب بہاول پور ریاست (۹) سید اللہ بخش شاہ صاحب سکندہ عنایت

شاہ مظفر گڑھ (۱۰) سید گلاب شاہ صاحب لاہری جہلم (۱۱) سید مہربان شاہ

صاحب کانی گرم وزیرستان (۱۲) سید راجن شاہ صاحب بستی محمد شاہ محمود کوٹ

ضلع مظفر گڑھ (۱۳) سید راجے شاہ گوجرانوالہ سکندہ باغ کہنہ (۱۴) سید کرم علی

شاہ برادرزادہ سید بیادشاہ مرحوم (۱۵) سید غلام حیدر شاہ صاحب کنجر ضلع

مظفر گڑھ (۱۶) سید حافظ عبداللہ شاہ گجانی کالا ضلع ڈیرہ غازیخان (۱۷)

سید اکبر علی شاہ صاحب گیلانی اچھرہ لاہور (۱۸) قاضی مولوی عطا محمد صاحب

قریشی تاؤڑان ملتان (۱۹) اخوند عبدالغفار سوی کونہ (۲۰) مولوی گل دین

صاحب مرحوم کاتیار میانوالی (۲۱) مولوی عبدالغفور سبزواری نشین خانقاہ شریف

مولوی گل حسن صاحب مرحوم مرشد آباد میانوالی (۲۲) خدابخش خان

کنگر بکر میانوالی (۲۳) صاحبزادہ اخوند حزب اللہ ڈیرہ اسماعیل خان

(۲۴) حافظ رمضان مرحوم شکرانی ڈیرہ غازیخان (۲۵) حاجی محمد خان

چونی ڈیرہ غازی خان (۲۶) غلام قاسم کبیرہ پور ڈیرہ غازی خان
 (۲۷) شیخ سعد الدین اورہ جھنگ (۲۸) مولانا مولوی ابراہیم صاحب
 چاہ دیوان والہ واسو آستانہ جھنگ (۲۹) مولانا مولوی غلام حیدر صاحب
 افغانستان (۳۰) مولانا مولوی شیر محمد صاحب شجاع آباد ملتان
 (۳۱) عبدالمدخان وزیرستان آزاد علاقہ خادم قدیم حضرت ایشال
 چنار خدمت کردہ کہ بیچ کس نہ دیدہ باشد تا آخر بیماری بیمار وار
 شدہ حضرت غریب نواز راضی کرد۔

(۳۲) شیخ عبدالرحیم نور پور ٹوانہ میاںوالی (۳۳) مولانا مولوی عبداللہ
 معروف بارو عنایت شاہ منظر گڑھ (۳۴) مولوی اللہ بخش صاحب
 رتیڑہ ڈیرہ غازی خان (۳۵) ملا نور محمد صاحب کاکڑ کاریز بلوچی و
 برائے ایشال از منشی سنگر شریف چند الفاظ اجازت نوشتہ دادند
 بعینہ نقل کردہ شدند (۳۶) گوجال کھتران سکھہ بلو والی ڈیرہ غازی خان
 (۳۷) مولانا مولوی مرید احمد صاحب قریشی سکھہ کلول مہبل ضلع میانوالی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لولیتہ والصلوة علی نبیہ وعلیٰ آلہ واصحابہ اجمعین ط
 اجازت طریقہ شریفہ نقشبندیہ منجانب فقیر حقیر لاشی غلام حسن عفی عنہ
 امروز در پیش جناب ملا نور محمد صاحب ولد اخوندزادہ شمس الدین

مرحوم قوم کارگزار ساکن کارپز بوزی بروز جمعہ بوقت ظہر تیار بخ ۲۴ ماہ محرم
 ۱۳۵۴ھ اجازت از قلب تالاقین و اوم کہ سلوک یعنی طریقہ حضرت
 کرام نقشبندیہ قدسنا اللہ تعالیٰ بسم الاقدس و فیوضات
 ایشال ہمہ خلق را بیدید اللہم ارزقنی من فیوضاتہم ولا تحرمنی من
 برکاتہم آمین یا رب العالمین۔

فقیر حقیقی لاشی غلام حسن عفی عنہ از خانقاہ شریف سربہ حسن آباد
 چونکہ از توجہات شریفہ حضرت ایشال بہ تعداد کثیرہ اہل ہنود و مشرکان
 و سکھان چہ مردان و چہ زنان نور اسلام در دل ^{ایشال} یافت و از عقائد باطلہ تائب
 بردست حضرت ایشال شدہ پختہ مسلمان شدند و از چار صد نفر بہ تعداد
 زائد بودند و ہمیشہ ایشال را بتعلیم اسلامی ترغیب می دادند علی العموم قرآن
 شریف خواندہ و اہل پس می رفتند و بعضی ایشال را شوق حصول علم رسیدہ
 بدرجہ تحصیل و تکمیل علوم رسیدہ علمائی وقت شدہ در درس تدریس و تبلیغ
 احکام شرعیہ عمر عزیز را صرف نمودند و بعضی تادرس سیالکوٹی فراغت یافتہ
 و بعضی بعد حصول تعلیم در طریقہ شریفہ مجاہدی شدند و بعضی تا کافیہ و شرح جامی
 و کتب ضروریہ فقہ خواندہ و بعضی حفظ قرآن شدہ اگر بتفصیل جمیع نگاشتن
 آیند و فرتے دیگر باید اما بقدر ضرورت بیان نمودہ آید کہ مشرت نمونه
 خروار است۔ و تعداد جملہ شیخان زائد از چار صد شدہ اما تعداد روز

بروز در ترقی است و ترا آید است اللهم زد و فرزد آمین

شیخ کلیمہ اللہ صاحب سکنہ چونی شمالی بردست حضرت ایشان تائب

مسلمان شدہ علوم ضروری در پنجاب از علماء ارمصار خواندہ در دیوبند

رفتہ دستار فضیلت بستہ در خانقاہ شریف حاضر شدہ حضرت ایشان

باز نے شیخی نو مسلمہ عقد نکاح بستہ اکنون در وطن خود مرے است

جلیل القدر مرد ماں را بہ تبلیغ شریعت شریفی نماید و اوقات عزیزہ

خود را در فوائد اہل اسلام صرف می نماید جزاہ المدخیر الحبزاء

شیخ عبد اللہ صاحب سکنہ شور بردست حضرت ایشان از مذہب مہنود

تائب شدہ کتب ضروری در پنجاب خواندہ در دیوبند رفتہ تحصیل علوم نوہ

دستار فضیلت بستہ در وطن خود مرجع طلاب است و صاحب فتوے و

تقریری و اتاد صاحبزادگان صاحبان موسے زنی شریف است عمر خود را

در ویس وقت کردہ اللهم احسن الیہ

شیخ غلام رسول صاحب سکنہ واڑہ سیہران اکثر کتب درسیہ خواندہ

از دیوبند دستار فضیلت گرفتہ و کتب طب نیز خواندہ واپس آمدہ حضرت

ایشان از نقد خویش انتظام نکاح با کفو کردہ در واڑہ نشا پند و انتظام

درس کردند چند ایام درس کردہ طب غالب شدہ اکنون در طب سرگرم

است۔

شیخ محمد دین حسنا از مذہب سکھال علوم شاستری و گورکھی خواندہ بر

دست حضرت ایشال توبہ صادق نمودہ در تحصیل علوم کوشان است تحصیل

سیانکونی کردہ است و در تحصیل نظامی عنقریب دستار فضیلت خواهد بست

از کسب دست می خورد و میگوید کہ گور و نانک تعریف اہل اسلام بسیار در

بیار کرد و سوا نعمری او باید دید اللهم نزل فزداستقامتہ و در عمہ۔

شیخ غلام حسن حسنا سکنہ نور پور ٹوانہ از مذہب سکھال بارہ اوران تائب

شدہ کتب نظم نزد احقر خواندہ در تحصیل علم کوشان است اکنون کتب معقول

می خواند و عنقریب دستار فضیلت خواهد بست

شیخ سعد الدین حسنا سکنہ اورا از مذہب ہنود توبہ نمودہ اکثر کتب ضروریہ

نزد اساتذہ خواندہ از علوم ضروری فارغ شدہ در طریقہ شریفہ نقشبندیہ از

حضرت ایشال مجاز شدہ است و را اورا خود سرگرم است۔

شیخ عبد العزیز سکنہ کوٹ از مذہب ہنود تائب شدہ کتب نظم و

صرف نزد مسکین خواندہ بانی کتب ضروری از اساتذہ خواندہ و بعضی بسامع

آوردہ اکنون بکار تجارت مشغول است۔

شیخ غلام حسین حسنا نور پور ٹوانہ از قوم سکھال است تائب شدہ نظم و

صرف نزد احقر خواندہ تا شرح جامی الحال خواندہ است در کار تجارت ماہر

شدہ تجارت می کند۔

شیخ فیض اللہ صاحب جموں قریشی اکثر کتب ضروریہ خواندہ بکار و بار

ملاگری و درزیاں مشغول است

شیخ غلام و محمد شیر صاحبان از مذہب سکھال در صغیرین توبہ نموده ^{بہ}سول فقط

قرآن شدند وزیر تسلیم اند

سلسلہ شریفہ نقشبندیہ بزبان پارسی از مولف کتاب

احمد و صدیق و سلمان قاسم و جعفر دیگر

بعد از ال شد بوعلی بو یوسف دریا فیض

پس علی بابا ساسی پس کلال نقشبند

پس عبید وزاد خواجہ درویش اسل

پس محمد عروہ الوقی و سیف الدین بو

جانجان منظر عبید الدشاه و بو سعید

پس قیوم دوست محمد پس قیوم عثمان شد

قطب عالم غوث اعظم گشتہ قیوم زمال

یا الہی از طفیل جسد پیران کبار

از گنابے عبد پوش و ز خطایش در گذ

ز ال پس احمد سعید رازوان خیر و شتر

شہ سراج الدین شد انہار فیونشس بد شتر

غلام حسن شد بعد از جلد شہاں با کروفر

حب ذات خود عطل کن و اعرض عنی عن غیور

نق قلبی عن وساوس دور وار از من ندر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سلسلہ عالیہ نقشبندیہ رضوان المدنی کے علیہم اجمعین

ان مولانا مولوی محمد حیات حنا ڈیرہ اسماعیل خان

رحم کر محبوب محمد مصطفیٰ کیواسطے

حضرت صدیق اکبرؓ جستی کیواسطے

حضرت سلمانؓ پارس کیمیا کے واسطے

حضرت قائم امام اولیاء کے واسطے

جعفر صادقؓ امام دوسرا کے واسطے

بازید نامور شمس الضحیٰ کے واسطے

بواحسنؓ خرقانی بدر الدجی کے واسطے

بوعلی فارمیدی نور حدی کے واسطے

بو یوسفؓ ہمدانی اہل صفا کے واسطے

عبد خالق غجدوانی رہنما کے واسطے

خواجہ عارف دلی بحر سخا کیواسطے

خواجہ محمودؓ کامل بے ریا کے واسطے

شاہ علی رامینی کان جیا کے واسطے

حضرت بابا سماسی بادشاہ کے واسطے

یا الہی اپنی ذات کبریا سے واسطے

عاصیٰ خاٹی ہوں یارب بخش میرے گناہ

نور وحدت سے میرے دل کو منور کر الہ

ہو زباں پر ذکر ہر دم اور دل میں ہو حضور

جس طرف دیکھوں نظر آئے مجھ پر اسی نور

الفیت دنیا نکلی جائے میرے دل سے تمام

آتش عشق نبیؐ میں جان و تن میرا جلا

نفس شیطان کے فریبوں مجھے لچھو بچا

زنگ عیبوں میرے سینہ کو یارب سنا کر

غرق ہوں بحر گناہ میں آ میرے مولیٰ بچا

قول ثابت پر مجھے ثابت قدم رکھو اچھا

خواب غفلت میں پڑا ہوں روز شب مجھ کو جگا

پردہ دوئی میرے دل سے سراسر دور ہو

تشنہ دیدار ہوں یارب دیکھا نور جمال

حضرت میر کلاں ^{رض} وف سے واسطے
 نقشبند بادشاہ پیر بدی کی واسطے
 شاہ علاؤ الدین ^{رض} شیخ القیاس کے واسطے
 خواجہ نعیم ^{رض} چرخ پرنیاس کے واسطے
 خواجہ احرار تاج اصفیا کے واسطے
 خواجہ زاہد محمد با خدا کے واسطے
 شیخ درویش محمد با صفا کے واسطے
 خواجہ اگلی ^{رض} طالب رضا کے واسطے
 شیخ باقی ^{رض} بالمداس شیخ الوری کی واسطے
 شیخ ^{رض} سندھی حبیب کبریا کی واسطے
 خواجہ معصوم شاہ اصفیا کی واسطے
 شیخ ^{رض} سیف الدین پیر اولیا کی واسطے
 حضرت ^{رض} حسن امام اسخیا کی واسطے
 خواجہ نور محمد ^{رض} پیشوا کے واسطے
 حضرت ^{رض} جانان شہید و مقدا کی واسطے
 شاہ غلام علی ^{رض} شہ جو دو سنخا کی واسطے
 شاہ البوسید ^{رض} پیر و رہنما کے واسطے

راہ سنت پر مجھے چلنے کی طاقت کر عطا
 نور و حد ^{رض} عرفاں کرے مجھ پر اشک
 تیرے ذکر و فکر سے خانی نگذریں ایک دم
 ایسی الفت و کوئی دم میں ہوں تجھے
 صدق نیت اور ارادت بخش مجھ کو انجدا
 مشکلیں آسان ہوں دنیا عجبے میں تمام
 ظاہری اور باطنی بیماریاں سب دور ہوں
 نیک بندو کی خدایا ہو مجھے صحبت نصیب
 اپنے ذوق و شوق میں یارب مجھ کو فنا
 و مبدوم ^{رض} برتتا ہے دل میں میرے شوق لقا
 کھولے دل پر میرے راز طرقت انجدا
 بخش تو فوق عبادت اور بدی سے بچا
 مرتے دم یارب میرا ایمان سے ہونا مہ
 دشمنان دین و دنیا سے مجھ کو محفوظ رکھو
 اپنے ذوق و شوق میں کچھ عطا مجھ کو کمال
 یاد میں ہے ہو زندہ یہ دل مر وہ مرا
 حال میرا حال کرایب موافق کیجئے

سر سے پائوں تک پر نور ہر اک بال ہو
 لے خبر میری خدایا بے کس و بیچارہ ہوں
 اپنے در سے مجھ کو نا امیدت چھوڑا غنی
 خستہ حالی پر میرے یارب نہ گاہ لطف کر
 دونوں عالم میں الہی کر دے مجھ کو باراد
 رویا شرمندہ نام کیسے اپنے پہ ہوں
 خواجگان نقشبندی کی صحبت کر عطا
 ان بزرگوں کی شفاعت کر میرے حق میں ^{قبول}
 آسرد و نوجہاں میں کچھ نہیں تیرے ہوا

اس شہ احمد سعید عیسویا کیواسطے
 حضرت دوست محمد پارسا کیواسطے
 حضرت عثمان ^{رف} شیخ رہنما کے واسطے
 حضرت خواجہ سراج الدین قطب ^{رف} اولیاء کیواسطے
 حضرت خواجہ غلام حسن شاہ اصفیاء کیواسطے
 اگر اور پر تیرے میں اب دعا کیواسطے
 قادری سہروردی چشتیہ کیواسطے
 حشر میں ہوں سب وسیلہ مجھ گدا کیواسطے
 بندہ مسکین حیات پر خطا کے واسطے

نیات مراقبات مقامات مجید

نیت مراقبہ احدیت - فیض می آید از ذاتیکہ مستجمع جمیع صفات کمال

است و منزه از هر نقصان و زوال مورد فیض لطیفہ قلب من است -

مراقبات مشارب :- اول مراقبہ لطیفہ قلب لطیفہ قلب خود را مقابل لطیفہ

قلب مبارک سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشته زبان خیال التجا

کند کہ الہی فیض تجلیات افعالیہ کہ از لطیفہ قلب مبارک حضرت

محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم در لطیفہ قلب حضرت آدم علیہ السلام افاضہ

فرمودہ بحرمتہ پران کبار در لطیفہ قلب من القا کن

ثانی مراقبہ لطیفہ روح

لطیفہ روح خود را مقابل لطیفہ روح مبارک سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشته

زبان خیال عرض کند الہی فیض تجلیات سفیات ثبوتیہ کہ از لطیفہ روح

مبارک آل سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم در لطیفہ روح حضرت نوح و ابراہیم

علیہم السلام افاضہ کردہ بحرمت پران کبار در لطیفہ روح من القا کن -

ثالث مراقبہ لطیفہ سسر - لطیفہ سسر خود را مقابل لطیفہ سسر مبارک سرور

عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشته زبان خیال عرض کند - الہی فیض تجلیات

شیون ذاتیہ کہ از لطیفہ سسر مبارک آل سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم در

لطیفہ سسر حضرت موسی علیہ السلام افاضہ فرمودہ بحرمتہ پران کبار در لطیفہ سسر

من القانن۔ راجع مراقبہ لطیفہ خفی۔ لطیفہ خفی خود را مقابل لطیفہ

خفی مبارک سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشتہ زبان خیال عرض کند

الہی فیض تجلیات صفات سلبدہ کہ از لطیفہ خفی حضرت محمد رسول اللہ

صلی اللہ علیہ وسلم در لطیفہ خفی حضرت عیسیٰ علیہ السلام افاضہ فرمودہ بحرست ^{ان}

کبار در لطیفہ خفی من القانن خاص مراقبہ لطیفہ خفی۔ لطیفہ اخفائی

خود را مقابل لطیفہ اخفائی مبارک سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم داشتہ زبان

خیال عرض کند۔ الہی فیض تجلیات نشان جامع کہ در لطیفہ اخفائی آن

سرور عالم علیہ الصلوٰۃ والسلام افاضہ فرمودہ بحرست پران کبار در لطیفہ اخفائی

من القانن۔ تذنیہ باید دانست کہ در مراقبہ لطیفہ مرا کہ مورد فیض

است محفوظ داشتہ وہیں لطیفہ را از ہر یک از حضرات مشائخ کرام

سلک تالیف در عالم صلی اللہ علیہ وسلم بمنزلہ آئینہ ہائے متقابل فرض کردہ بطریق

تعاکس آن فیض مخصوص را در لطیفہ مخصوصہ خود منعکس از نگار و تابقتضی

انا عند ظن عبدی بی مامول بحصول انجامد و ما علی اللہ عزیز

بیت مراقبہ معیت مضمون کریمہ و ہر معکم این ماکنتم را محفوظ داشتہ

از صمیم قلب دانند کہ فیض می آید از ذاتیکہ باہن است و باہر فرہ از ذرات

کائنات بہاں نشان کہ مراد است تعالیٰ منشأ فیض دائرہ ولایت

صغریست کہ ولایت اولیائی عظام و ظل اسماء و صفات مقدسہ است مورد

فیض لطیفہ قلب من است۔

نیت مراقبات ولایت کبریٰ و ان مشتمل بر ۳ دائرہ و یک توس۔

نیت دائرہ اولیٰ مضمون کریمہ وَنَحْنُ اقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ط را
لمحوظ داشته از دست باطن داند کہ فیض می آید از ذاتیکہ نزدیک نسبت
بمن از رگ جان من بہ ہمال شان کہ مراد حق است سبحانہ مورد فیض لطیفہ
نفس و لطائف خمس عالم امر من است منشاء فیض دائرہ اولائی ولایت کبریٰ
است کہ ولایت انبیاء عظام و اصل دائرہ ولایت مغربی است۔

دائرہ ثانیہ ولایت کبریٰ مضمون کریمہ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ الْمَخْذُومَةَ
در خاطر بگذارد کہ فیض می آید از ذاتیکہ مراد دست می دارد و من اورا دوست
میدارم منشاء فیض دائرہ ثانیہ ولایت کبریٰ است کہ ولایت انبیاء عظام
و اصل دائرہ اولیت مورد فیض لطیفہ نفس من است۔

دائرہ ثالثہ ولایت کبریٰ مضمون کریمہ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ الْمَخْذُومَةَ
ورول گذارد کہ فیض می آید از ذاتیکہ مراد دست می دارد و من اورا
دوست میدارم منشاء فیض توس ولایت کبریٰ است کہ اصل دائرہ ثالثہ
است مورد فیض لطیفہ نفس من۔

مراقبہ اسم الظاہر فیض می آید از ذاتیکہ مست اسم الظاہر مورد فیض لطیفہ
نفس و لطائف خمس عالم امر من۔

مراقبہ اسم الباطن۔ فیض میآید از ذاتیکہ اسمی است باسم الباطن منت فیض
 دائرہ ولایت علیا است کہ ولایت ملائکہ لاء اعلیٰ است مورد فیض عنان
 تلتہ من سوائی عنصر خاک ء

مراقبہ کمالات نبوت۔ فیض میآید از ذات بحت کہ منشاء کمالات نبوت
 است مورد فیض لطیفہ عنصر خاک من است۔

مراقبہ کمالات رسالت۔ فیض میآید از ذات بحت کہ منشاء کمالات رسالت
 مورد فیض ہدیت وحدانی من است۔

مراقبہ کمالات اولوالعزم فیض میآید از ذات بحت کہ منشاء کمالات اولوالعزم
 است مورد فیض ہدیت وحدان من۔

مراقبہ حقیقت کعبہ ربانی۔ فیض میآید از ذات بحت کہ مسجود الیہ جمیع ممکنات
 و منشاء حقیقت کعبہ ربانی است مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت قرآن مجید۔ فیض میآید از مبداء وسعت بچوں حضرت ذات
 کہ منشاء حقیقت قرآن مجید است مورد فیض ۛ ۛ ۛ ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت صلوٰۃ۔ فیض میآید از کمال وسعت بچوں حضرت ذات کہ
 منشاء حقیقت صلوٰۃ است مورد فیض ہدیت وحدانی من۔

مراقبہ معبودیت صرفہ فیض میآید از ذاتیکہ منشاء معبودیت صرفہ است مورد
 فیض وحدانی من است ۛ

مراقبہ حقیقت ابراہیمی۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حقیقت ابراہیمی است

مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت موسوی۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حقیقت موسوی است

مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت محمدی۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حقیقت محمدی است مورد

فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حقیقت احمدی۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حقیقت احمدی است

مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ حرب صرف۔ فیض می آید از ذاتیکہ منشاء حرب صرف است مورد

فیض ہدیت وحدانی من ۛ

مراقبہ دائرہ لائقین۔ فیض می آید از دست بخت کہ منشاء دائرہ لائقین است

مورد فیض ہدیت وحدانی من ۛ

ختم اول صبح

ختم جمع خواجگان نقشبندیہ مجددیہ قدس سر اللہ تعالیٰ اسرارہم

سورت فاتحہ مبارکہ ہفت بار، درود شریف یکصد بار، سورت الم نشرہ ہفتاد

ونہ بار و سورت انشلاخ شریفہ یکزار بار سورت فاتحہ شریفہ ہفت بار و درود شریف

یکصد بار یا قاضی الحاجات یکصد بار یا کافی المصمات یکصد بار

درود شریف یک صد مرتبه

ختم شاه احمد سعید صاحب بلوچی

درود شریف یکصد مرتبه یارِ خَیْمَةٍ کُلِّ حَرِیجٍ وَمَكْرُوبٍ رَغِيَاثَةٍ وَمَعَاذُ

يَارِ حَيْمٍ مِّنْ حَيْمٍ مَّرْتَبَةٌ درود شریف یکصد مرتبه

ختم حضرت غوث الثقلین شیخ عبد القادر جیلانی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ

درود شریف یک صد مرتبه حسبنا الله ونعم الوكيل پنجاه مرتبه و

درود شریف یک صد مرتبه :

ختم حضرت خواجہ محمد معصوم صاحب فاروقی

درود شریف یک صد بار لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

پنج صد مرتبه درود شریف یکصد بار

ختم حضرت امام ربانی مجدد الف ثانی

درود شریف یک صد بار لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ پانچصد بار و

درود شریف یک صد مرتبه

ختم حضرت خواجہ خواجگان شاہ نقشبند بخاری

درود شریف یک صد مرتبه يَا خَفِيَّ اللَّطْفِ أَدْرِكْنِي بِلُطْفِكَ الْخَفِيِّ پانچ

صد مرتبه درود شریف یک صد مرتبه

ختم حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب دامانی

درود شریف یک صد مرتبه اللَّهُمَّ اِنَّا نَجْعَلُكَ فِيْ نُحُوْرِهِمْ وَنَعُوْذُ
بِكَ مِنْ شَرِّهِمْ هَمْ نَحْبُدُكَ مِنْ شَرِّهِمْ وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِمْ

ختم سوم عصر

ختم جمیع خواجگان نقشبندیہ محبت قدس اللہ تعالیٰ الیہم
حسب ترتیب مندرجہ تحریر گذشتہ ختم سرور کائنات منقرض موجود احمد

مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ وصحابہ وسلم

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلٰوةً تُنَجِّنَا
بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْاَهْوَاِ وَالْاَفَاتِ وَتَقْضِيْ لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ
وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَتَرْفَعُنَا بِهَا عِنْدَكَ اَعْلٰى
الدَّرَجَاتِ وَتُبَلِّغُنَا بِهَا اَقْصٰى الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي
الْحَيٰوةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ مَدُوْسِيْرٌ

ختم حضرت خواجہ محمد سراج الدین صاحب دامانی

درود شریف یکصد بار اللَّهُمَّ اِنَّا نَجْعَلُكَ فِيْ نُحُوْرِهِمْ وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِمْ

پنجاه مرتبه درود شریف یکصد مرتبه

خاتمه در قصائد مدحیہ حضرت الیشاق مرحوم

عرض حال بجنور حضرت نبوی اجلال صاحب حال ملک بال
جناب پیر صاحب کروری از مورد لال سید رحمن علیشاہ نویں کوئی
ہر کارایت باریدن بہر یک خشک تر میشود سرسبز زود در باغ بہر برگ و شجر

بجز راجیب مراد از وسے زلف قدر پرست
 از نبات گون گون شت از وزم عروس
 گورہ ہم صدمعیت یا از فیضان او
 روعے خود را آسمان خود پاک کرد از غبار
 در خلوا آسمان و ہم زمین باد بسیار
 میتر و دخرنی از چہرہ وحش و طیبو

و امن کو بہت مال باکان گہر
 ہم زراعت شد ز قطر آتش چومر باہنر
 دیدہ روشن کرد از نورش رخ دیوار و
 یافت ز نور ضیا تا دیدہ شمس و قمر
 میخرد ہمچو در گلگشت سرو خوش نظر
 شاد و فرحاں بگریم بکرنگ طبع ہنر

چہیت آں ابر کرامت خیزے آگاہ حال

آنکہ جیب چشم گل زوشد پر از لقت ہائے

باز میگز ال کفیل حال ہرزشت و نکو
 بر سر اصرار سائل را چوں اے شاہ دید
 مصد خلق حسن بل منظر فیض رسول
 وارث خیر اسل یک حادث و سلوک
 یافت ازین غلامی نام در فخر حسن
 گوین از سادات دم تو نشیر الیکن برو
 بر امید یک نگاہ ناز آں مرت است
 قبلہ گاہا جز نکاہت بر ریائیکہ نیست
 اگر چہ عرض حال یک شوخیت ہم ترک ادب

تا کہ ما ہم ہمیشہ ہم از نور فیض بہرہ ور
 گفت بشنوائے سراپا خیر پاک از رنگ
 مینع بحر مدایت کا ملاں رار اہنر
 حال اسرار تداں عامل علم خبر
 بامتور دیدہ دل ہم چوں نور شد سحر
 یک کلینہ چاکہ در گاہے گشت مگر
 ایسا و ستم برہنہ پاسر یاہن دور
 سیرک و زرد پد چوں تشنہ لب بنید
 لیک افناوہ نتواند کنوں ضبط و گر

ساربان بے شتر بیشتر نبود مہار | وقف دست اختیار قلب اکنون و انگر

تا کہ بر منزل کہ می خواہم رسم بالین چشم

دستگیری کن کہ افتادم بدشت پر خطہ

ہم لہذا جزا و گمان گویند از بندہ سلام | باجلال الدین ہم این ہدیہ با و ارزاں

ہم منشی صاحب خوانندہ مکتوب خاص | با و نیز این ہدیہ ارزاں از عزیزت ہنر

قصیدہ لغرض حال خود بخدمت حضرت قبلہ عالم و عالمیان

دستگیر و ماندگان کار ساز بچارگان حضرت قبلہ

مولینا و اولیانا مولوی غلام حسن صاحب سجادہ نشین

گرے والدہ امچھوضہ و زاد برکاتہ مقبول باد

از محمد امین سکندر کوٹلی پنی
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سالک جہاں نواز بسم اللہ

باہمہ عزو نواز بسم اللہ

با و عسرت دراز بسم اللہ

حاشی دل دراز بسم اللہ

سد بجز و نیاز بسم اللہ

ہادی دیں نواز بسم اللہ

عارف پاک باز بسم اللہ

سند زہد مرزا زہید

از وجودت جہاں جہاں خوردند

دست جودت ہمہ دید گنجی

چشند از فیاضیت عالم

پہلوان شہدتی لاریب

عہ منشی الحدیث

یوسف حسن صد زلیخارا
 عامل کامل اندریں دنیا
 صید و لہا ہم سیکنی بہ نگاہ
 آشنائے دل الیم سقیم
 دستگیر از بلائے فاقہ و فقر
 دائم اندر رضائے حق پویا
 شہرہ نیک توبہ ہر ہر حبت
 سگ در بار توبہ گنج زر است
 قصہ درد را قسم ایں نامہ
 غمگسارم بجز توبہ دیگر نیست
 تید ما و تید غزبت و افلاس
 چارہ ام نیست زیں بلائے سخت

دلبرد کی بی نیاز بسم اللہ
 پیر راز و نیاز بسم اللہ
 واحدی شاہ باز بسم اللہ
 صاحب امتیاز بسم اللہ
 از کرم کار ساز بسم اللہ
 سر بسجده نیاز بسم اللہ
 مرشدی سر فراز بسم اللہ
 حاسد اندر گداز بسم اللہ
 چہارہ درد ساز بسم اللہ
 ہمتونی کار ساز بسم اللہ
 سرنگوں کردہ باز بسم اللہ
 زودتر آفسد از بسم اللہ

دست عاجزہ ایں بہ پیشیت ہرت
 راہِ بسم اللہ فواز بسم اللہ

الْحَيَاتُ الْمُحَقَّرَاتُ

بگرا می آؤں جب قبکہ و کعبہ مولین حضرت غلام حسن رضا
سوا گالوے از عقیت مند غلام محمد رنگین ء

قبلہ من و نیاتے روحانیت کے تاجدار

اے سخا و لطف اور رحمت کے بحر بیکراں

اے کہ تیری ذات کے ہر چشمہ و فنس و سخا

آستان پر جو جھکاتیرے بعد عجز و نیاز

خوبے و شمت کہ مجھ کو یہ شرف حاصل ہوا

مجھ کو بھی خادم ترا ہونیکا حق حاصل ہوا

مجھ کو اپنے اس مقصد پر بڑا ہی ناز ہے

آیتہ لا تقنطوا سے ہر امید مغفرت

کیا ہوں بد اعمال و بد افعال و بد اطوار ہوں

مجھ کو آمل ہے نظر چار و لطف بخت سیا

آخرت کا بھی ہے ڈر اور زندگانی ہر غذا

جس طرف دیکھوں ہیں بس ناکامیاں آتی نظر

سہفتیں دنیا کی ہیں اور اک کیسی جان پر

ایچدا کے راز داروں کے ہمیب راز دار

مژد کمال و اکل عارف و فخر زمان

منع جو و کرم اے معین لطف و عطا

میں سمجھا ہوں زمانے میں ہی ہر سرفراز

خوبی قسمت کہ میں ناپاک اس قائل ہوا

یعنی تیرے حلقہ خدم میں داخل ہوا

اللہ اللہ ذرہ ناپیز کیا تمنا ہے

گرچہ میری زندگانی ہے سراسر مصیبت

میں سگ دنیا بڑا بد فعل ہوں بدکار ہوں

میں ہوں وہ بد بخت کہ جس سمت بھی اٹھتی گناہ

ہاتھ میں دنیا نہیں اور ہے مرا عقیبی خراب

جس طرف دیکھوں ہیں بس ناکامیاں آتی نظر

سہفتیں دنیا کی ہیں اور اک کیسی جان پر

کیا بناؤں چارہ گرہیں تجھ کو رازِ آرزو
 ایک عرصے سے شکستہ میر و لکاساز ہے
 میری دنیا دلکی ہے اجرِ بڑی زمانہ ہو گیا
 دیدہ تر سے جگر کا خون بہاؤں تابہ کئے
 ہے شکستہ ٹپس حسرت سے یہ سازِ آرزو
 راز تھا جو آرزو کا وہ ابھی تک راز ہے
 میری قسمت مجھ سے بگڑی زمانہ ہو گیا
 موتیوں کی کشتیاں بھر کر لٹاؤں تابہ کئے

حال دل کہتا ہوں میں دنیا سے گھبرائے ہوئے

آیا ہوں زہر پر تیرے اب ہاتھ پھیلائے ہوئے

مجھ کو ہے وہ دردِ جگر فقط تو چارہ گرہ
 مجھ کو بھی مطلوب ہے نسخہ اسی اکیر کا
 واسطہ تجھ کو محمد مصطفیٰ کا واسطہ
 واسطہ تجھ کو عرب کی برگزیدہ ذات کا
 جس طرح ممکن ہو مجھ ناچار کی ادا کر
 تیری رحم و لطف پر ہے اچکل میری نظر
 اک جہاں قابل ہے جس کے فیض عالمگیر کا
 واسطہ تجھ کو رسولِ فخر موجودات کا
 مجھ ذلیل و خوار اور بدکار کی ادا کر

ابر رحمت اس طرف بھی چار بوندیں رحم کی ٹا

جن سے ہو جائے مرے ایمان کی کھیتی ہری ٹا

رحم کر میے لئے بھی تو اٹھا دستِ دعا
 صدِ قتل سے میری خاطر یہ سفارش کیجئے
 دہریں معنم گزاروں اور نہ ہو عقوبتی میں ڈر
 دیکھئے اب ہاتھ لائے کب یہ دردِ آرزو
 دنیا و عقبی مرا ہو سرخ رُو مردِ خدا
 اس بڑے دربار میں بس یہ گزارش کیجئے
 جس طرف جاؤں قدم ہو کر کے فتح و ظفر
 دیکھئے کب میری قسمت میں ہے ہونہار خرو

دیکھتے یہ حسرت و ارمان کا ہے دریا بہو شادی و امید کا کب یہ بھی لالہ زار ہو
 دیکھتے کب چشمِ رحمتِ حمیم کی بارش کسے دامنِ امید میں امید کے گہر پر گہر سے
 کیجئے مسرت و راتنی سوچ اور تدبیر میں
 جان مضطرب بھی گل جاتے اسی تائیر میں

ترتت باالبحر

والحمد للہ اولاد و اخف اروسلی العلی خیر خلق محمد و آلہ واصحابہ المعین
 برحمتک یا ارحم الراحمین

ابن الصدیق ترمذی عمید المکریم بلوچ احمد نے

جاک پور ضلع ڈیرہ غازی خان چاہ دورہ

موضع بستی سندان

شکرانہ لکھی ہوئی ہے

